ИКОНОМИЧЕСКИ ИЗВЕСТИЯ

МЕСЕЧНО СПИСАНИЕ
НА ВАРНЕНСКАТА Т.-И. КАМАРА

Год. IX, бр. 11 и 12.

Съдържание:

Стр.

1. **Боянъ Абаджиевъ** — Предъ новата 1939 година 1
2. **Д-ръ Конст. Хр Стояновъ** — Бележки върху историята на дребния търговски кредитъ въ България 2
3. **К. Клаевъ** — Рационализацията като необходима стопанска мѣрка 9
4. **Л. Вълкановъ** — Общъ стопански прегледъ и икономически животъ на България презъ 1938 година 13
5. **А. Пейчевъ** — Докладъ презъ XLIV редовна сесия на Варнен. търг. инд. камара . . 30
6. **Н. Гаговъ** — Докладъ презъ XLIV редовна сесия на Варнен. търг.-индустр. камара . . . 53
7. Вжтрешенъ отдѣлъ 71
   Резолюции на 44-та редовна сесия на Варнен. търг.-индустр. камара 73
   Резолюции на търговското съсловие . . . 74
   резолюции на индустриалното съсловие . . 81
   Резолюции на занаятчийското съсловие . . 83
8. Стопанска хроника 86
9. Предложения и запитвания 91
10. Регистрирани фирми въ камарата 92
11. По-важни закони, наредби и правилници . . 140

Печатница „Войниковъ" — Варна. Тел. № 26-82.

Год. IX. Варна, ноември-декември 1938 г. Брой 11 и 12.

ИКОНОМИЧЕСКИ ИЗВЕСТИЯ

МЕСЕЧНО СПИСАНИЕ НА ВАРН. ТЪРГ.-ИНД. КАМАРА

Боянъ Абаджиевъ
Председатель на Варненската търг.-индустриална камара

Предъ новата 1939 година

Настоящето си отива, за да отвори вратитѣ на онова неизвестно бѫдаще, което винаги е примамвало човѣчеството къмъ все по-нови успѣхи и постижения. Колкото мрачно и нерадостно да е било времето отлѣтѣло въ миналото, неизвестното бѫдаще винаги е изглеждало по-свѣтло и по-обнадеждаващо. Изживѣнитѣ несѫоди, направенитѣ грѣшки и съжалението за неизползванитѣ възможности отстѫпватъ мѣсто на единъ оптимизъмъ, насоченъ къмъ утрешния день. А въ това именно се крие импулсътъ за нови усилия, за нови завоевания въ всички области.

Стопанскиятъ свѣтъ понесе и продължава да носи на плещитѣ си тежкия товаръ на една остра криза. Съ изтичането на 1938 година тяхностьта отъ нея преминава въ миналото, за да стори мѣсто на надеждна перспектива за по добри дни.

Единъ отъ най-голѣмитѣ дефекти на нашето стопанство е неговата тѣсна зависимость отъ реколтата. Нашитѣ усилия, следователно, трѣбва да бѫдатъ насочени къмъ смекчаването на тази зависимость чрезъ едно по-разнообразно и независящо отъ климатическитѣ условия производство.

И днесъ, намирайки се предъ стѫпкитѣ на идващата нова година, наредъ съ пожеланието за всичко хубаво, което може да ни донесе близкото бѫдеще аз си позволявамъ да посоча на необходимостьта,

да заработимъ най-енергично за сближение и обединение силитѣ на всички стопански отрасли въ страната и за всестранно използване богатствата на нашата страна. Защото, само по тая линия на обединено действие, ние ще успѣемъ да подготвимъ благоденствието, което народътъ очаква, и заздравяването на нашата млада държава.

Съ тия именно пожелания за задружна работа въ полето на нашето народно стопанство, азъ Ви приветствувамъ съ ЧЕСТИТА НОВА ГОДИНА.

Д-ръ Конст. Хр. Стояновъ
ч. доцентъ при Висшето търг. училище — Варна.

Бележки върху историята на дребния търговски кредитъ въ България.

1. Мѣсто на дребния търговски кредитъ въ общата кредитна система на България.

Дребниятъ търговски кредитъ въ България идва на трето мѣсто по своето значение следъ дребния земедѣлски и следъ дребния занаятчийски кредити. Това е така, защото, както показва долната сравнителна таблица, търговията въ България, като отдѣленъ самостоятеленъ стопански клонъ е по-слабо развита отъ земедѣлието и промишлеността:

Стопански клонове	Предприятия		Активно население		% отъ националния доходъ
	Брой	%	Брой	%	
Земедѣлие	750,615	79.0	2,404,421	78.0	53.5
Занаяти	115,633	12.4	188,791	6.1	8.6
Индустрия	962	0.1	101,585	3.4	6.2
Търговия	63,282	6.7	99,598	3.3	6.8
Други	17,905	1.8	285,201	9.2	24.9
Всичко	948,397	100.0	3,079,596	100.0	100.0

Числата на тази таблица показватъ, че отъ всичко 948,397 предприятия въ страната съ 3,079,596 заети въ тѣхъ лица 750,615 или 79.0% предприятия съ 2,404,421 лица сж земедѣлски, 115,633 или 12.4% предприятия съ 188,791 лица — занаятчийски и 63,282 или 6,7% предприятия съ 99,598 лица — търговски. Пакъ отъ сжщата таблица виждаме, че при процентното разпредѣление на националния доходъ на България най-голѣмо е участието на земедѣлието (53.5%), следъ това на занаятитѣ — 7.7% и на трето мѣсто това на търговията — 6.8%.

Следователно, отъ тази цифрова характеристика се вижда, че търговията въ България въ сравнение съ земедѣлието и занаятитѣ е по-слабо развита и че по своето народо-стопанско значение тя се нарежда следъ тѣхъ. На това основание трѣбва да се смѣта, че дребниятъ търговски кредитъ заема едно по-маловажно мѣсто въ общата кредитна система на България, отколкото дребния земедѣлски и дребния занаятчийски кредити. Въ подкрепа на този очебиенъ фактъ ние можемъ да приведемъ и другъ единъ сжществен аргументъ, а именно, че дребниятъ търговски кредитъ въ България, както ще видимъ това при следващото проучване на неговото историческо развитие почти никога досега не е билъ обектъ на специални грижи отъ страна на държавата, поради което неговата съвременна организация въ много отношения е твърде дефектна.

2. Историческо развитие на дребния търговски кредитъ въ България.

Исторически появата и развитието на търговския кредитъ въ България съвпада съ възникването на занаятчийския кредитъ, защото тѣ и двата сж продуктъ на голѣмитѣ социалъ-икономически промѣни, станали въ структурата на българското народно стопанство непосрѣдствено следъ освобождението на България. При това трѣбва да се отбележи, че макаръ тия промѣни да сж се отразили по различни начини и въ различна степень и направление поотдѣлно върху живота и организацията на занаятитѣ и търговията въ страната, тѣ сж могли да предизвикатъ у тѣхъ еднакво голѣми кредитни нужди. И това е съвсемъ понятно. До освобождението, както се знае, поради това, че българскитѣ занаятчии сж били най-привилегированата и икономически най-силна социална група въ турската империя почти никога не сж чувствували нужда отъ кредитъ и затова не сж прибѣгвали до него. За тѣхъ той започва да придобива значението на творчески, а даже и на спасителенъ факторъ едва следъ освобождението, когато тѣ изпадатъ въ едно крайно неблагоприятно и опасно положение. Отъ сжщото това време, обаче,

кредитътъ става неизбѣжна необходимость и за търговцитѣ, но поради съвсемъ други причини.

Както е известно до освобождението доминирующата стопанска система въ България е било занаятчийството, което се е намирало въ епохата на своя пълненъ разцвѣтъ или, както се казва въ науката — въ своята висша епоха. При това положение търговията въ България, доколкото такава е сѫществувала е била крайно ограничена въ своето развитие. Отдѣлно отъ това, въ вѫтрешностьта на страната, поради извънредно лошитѣ и несигурни съобщителни условия, тя е срѣщала много опасности и несгоди и затова се е развивала повече по периферията на империята и то главно въ ония пристанищни градове, които сѫ били на кръстопѫть и сѫ представлявали важни възли за международната търговия. Но и тукъ търговията не можела да се развива напълно спокойно, защото поради връзкитѣ, които българскитѣ търговци сѫ имали възможность да подържатъ съ затворения за изостаналата назадъ отоманска империя културенъ свѣтъ, тѣ въ скоро време станали опасни за сигурностьта на турското владичество културни елементи, които отоманската власть е унищожавала по най-безпощаденъ начинъ. По тѣзи причини търговията на България презъ това време представлявала много несигурна стопанска дейность, отъ която много способни и предприемчиви българи съзнателно сѫ се отказвали. Малкото търговци, които тогава е имало въ страната въ по-голѣмата си часть сѫ били гърци. А понеже гърцитѣ въ сравнение съ българитѣ сѫ били много по-благоприятно третирани отъ официалната турска власть, тѣ сѫ били икономически по-силни отъ тѣхъ и затова почти никога не сѫ прибѣгвали до съдействието на кредита. Но и малкото българи търговци и тѣ не сѫ си служили съ него, защото особената структура и организация на търговията презъ това време сѫ правили излишно неговото използуване. Тогава българскиятъ търговецъ е билъ по-скоро пласьоръ или консигнантъ на стокитѣ и произведенията на своитѣ сънародници отколкото търговецъ въ сегашния смисъль на тази дума или по-скоро занаятчия-търговецъ. А когато и като такъвъ той не можелъ да успѣе, той се е залавялъ съ превозна работа: съ своята кола той се е причисляваль къмъ нѣкой голѣмъ търговски керванъ, за да пренася стоки и хора по всички краища на България и останалата турска империя.

Тази крайно неблагоприятна обстановка за развитието на търговията въ България се промѣня сѫществено следъ освобождението. Тогава поради обстоятелството, че България влѣзе въ свободни търговски отношения съ западноевропейскитѣ страни, нейната външна търговия се бързо оживи. Ефтинитѣ и доброкачествени индустриялни произведения на

тия страни, ако и въ първо време да сж били посрѣщани съ недовѣрие отъ страна на възпитаното въ единъ консервативенъ стопански духъ население, започватъ масово да се пласиратъ въ страната и да ставатъ обектъ на една интензивна вжтрешна размѣна. Нѣкога пропъденитѣ отъ турската власть български търговци, виждайки, че въ свободна България ще могатъ спокойно да разгънатъ своитѣ предприемачески сили и способности, започватъ да напускатъ своитѣ седалища въ чужбина и да се установяватъ въ България. Градоветѣ отъ вжтрешностьта на страната и по нейната периферия, които доскоро бѣха средища на цъвтящи занаяти, бързо промѣнятъ своя обликъ: въ тѣхъ започва една оживена търговия, която на мѣста взема преднина предъ занаятитѣ. За извършването на този процесъ помага, обаче, не малко и бързото стопанско съвземане на цѣлата страна: националното производство, вече еманципирано отъ сковаващитѣ неговото развитие стари стопански форми, се уголѣмява, доходитѣ нарастватъ, а заедно съ това и нивото на живота се покачва.

Този бързъ подемъ на търговията изтиква на преденъ планъ и нуждата отъ единъ организиранъ кредитъ, съ който да се осигури нейното по-нататъшно развитие. Трѣбва да признаемъ, обаче, че създаването на единъ такъвъ организиранъ търговски кредитъ въ онова време не е било съвсемъ лесна работа. Първо, защото въ страната е нѣмало достатъчни капитали и второ, защото привличането на чужди такива веднага следъ освобождението е било нѣщо невъзможно. Единъ такъвъ кредитъ тогава се е смѣтало, че може да бжде създаденъ единствено чрезъ съдействието на държавата. Подъ влиянието на това схващане ние виждаме, че още презъ първата година следъ освобождението, по предложение на ржководителя на финансовия отдѣлъ на окупационното руско правителство Бухъ, е било учредено едно държавно автономно банково учреждение подъ името Българска народна банка[1]). Тази банка, доколкото това се вижда отъ нейния уставъ, е била създадена съ цель „да съдействува възраждането и правилното развитие на мѣстната търговия, а така сжщо и да регулира търговскитѣ отношения и народния кредитъ въ Княжеството" или съ други думи да извършва функциитѣ на една чисто търговска банка[2]).

[1]) Вж. Юбилеенъ сборникъ на Българска народна банка 1879—1929 г. г. София 1929 год. стр. 12.

[2]) Мотивитѣ, поради които българска народна банка е била учредена като търговска банка, ние намираме въ докладната записка на финансовия министръ Бухъ. Тамъ той казва между другото: „Не сж минали много месеци отъ освобождението на България отъ турско владичество и отъ въдворената въ нея свобода и въ цѣлата страна, закипѣ новъ животъ, отвориха се нови неизвестни до тогава източници за богатства, оживи се търговията. Въ близко бждеще тази страна

Споредъ устава, операциитѣ на банката били точно опредѣлени, а именно: 1) приемане на срочни и безсрочни влогове, 2) приемане на суми по текуща смѣтка, 3) раздаване на заеми при сигурни гаранции, книжа, скѫпоценности и благородни метали, 4) сконтиране на търговски полици, 5) преводи, 6) откриване на подписки за държавни и общински заеми, 7) покупки и продажби на злато и чуждестранни девизи, 8) приемане на хранение всѣкакъвъ видъ пари и ценности и 9) извършване безвъзмездно касовата скужба на държавата.

Своята дейность Б. н. б. започнала на 6 юний 1879 год. съ единъ капиталъ отъ 8,687,043 лв., внесени отъ държавата. Трѣбва, обаче, да признаемъ, че тази дейность още въ началото си срещнала голѣми трудности. Поради това, че кредитнитѣ условия били много строги, а изборътъ на гр. София за седалище на банката билъ много неудаченъ[1]), капиталитѣ на банката стоели неизползвани въ касата ѝ, макаръ че нуждата отъ тѣхъ въ страната е била много голѣма. При това положение банката била принудена да поиска разрешение отъ правителството да насочи своята пласметна политика не само въ отпускането на краткосрочни заеми, но и въ извършването на дългосрочни операции. И наистина, такова разрешение тя получава и започва веднага да раздава заеми на земедѣлскитѣ каси и на общинитѣ, да открива специални текущи смѣтки, кредити за лични гаранции за правоучастие въ търгове и пр. Нѣщо повече дори. На нея било разрешено да купува чуждо камбио и дори да спекулира съ него. Въ резултатъ на всичко това Българската народна банка се оформила не като една търговска банка за раздаването на краткосроченъ кредитъ, а като банка за дългосроченъ кредитъ, отъ който даже и софийскитѣ търговци не сѫ могли да се ползуватъ.

При това положение недоволството отъ банката било голѣмо. Най-недоволни отъ всички сѫ били, разбира се, търговцитѣ, защото тѣ не сѫ могли да получаватъ отъ нея никакъвъ кредитъ. По сѫщитѣ съображения сѫ били недоволни и занаятчиитѣ. Ето защо еднитѣ и другитѣ настоявали Българска народна да бѫде реорганизирана така, че тя да може да поеме изцѣло функцията по тѣхното кредитиране.

щедро надарена отъ природата и населена съ народъ постоливъ и трудолюбивъ ще развие още повече своята промишлена и търговска дейность. . . Ето защо, необходимо е да се пристѫпи къмъ образуването на едно такова учреждение, което би имало по своето назначение пълна възможность да регулира бѫдещитѣ търговски отношения въ страната, т. е. народния кредитъ. Това учреждение може да бѫде само една правителствена (държавна) народна банка". Юбилейна книга на Б. Н. Б. София 1929 год. стр. 137.

[1]) По това време София е имала около 20,000 жители. Освенъ това търговията въ нея е била много слаба развита.

Споредъ тѣхъ, тя трѣбвало да се откаже отъ функциитѣ да раздава заеми на публично-правнитѣ тѣла, да спекулира съ чуждо камбио, а да насочи своитѣ усилия изключително къмъ кредитирането на търговията и занаятчийското производство, като за тази цель открие свои клонове въ по-голѣмитѣ търговски градове на страната.

Предложения за реорганизиране на банката сж били правени, обаче, и отъ други съображения. Поради това, че въ страната по това време е нѣмало единъ институтъ, който да се заеме съ регулирането на националната парична система[1]) смѣтало се, че тази функция трѣбва да се възложи на Българската народна банка.

Поради това наложило се Българска народна банка да се реорганизира. Това станало съ специаленъ законъ отъ 1885 г. Съгласно този законъ, главната задача на Българска народна банка била да издава банкноти и да регулира паричния оборотъ на страната. Освенъ това тя можела да извършва и следнитѣ операции: 1) да приема краткосрочни и дългосрочни влогове, 2) да сконтира полици, записи и др. срочни задължения, 3) да раздава заеми срещу залогъ най-много до 6 месеца, 4) да раздава заеми на търговци и индустриалци срещу смѣтки, 5) да раздава ипотечни заеми, 6) да извършва безвъзмездно касовата служба на държавата, 7) да купува и продава ценни книжа, дивизи и благородни метали, 8) да кредитира окржжията, общинитѣ, земедѣлскитѣ кооперации и пр. Съ две думи реформата отъ 1885 год. постигала две нѣща: отъ една страна тя давала на Българската народна банка функциитѣ на емисионенъ институтъ, а отъ друга страна тя разширявала и разнообразявала нейнитѣ операции.

Относно кредитната дейность на банката презъ това време, ние имаме следнитѣ сведения:[2]) (вж. таблицата на стр. 8)

Отъ тази таблица се вижда, че следъ станалата реформа въ организацията на банката, тя наистина значително стѣснява кредитирането на публично-правнитѣ тѣла (държава, окржжия и общини), но не за да увеличи раздаванитѣ кредити на търговцитѣ, които „презъ това време сж използували около 65% отъ всички кредити, раздадени въ формата на специални текущи смѣтки"[3]), а за да увеличи ипотечнитѣ заеми, отъ които търговцитѣ не се нуждаели. А това значи, че прокараната реформа въ организацията и дейностьта на

[1]) Следъ освобождението на България въ паричната система на новообразуваната държава е царѣлъ истински хаосъ. Това се е дължало на обстоятелство, че покрай разнитѣ видове турски сребърни монети, въ страната сж циркулирали още: руски рубли, румънски и сръбски монети и др.

[2]) Тѣзи сведения, макаръ и не въ този обработенъ видъ, въ който ние ги представяме, сж извлѣчени отъ Юбилейния сборникъ на Б. Н. Б. София, 1929 год. стр. 185.

[3]) Юбилейна книга, стр. 93.

Периоди	Специални текущи с/ки		Кратко-срочни заеми		Ипотеки		Заеми на държавата, общинитѣ и зем. кооп.		Всичко	
	въ 1000 лв.	%	въ 1000 лв.	%	въ 1000 лв.	%	въ 1000 лв.	%	въ 1000 лв.	%
1881—1885	1,186	28,7	122	3.7	—	—	2,762	67.6	4,070	100,0
1886—1890	1,527	12,3	147	1.3	4,543	36,7	6,145	49.7	12,362	100,0
1891—1895	7,220	19,3	862	2.3	16,398	43,8	12,922	34.6	37,402	100,0
1896—1900	22,119	31,2	1,941	2.8	30,873	43,5	15,990	22.5	70,923	100,0
1901—1905	20,967	29,4	1,148	1.7	30,425	42,7	18.676	26.2	71,216	100,0

Българската народна банка не могла практически да разреши проблемата за кредитирането на българскитѣ търговци.

Още по-малко вѣроятно станало разрешаването на тази проблема следъ станалото преустройство на банката презъ 1906 година, защото тогава тя успѣва да засили своитѣ емисионни фунции, да разшири раздаването на едри кредити, като поликвидни и да отдѣли дългосрочнитѣ си операции въ специаленъ отдѣлъ за ипотекаренъ и комуналенъ кредитъ. Впрочемъ това се потвърждава и отъ единъ текстъ, който ние намираме въ юбилейната книга на Б. Н. Б., издадена по случай 50-годишнината отъ нейното сѫществуване. Този текстъ характеризира по следния начинъ кредитната политика на Б. Н. Б. отъ 1906 година. до началото на войнитѣ: „Докато до 1906 год. кредититѣ, които раздаваше банката, бѣха отъ по-дребенъ размѣръ, следъ тази година, когато въ страната започна единъ стопански подемъ и едно бързо създаване на едри предприятия, тази политика се оказа нецелесъобразна и не въ пълна хармония съ стопанското развитие на страната“.

Българската народна банка загубва почти напълно значението на институтъ за раздаване на дребенъ кредитъ и специално на дребенъ търговски кредитъ съ започването на войнитѣ. Тогава, изоставяйки своитѣ кредитни функции, тя се поставя изцѣло въ услуга на държавата, по чиято принуда тя издава книжни пари, за да кредитира нейното съкровище. И следъ войнитѣ, обаче, макаръ че банката отново ограничава банкнотното обръщение и макаръ, че тя се стреми да нормализира своята дейность, нейнитѣ нѣкогашни кредитни задачи оставатъ извънъ обсега на тази нова дейность, защото тя вече се оформя като чистъ типъ на емисионенъ институтъ, какъвто си остава до наши дни.

Отъ всичко казано до тукъ относно развитието на Б. Н. банка, която представлява най-важната часть отъ историята на търговския кредитъ въ България, се вижда, че Б. Н. Б., която е била замислена и създадена отъ държавата съ задачата да снабдява българскитѣ търговци съ кредитъ, не е могла да изпълни докрай тази задача. Ето защо трѣбва да кажемъ, че опитътъ на държавата да поеме върху себе си грижата по организирането на търговския кредитъ е билъ безуспѣшенъ.

Историята на търговския кредитъ въ България, обаче, познава и други опити освенъ тоя на държавата да се внесе повече редъ и система при кредитирането на дребнитѣ търговци. Едни отъ тѣхъ съвпадатъ съ възникването на Б. Н. Б., а други съ времето, когато последната започва постепенно да отслабва своитѣ кредитни функции и по-специално тия за кредитирането на търговцитѣ. Ако къмъ категорията на първитѣ ние трѣбва да причислимъ опититѣ на акционернитѣ дружества да образуватъ банки въ страната, чиито капитали да се поставятъ на разположение на търговията и на зараждащата се индустрия, то къмъ категорията на вторитѣ трѣбва да отнесемъ опититѣ на популярнитѣ банки и на земедѣлскитѣ кредитни кооперации да избавятъ дребнитѣ икономически сжществувания отъ убийствения лихварски кредитъ.

На тия опити ние, обаче, ще се спремъ въ следващата книжка, кждето заедно съ нашитѣ бележки върху тѣхното историческо развитие, ние ще се опитаме да дадемъ и единъ анализъ на тѣхната дейность въ връзка съ кредитирането на дребнитѣ търговци.

К. Клаевъ

Рационализацията като необходима стопанска мѣрка

Едно стопанство, което плува въ излишество и което безъ да преследва голѣми цели, богатѣе и напредва, не чувствува нуждата да се погрижи и си даде смѣтка за правилното разпредѣление и използуване на своитѣ сили и богатства. Съвършенно друго е положението, обаче, когато голѣмитѣ технически и стопански задачи чакатъ своето разрешение, а важни цели—тѣхното постигане. Въ това състояние се намира днесъ стопанството на България. Стопанскитѣ сили на страната ни водятъ тежка борба за сжществуване и напредъкъ. Паролата на часа е мобилизиране на всички

творящи сили и използването имъ за засилването и преуспѣването на народнато ни стопанство. Ние разполагаме съ трудъ, земя материали и енергия, машини и инструменти, които трѣбва да бждатъ употрѣбени така, че да дадатъ най-добъръ резултатъ. Не е достатъчно, обаче, само тѣхното мобилизиране, а важно е, и то особено днесъ, тѣхното най-целесъобразно използуване, Дали тоя стреможъ къмъ все по-целесъобразното впрягане на стопанскитѣ национални сили ще го наречемъ стремежъ къмъ стопанственость или рационализация е безразлично. Важни сж резултатитѣ, които ще получимъ отъ системното прилагане на методитѣ за рационализация и добро стопанисване.

Независимо отъ прилагането методитѣ на рационализацията, изискватъ се умъ, предвидливость, находчивость, смисленость и постояненъ нагонъ къмъ упростяване, уеднаквяване и усъвършенствуване.

За по-голѣма прегледность на отдѣлнитѣ задачи, рационализацията може да бжде разгледана отъ техническа, административно-стопанска, социална и народо-стопанска идейни точки.

Техническата рационализация се състои главно въ непрестанното, смислено подобрение на производствения процесъ и на работнитѣ етапи и начини. Отъ нея започва и провеждането на съвременната рационализация изобщо. Тя е бойното поле на което техниката безспирно воюва, не само за завоюване на новото, но и за неговото все по-добро и целесъобразно формуване.

Но трѣбва да се мисли, че употрѣбата на машината е достатъчно застжпена въ стопанството. Все още е възможно въвеждането на машината въ безброй много случаи и то не за да измѣсти, а за да облекчи работника. Квалифицираниятъ работникъ трѣбва да бжде освободенъ отъ примитивната и обикновенната работа, като му се възложи извършването само на качествена такава. Примитивната работа нека остане за машинитѣ създадени съ квалифициранъ трудъ.

Но не само въ самитѣ производствени предприятия намира техническата рационализация широко поле за работа, а и въ самитѣ магазини и бюра. Машината и автомата сж и у насъ, макаръ и още слабо, обаче ценни помощници и полезни пестители на разходъ, трудъ, време и материалъ.

Дългъ е на всѣки енинъ стопанинъ технически да рационализира, а това значи постоянно да подобрява, защото съ това той засилва не само своето стопанство, но помага и на народното стопанство.

Другъ клонъ на рационализацията имаме по отношение на администрацията и стопанската дейность на едно предприятие. Тая рационализация върви ржка за ржка съ техническата рационализация. Главнитѣ области, които тя засѣга сж стопанското управление, администрацията, счетоводството, кал:

кулацията, пласмента и т. н. Отъ тая именно, рационализация има нашето стопанство най-голѣма нужда. За нея не сж необходими, както при техническата рационализация, имуществени инвестиции, а се изискватъ, преди всичко, добре подготвени лица и организационни мѣрки. Не бива да мислимъ обаче, че съ прокарването на тая или оная единична организационна промѣна всѣкога вършимъ рационализация. Много често рационализацията въ едно прдприятие изисква осовно организационно преустройство. Преди всичко, тя трѣбва да цели намаляване на разходитѣ, упростяване, подобрение и поевтиняване, създаването на редъ и уеднаквяване на счетоводнитѣ работи за по-голѣма нагледность и опознаване съ разходнитѣ пера при упражняване на стопанската дейность.

Само доброто познаване на собственото си предприятие дава възможность на стопанина да го пази отъ възможни влияния, да го разширява и заздравява. За разработването и прилагането на единъ подходящъ планъ за дадено предприятие въ духа на рационализацията е необходима и подходяща личность. Тия подготвени лица въ предприятието и извънъ него съ своята дейность ще трѣбва да завъртятъ колелото на административно-стопанската рационализация. Една отлична роля въ подготовката на такива подходящи лица може да изиграе и дисциплината по частно-стопанскитѣ проблеми, особено въ самостоятелни семинари при Висшитѣ ни търговски училища. Нашитѣ млади стопански сили ще трѣбва да отдѣлятъ повече внимание къмъ тая полезна материя и концентрират повече трудъ за нейното усвояване.

По-нататъкъ рационализацията се простира и върху труда, който е сжщо единъ важенъ за стопанския резултатъ на дадено предприятие факторъ. Изграждането на едно стопанство е тѣсно свързано съ способностьта, волята и подходящото ангажирване въ работата на съответнитѣ работници

Рационализацията на труда простира своитѣ корени дълбоко въ детинството на работника. Неговото образование и възпитание сж основата, върху която той по-късно гради своята вещина и способность. Школуването на работника въ специални срѣдни и висши промишлени училища, въ практическа работа изъ стопанскитѣ предприятия и чрезъ разни други инициативи за оформяването му като квалифициранъ другъ такъвъ, играе особена важна роля за успѣшната и по-бърза радионализация на труда. Ето защо трѣбва да се стремимъ да намалимъ до минимумъ числото на нешколуванитѣ работни сили въ ттопанството. Вториятъ етапъ отъ рационализацията на труда е всѣки работникъ да бжде поставенъ на такава работа за която той е най-добре подготвенъ и въ която е най-дееспособенъ. И третиятъ етапъ това е волята, която е най-дееспособенъ. И третиятъ етапъ това е волята, желанието къмъ работа у работника. Тукъ вече главна роля играе неговото възпитание. Работникътъ трѣбва да чувствува

своята работа не като тяжесть, а като дългъ къмъ народното стопанство, който той самъ е поелъ и трѣбва да изпълни.

Тукъ трѣбва да споменемъ и за мѣркитѣ на държавата, които тя взема за да задоволи и осигури работника съ цель да засили желанието му къмъ работа. Това сж организациитѣ. социалното ни законодателство, трудовитѣ договори и др.

Би било една грѣшка да се мисли, че социалнитѣ мѣрки сж безъ значение за рационализацията изобщо. Тѣхното народостопанско значение е голѣмо, особено тогава, когато тѣ се движатъ въ рамкитѣ на дадено народно стопанство и строго се съобразяватъ съ сжществуващитѣ стопански и работнически условия. Тѣ съставляватъ богата почва, върху която рационализацията въ своитѣ различни вариации отлично се развива. Това е възможно, обаче, само тогава, когато стопанската и социална политика се развиватъ паралелно и умѣло пазятъ равновесие предъ границата, очертана отъ взаимноститѣ и условията на народното стопанство.

Освенъ клонове на рационализация, които разгледахме, необходимо е да обърнемъ внимание и къмъ рационализацията на народното стопанство изобщо. Трѣбва да признаемъ, че е нерационално да се развива едно стопанство едностранчиво и въ постояна зависимость отъ чужбина, защото въ такъвъ случай стопанството е изложено всѣки моментъ на опасностьта да бждатъ парализирани връзкитѣ му съ чужбина и вследствие това да спре неговиятъ стопански животъ. Поради тая причина, крайно наложително е стопанскитѣ отрасли на дадено народно стопанство да се направлявать къмъ хармонично и всестранно развитие отговарещо, разбира се, на сжществуващитѣ условия за това. Необходими сж постоянни грижи за запазването, засилването и напълното използване на всички стопански сили, които крие народното стопанство. По тоя начинъ, като се дава възможность на народното стопанство въ случай на нужда да може да се опре на своитѣ собствени стопански сили и не само да продължава да сжществува, но и да се развива, се постигатъ голѣми политически и стопански цели.

Особенно днесъ рационализацията на стопанството е необходимость, за която трѣбва да се интересуватъ не само специалиститѣ и теоретицитѣ, но която трѣбва да вземе присърдце цѣлиятъ български народъ. Тя е стопански дългъ на всички ни, който дългъ всѣки день трѣбва да изпълняваме.

Л. Вълкановъ

Общъ стопански прегледъ и икономическия животъ на България презъ 1938 година.

(Докладъ четенъ предъ XLIV редовна сесия на В. т. и. камара)

Господа,

Тази година азъ си зададохъ за цель да изнеса предъ Васъ единъ въпросъ, който може би най-много ми се задава отъ всички по-малки или по-голѣми стопански деятели, въпросъ, който азъ смѣтамъ за много актюеленъ и който наистина заслужава да бѫде изясненъ на всички.

Въпросътъ е — *защо и до кога още държавата ще продължава да се мѣси въ стопанския животъ на страната?*

Ясно и безспорно е, че вмѣшателството на държавата въ стопанския животъ на страната основателно безпокои стопанскитѣ деятели, тъй като, особено у насъ, до скоро свободата въ производствата и въ пласмента бѣше пълна. Вмѣшателството на държавата въ тоя му видъ, въ какъвто ние го виждаме, смути дейностьта на стопанскитѣ деятели, и тѣ съ право задаватъ този въпросъ и търсятъ отговоръ.

Обясненията, които азъ ще Ви дамъ, може би ще Ви се видятъ твърде крайни, може би на пръвъ погледъ е парадоксално въ единъ институтъ като търговско-индустриалната камара да се изнася по такъвъ начинъ единъ голѣмъ актюеленъ въпросъ, обаче, азъ смѣтамъ, че всички ние ще трѣбва да се освободимъ отъ *излишнитѣ предразсѫдъци* и да се постараемъ да видимъ нѣщата такива, каквито сѫ.

Преди всичко въпросътъ е *чисто икономически*, а знайно е, че въ последно време най-голѣмитѣ икономисти търсятъ разрешението на голѣмитѣ икономически проблеми не по пѫтя, по който сѫ го търсели въ миналото, презъ времето на либерализма, а имайки предвидъ и онѣзи нежелателни последици, които биха произлѣзли отъ напластеното у маситѣ недоволство. При разрешението на тѣзи голѣми стопански въпроси икономиститѣ влагатъ голѣма доза отъ социаленъ елементъ. Щомъ е така, азъ вѣрвамъ, че всички ние, търсейки обяснението на днешния редъ на нѣщата, ще трѣбва да се вдъхновиме отъ сѫщитѣ намѣрения, отъ каквито сѫ се вдъхновили по-напредналитѣ отъ насъ държави, които много преди насъ сѫ пристѫпили къмъ настойчивото прилагане на системата на дирижираното, на направляваното стопанство.

Така напримѣръ, още преди осемдесеттѣ години на миналото столѣтие въ Империалистична Германия се въвежда

системата на прогресивно-подоходния данъкъ. Тогава още въ Германия, имайки предвидъ голѣмото засилване на лѣвитѣ течения, Бисмаркъ — типичния представитель на германския империализъмъ, прилагайки тази мѣрка се замисли поне за едно относително равномѣрно разпредѣление на данъчнитѣ тяжести. И трѣбва да отбележимъ, че особно следъ войнитѣ тази система се наложи. А добритѣ резултати отъ нейното прилагане, както въ Германия, така и въ Италия, сж на лице.

Вие всички знаете какво бѣ положението на Германия следъ войната. Отъ една държава, лишена отъ колонии, отъ срѣства и отъ пазари, днесъ тя пакъ изпъкна като една отъ силнитѣ стопански държави — *резултатъ, постигнатъ изключително чрезъ разумното и системното прилагане на нѣкои ограничителни мѣрки, както въ производството, така и въ обмѣната — мѣрки, които се именно препоржчватъ отъ идеята за дирижираното стопанство.*

У насъ, въ България, ние не можемъ още да се похвалимъ съ сжщитѣ резултати. Вѣрно е, че особно напослдъкъ у насъ се забелязва едно по-усилено прилагане на подобни ограничителни мѣрки, съ цель да може държавата да поеме управлението на една по-голѣма часть отъ народното стопанство, засѣгайки не само производството и пласмента, но и труда на работника. *Обаче, веднага трѣбва да прибавя, че въ прилагането на тѣзи тѣрки липсва както системность, така и навременность и целесъобразность. Това може би се дължи на обстоятелството, че отговорнитѣ мѣста не вематъ достатъчно добре както моментитѣ, така и състоянието на дадени стопански браншове спрѣмо които тѣзи мѣрки се прилагатъ.*

И именно, една отъ нашитѣ главни бждещи задачи трѣбва да бжде намирането на начинъ, по който наложително да се изисква отъ съответнитѣ министерства, *щото тѣ своевременно да изпращатъ своитѣ проекти за проучване както отъ търговско-индустриалнитѣ камари, така и отъ съответнитѣ стопански организации.*

Само съ взаимни усилия и следъ изслушването мнението на съответнитѣ компетентни стопански деятели, *държавата ще може да приготви и да прилага по-целесъобразно всички онѣзи мѣрки, които се налагатъ както още системата на дирижираното стопанство, така и отъ днешното време.*

Ще пристжпя къмъ изнасянето на поставения голѣмъ и актюаленъ въпросъ, *защо и до кога държавата ще продължава да се мѣси въ стопанския животъ на страната,* — като ви изложа накратко, както неговото историческо развитие, така и причинитѣ, които сж наложили измѣстването на системата на либерализма и замѣстването й съ системата на дирижираното стопанство.

Презъ първитѣ 30 години на 19-я вѣкъ икономическия свѣтъ претърпя една коренна трансформация. Икономическия либерализъмъ е билъ въ своя развѣтъ. Въ Франция корпоративния разцвѣтъ бѣ окончателно изчезналъ още презъ 1791 г. Исканията на нѣкои индустриалци презъ времето на Наполеона да го възвърнатъ, останаха безъ последствие. Нищо повече не е спжвало системата „Laisser fair". Свободната конкуренция е била въ своя вихъръ. Държавата се бѣ отказала отъ всѣкакво вмѣшателство въ организацията на производството и въ отношенията между работници и работодатели, съ изключение, да осуетява сгрупированията, но това ограничение имаше именно за цель, да се предостави пълна свобода на закона за търсенето и предлагането. Въ Франция сгрупированията сж били наказуеми отъ наказателнитѣ закони на Империята така строго, както и презъ време на стария режимъ и Революцията. Въ Англия, свободата на сгрупированията е била разрешена презъ 1825 г., но въ такива тѣсни рамки, че изглеждала илюзорна. Мнението на английския законодателъ е добре изразено въ единъ докладъ на една анкетна комисия назначена отъ парламента, редактиранъ презъ 1810 г. и цитиранъ отъ авторитетни английски икономисти, а именно: *„никакво вмешателство на законодателството въ свободата на индустрията или въобще въ свободата, която дава право на всъки отдѣленъ индивидъ да разполага съ своето време и съ своята работа по начинъ и при условия, които той намира за най-благоприятни по отношение на неговия личенъ интересъ, не може да бжде извършено безъ да накърнява главнитѣ принципи отъ първа важность на просперитета и щастието на обществото"*. И въ двѣтѣ държави — въ Франция, както и въ Англия — въ индустрията бѣ въведенъ режимътъ на индивидуалнитѣ договори, свободата на който режимъ не бѣ ограничена съ никакъвъ законъ. Тази свобода фактически, обаче, е сжществувала само за работодателитѣ.

Подъ този режимъ и благодарение на механическитѣ придобивки, индустрията е отболявала единъ грамаденъ прогресъ. Много градове въ Франция и Англия, като Манчестеръ, Бирмингамъ, Лилъ, Руанъ и др. станаха центрове на масово производство.

И действително, това е епоха, когато принципътъ на безграничната свобода е билъ проклamиранъ не само въ областьта на народното стопанство, но и въ науката и въ изкуството. Той се явява като една логическа последица на ограничената свобода на индивида презъ срѣдновѣковието. Чрезъ политическия либерализмъ, рожба на който е либералната стопанска идеология, човѣкътъ се отърси отъ оковитѣ, които сковаха личностьта и *сведе функцията на държавата до единъ пазитель на реда и спокойствието въ*

обществото. Споредъ леберализма, стопанския прогресъ се дължи изключително на личния егоистиченъ стремежъ къмъ печалбата, който стремежъ единственъ може да донесе хармония въ обществото. Държавата, следователно, не бива да се явява като пръчка въ процеса на тази хармония, тя не може да се мѣси въ стопанскитѣ отношения между хората, и нейнитѣ законодателни мѣрки не трѣбва да бждатъ отъ естество да спъватъ стопанския напредъкъ.

Отъ историческа гледна точка, либерализмътъ израстна върху особностить на конкретното стопанство и политическо положение. Следъ откриването на Америка започна единъ усиленъ притокъ на богатства въ европейскитѣ страни, които действително се нуждаеха отъ тѣхъ при сформирането на новоустройваната държава. Стремежътъ къмъ активизиране на търговскитѣ баланси не веднажъ е ставалъ причина за разрешаването на тѣзи въпроси чрезъ оржжие. Това сж известнитѣ въ историята търговски войни, водени презъ 16 и 17 столѣтия. *Отъ друга страна, въ желанието си да обособятъ странитъ въ здрави национално-стопански общности, държавитъ сж прибѣгвали и до редица законодателни мѣрки, които да гарантиратъ едно по-спокойно развитие на индустрията вжтре въ страната.* Прочутитѣ законодателства отъ това време въ Англия действително доведоха до една силно развита флота и закрепнала индустрия. за нормалното развитие на която, обаче, бѣ необходима свобода. *И така се дойде до положението щото индустриалцитъ въ Англия първи да поискатъ премахването на митата, като сж считали, че по този начинъ ще могатъ да намалятъ своитъ производствени разноски. Срещу митата се е обявило и работничеството, което е разчитало на по-добри дни и по-добра прехрана съ получаванитъ заплати.*

Либарализътъ има своитъ логически предпоставки, Главното проявление на стопанската свобода е свободното движение на капитала и труда. Това става чрезъ едно проявление на личния стремежъ къмъ печалба, придобиването на което става по пжтя на свободната конкурентна борба. Фактически свободната конкуренция е стимула на стопанството. Чрезъ нея се изравняватъ слѣпитѣ стопански сили. Тя е, която стимулира напрежението въ отдѣлнитѣ стопански личности. което пъкъ отъ своя страна довежда до едно стопанско уравновесяване, до едно правилно разпредѣление на продуктивнитѣ сили — трудъ и капиталъ, до една универсална хармония.

Свободното движение на капиталитѣ и труда се обуславя пъкъ отъ стремежа за постигане на по-голѣма печалба. Въ момента, когато нѣкой производственъ браншъ стане нерентабиленъ, една часть отъ капиталитѣ го напущатъ за да търсятъ по-изгодно мѣсто за пласментъ. Останалитѣ пред-

приятия отъ този браншъ ще могатъ да пласиратъ вече своето производство на по-изгодни цени, понеже оставатъ по-малко на брой при намалена консумация. Браншътъ, въ който капиталитѣ сж се прелѣли, ще бжде наводненъ, като последица отъ което ще има едно спадане на ценитѣ на стокитѣ, вследствие по-голѣмото производство. Повишаването на печалбитѣ въ подобни предприятия ще трѣбва да се търси по пжтя на тѣхното рационализиране и механизиране. Либерализмътъ, който поради особеноститѣ на тогавашната стопанска и социална обстановка безрезервно е вѣрвалъ въ непрекъснатия разцвѣтъ и прогресъ на стопанството, не е допущалъ, че при механизирането на производството голѣмъ брой работници ще бжде замѣстенъ и измѣстенъ отъ машинитѣ. Споредъ него, създаването на механизирано стопанство ще получи едно поевтиняване на стокитѣ и отъ тамъ една по-голѣма консумация, което пъкъ ще наложи наемането на нови работници за задоволяването на тази нова консумация. Отъ друга страна, за производството на машинитѣ, необходими за механизирането на производството, ще трѣбва да бждатъ наети сжщо така известенъ брой работници. Така че слѣпитѣ стопански сили ще помогнатъ и на работничеството и работа винаги ще има. Вънъ отъ това, и самитѣ работници ще спечелятъ, благодарение на по-низкитѣ цени на произведенитѣ така продукти.

Преливането и свободното самоопредѣляне на труда следва сжщитѣ стжпки. Трудътъ представлява единъ отъ основнитѣ фактори на производството. Безъ него капиталътъ не може да сжществува. Предприятията, следователно, ще се стараятъ чрезъ по-високи надници да ангажиратъ необходимата имъ работна ржка, при задържането на която тѣ ще трѣбва да се съобразятъ съ надницитѣ, плащани отъ другитѣ предприятия. Ако работодателитѣ сами не се придържатъ къмъ така установената *изравнена работническа надница*, то трудътъ самъ по себе си ще се прелѣе другаде, въ други предприятия, по който начинъ пакъ ще се постигне изравняването на надницитѣ.

Консуматоритѣ отъ своя страна сжщо иматъ облаги отъ свободната конкуренция. При увеличеното търсене на известни стоки, ценитѣ на последнитѣ ще се повишаватъ, вследствие на което консуматоритѣ ще намалятъ своитѣ покупки, или пъкъ ще се задоволятъ съ купуването на сурогатни стоки. Предприятията, чиито стоки сж престанали да бждатъ предпочитани отъ консуматоритѣ, ще се видятъ принудени да намалятъ ценитѣ, за да могатъ наново да си възвърнатъ изгубената клиентела.

Много естествено е, че за да може едно предприятие да се приспособява къмъ всички тѣзи, къмъ които го тласкатъ самитѣ обстоятелства обуславящи пълната свобода, то

трѣбва да бжде еластично, т. е. да притежава способността да ограничава или увеличава производството си, или да се преобразува безъ загуба. Единъ отъ главнитѣ елементи съ които борави едно предприятие сж разноскитѣ, при разглеждането на които за насъ представляватъ интересъ постояннитѣ и пропорционалнитѣ разноски. Подъ постоянни разноски се разбиратъ тия, които не се мѣнятъ, независимо отъ това дали предприятието работи или не. Като по-характерни такива разноски сж амортизациитѣ и погашенията на машинитѣ, сградитѣ и др. п. Пропорционалнитѣ разноски растатъ съ увеличаването на производството. Между тѣхъ на първо мѣсто ще трѣбва да се спомене работническата надница. Постояннитѣ разноски, пресмѣтнати върху единицата произведена стока, сж обратно пропорционални на производството, т. е. колкото производството става по-голѣмо, толкова постояннитѣ разноски върху единица стока ставатъ по-малки. Предприятията, следователно, иматъ смѣтка да се машинизиратъ, по който начинъ, използвайки пълния си капацитетъ, ще намалятъ разноскитѣ, падащи се на единица стока. Тукъ вече либерализъмътъ започва да влиза въ противоречие самъ съ себе си. Еластичността на предприятието, което е едно отъ основнитѣ условия за съществуването на либералната конкуренция, предизвиква машинизирането, което пъкъ отъ своя страна умъртвява неговата еластичность. Предприятието, за да може да използва намалените разходи, нѣма смѣтка да намалява производството си, защото както споменахъ и по-горе, постояннитѣ разноски сж въ обратна пропорция съ размѣра на производството. Отъ друга страна, машинизираното предприятие е нагодено къмъ опредѣлено производство, преобразуването на което при пресищане на дадения бранщъ, е извънредно трудно, за да не кажемъ невъзможно.

При настжпването на известни кризисни периоди, по-голѣмъ изгледъ има да преживѣятъ по-едритѣ машинизирани предприятия. Кризиснитѣ смущения ще затриятъ дребнитѣ предприятия, а въ онѣзи отъ едритѣ, които сж били пощадени отъ изтощителната конкурентна борба, ще се зароди идеята за монополни споразумения, които сж въ пълно противоречие съ принципитѣ на либерализма. При монополнитѣ споразумения конкуренцията е отстранена, а тя е справедливия регулаторъ между производство и консумация, тя подбужда пълното напрежение на стопанскитѣ сили, единъ отъ главнитѣ и основни стимули ни либерализма.

Независимо отъ противоречията, които либерализъмътъ създаде, той има и своитѣ отрицателни социални прояви.

Успоредно съ приведнитѣ блестящи успѣхи на либерализма, две нови важни обстоятелства се наложиха на обективнитѣ наблюдатели, а именно: 1) натрупване въ богатитѣ центрове на една нова и бедна класа — тази на фабричнитѣ

работници—и 2) кризи, причинени отъ свръхпроизводството.

Много се е писало какъ презъ първата половина на 19-я вѣкъ сж били наемани на работа деца отъ всѣкаква възрасть при най-нехигиенични условия; сжщо за безгранично продължаване на работния день за женитѣ и възрастнитѣ работници: за нищожнитѣ заплати, невежеството, болеститѣ и пороцитѣ, раждащи се при тѣзи плачевни условия. Въ Англия, рапортитѣ на лѣкаритѣ, анкетитѣ вършени отъ Парламента и разнитѣ сказки и публикации на различни икономисти възбудиха гнева на общественото мнение и наложиха презъ 1819 г. едно ограничение на детския трудъ въ памучнитѣ предачници—първата стжпка къмъ едно работническо законодателство, взело въ последствие такива грамадни размѣри.

Въ Франция има частични анкети относно неблагоприятнитѣ условия, при които е билъ поставенъ детския трудъ. Едва презъ 1840 г. въ единъ изчерпателенъ трудъ на единъ лѣкарь, се намира пълно описание на тежкия животъ на работницитѣ.

Кризитѣ, за които споменахъ по-горе, сж сжщо едно обстоятелство, не по-маловажно отъ лишенията на работницитѣ. Въ 1815 г. първата криза раздруса английския пазаръ, оставайки безъ работа единъ грамаденъ брой работници, които причиниха смутове. Въ 1818 г. едно ново смущение, които причиниха смутове. Въ 1818 г. едно ново смущение, последвано отъ работнически вълнения, смути Англия. И найпосле, въ 1825 г., една трета, още по-сериозна криза, причинена вѣроятно отъ прѣкомѣрнитѣ кредити, предназначени за новооткрититѣ пазари въ Южна Америка провали около 70 провинциални банки, причинявайки голѣми опустошения, които дадоха отражение даже и върху нѣкои отъ съседнитѣ държави. И отъ тогава, съ една точность, ако не абсолютна, то поне твърде фрапираща, сж се появили кризи, въ по-малки или по-голѣми интервали, презъ цѣлия деветнадесети вѣкъ, обгръщайки все по-голѣми райони. Не бѣ ли тогава времето да се запита, дали цѣлата икономическа система, външно блѣстяща, не скриваше нѣкой сжществень порокъ? Лишенията и икономическитѣ кризи — това сж двете

Лишенията и икономическитѣ кризи — това сж двете обстоятелства, които се наложиха на вниманието на момента, когато икономическата свобода празднуваше своитѣ първи успѣхи. Тѣзи обстоятелства не преставатъ да занимаватъ общественото мнение. Тѣ непрекжснато сж призовавани отъ различнитѣ икономисти срещу този режимъ и разколебаватъ вярата въ доктринитѣ на Адамъ Смита.

Вънъ отъ тѣзи обстоятелства, либерализмътъ даде и своитѣ отрицателни прояви. благодарение на нелогичното построяване на неговитѣ идеи.

При разсжжденията си за машинизирането на предприятията и измѣстването на работницитѣ, либерализмътъ се

показа много наивенъ. Намирането на работа другаде бѣ невъзможно, защото и въ това „другаде“ имаше машини. Ползата отъ машинизирането на предприятията мжчно може да се отрече, но то всѣва ужасъ всрѣдъ онази маса отъ безработни, които станаха жертва на тѣзи машини. Машинизирането на предприятията би било наистина благодать за човѣчеството, ако успоредно съ него бжде развита една подходяща система за по-правилното разпредѣление на доходитѣ. Мотивитѣ, че либералното стопанство съзнава най-голѣмо производство, сж твърде слаби да се борятъ съ обеднялата маса. Масата, обедняла пакъ благодареиие на либерализъма, не може да се съгласи, че за осжществяването "на нѣкаква въображаема хармония въ обществото ще трѣбва да се пренесатъ въ жертва именно нейнитѣ, а не другитѣ интереси. И тѣ сж прави, защото така ги научи самъ либенализмътъ, въ основата на който стои егоизъмътъ, желанието къмъ задоволяване на личното „*азъ*“. Отъ друга страна, даже и да се допустне, че либералистичното стопанство, което въ сжщность е творение на школата за рационалната пестеливость, дава действително най-голѣмо производство задава се въпроса стига ли производството до крайната цель — консумацията? Не се ли дължи именно на либерализмътъ онова противоречие, което изпълва днесъ живота, което при наличностьта на непоносими лишения, една грамадна часть отъ производството се изхвърля, за да може останалата часть да бжде продадена на пооходящи цени; при наличностьта на армия отъ безработни — многобройни предприятия да стоятъ затворени и въ бездействие?

Надницитѣ и другитѣ усвовия за работническия трудъ сж сжщо елементи въ калкулацията и като така, свободната конкуренция ще ограничи и тѣхъ въ борбата си за доставяне на по-евтино производство на пазара. Въ усилията си да работятъ съ пъленъ капацитетъ, като по този начинъ ще могатъ да намалятъ до възможния минимумъ своитѣ разноски предприятията прибѣгватъ и до едно понижение качеството но стоката, тъй като по-долнокачествената стока като по-евтина, по-бързо се разпродава. Вѣрно, че консуматоритѣ биха предпочели по-доброкачествена стока, но пакъ благодарение на либералистичната система, тѣ не могатъ да си позволятъ този луксъ, по причина на намалелитѣ си доходи. Отъ друга страна, конѕуматоритѣ сж ощетявани и отъ сравнително по-високитѣ цени на стокитѣ, чието производство е монополъ на дадено предприятие или пъкъ на монополно споразумение.

Либерализмътъ, като учение за безграничната свобода, отрече държавното вмѣшателство, безъ да отрича самата държава. Либералиститѣ сж си противоречели, като не сж препоржчвали бездържавие, а даже сж се обръщали къмъ

държавата за съдействие и помощь. Одобрявайки държавата, като върховенъ органъ и олицетворение на обществения порядъкъ, часть отъ който е и стопанска проява, тѣ сж отстжпили вече отъ своята позиция.

Всички тѣзи отрицателни прояви на либерализъма доведоха до една остра критика, до една реакция срещу тази стопанско-политическа система. Впрочемъ, тя никжде не е била доведена до своя край. Даже и въ най-либералистичнитѣ страни, държавната намѣса е имала своето мѣсто. Държавата се е намѣсвала въ стопанския животъ преди да сжществува идеята за планово стопанство. Тази намѣса, обаче, е имала повече инцидентенъ характеръ и е била предизвикана отъ наличнитѣ за времето обстоятелства. Може би точно за това се е стигнало до парадокси, щото противъ държавната намѣса да възставатъ именно тѣзи, които сж имали облаги отъ нея.

Идеята за организираното стопанство предполага пакъ намѣсата на държавата въ стопанския животъ, но не вече изолирано и отъ съображения да бждатъ защитени интереситѣ на тѣзи или онѣзи лица, на тази или онази група, а съ огледъ на единъ социаленъ принципъ, който третира цѣлото общество еднакво и като нѣщо единно. Организираното стопанство, следователно, преди всичко има за цель да въдвори едно хармонично сътрудничество между капиталъ и трудъ, между производство и консумация, между работодатели и работници. Капиталътъ не е единственятъ факторъ въ производството за да се предостави само нему пълната власть въ стопанството, а редомъ съ него фигурират като фактори трудътъ и консумацията. И ако държавата не влѣзе въ организационната си роля по отношение на тѣзи други фактори, тѣ сами ще прибѣгнатъ къмъ едно организиране, но вече като врагове на капитала, при което положение за хармония въ обществото и дума не може да става. Въ сжщность организираното стопанство не е било съвършенно чуждо и на либералната държава, съ тази разлика само, че съвременната държава си поставя за цель да нагоди стопанството така, че да бжде полезно за обществото. Стопанския животъ фактически бѣ престаналъ да бжде *„либаленъ"* и преди идеята за организираното стопанство. Явно доказателство за това сж сжществуващитѣ още тогава картели и тръстове, които, както видѣхме по-горе, не подхождатъ на една либералистична епоха.

Стопанското въздействие на държавата върху народното стопанство се изразява по нѣколко начина.

Преди всичко, държавата издава разпоредби, засѣгащи стопанството и специално предназначени за него или за часть отъ него. Тѣзи разпоредби, обаче, вънъ отъ чисто нормативната имъ сжщность носятъ качеството и на управително

действие. Такива сѫ разпоредбитѣ за регламентиране търговията: за нелоялната конкуренция; за защита на работническия трудъ и др. п. Тѣзи разпоредби, предназначени изрично за стопанството, съ огледъ на едно уравновесяване или ограничаване на стопанската свобода, имать и своето управително действие, като гледатъ да запазятъ интереситѣ на предприемачитѣ отъ нелоялнитѣ действия на тѣхнитѣ контрагенти или конкуренти, да запазятъ работничеството отъ дегенериране и т. н. Азъ вече споменахъ, че първата стѫпка къмъ законодателното уреждане на работническия въпросъ бѣ направена въ Англия презъ 1819 г. Сѫщия случай имаше и съ Прусия къмъ 40-тѣ години на миналия вѣкъ, когато понижената годность на младежитѣ за военна служба въ индустриалнитѣ провинции предизвика държавата къмъ едно законодателно покровителствуване на работничеството.

Влиянието на държавата върху народното стопанство се изразява и чрезъ държавнитѣ стопански предприятия, мотивитѣ за създаването на които могатъ да бѫдатъ най-различни. Тѣ могатъ ди бѫдатъ политически, когато държавата строи известни предприятия съ огледъ на своитѣ частни цели, или по съображения за запазване на нѣкои военни тайни. По-голѣмъ интересъ представляватъ онѣзи предприятия, които държавата строи отъ народостопански съображения. При организиране на подобни предприятия държавата може да има за цель да парира стремежитѣ на частния капиталъ къмъ прѣкомѣрни печалби, благодарение на неговото монотонно положение въ съответната область. Държавата въ случая, чрезъ създаване на конкурентно предприятие, или чрезъ етатизиране на монопола, ще се прѝтече въ помощь на консуматора, като се ржководи изключително отъ нуждитѣ на обществения интересъ, който може да наложи, щото при нѣкои предприятия държавата да понесе и загуби. Държавата може да организира и мѣроприятия, необходими за обществото, които или сѫ нерентабилни, поради което частния капиталъ бѣга отъ тѣхъ, или пъкъ сѫ реетабилни съ огледъ на едно отдалечено бѫдаще, което сѫщо не представлява особена изгода за частния капиталъ.

Държавата може да окаже своето въздействие върху стопанството и чрезъ своитѣ приходи и разходи. Така напр. персоналнитѣ разходи, въ зависимость отъ своята величина, могатъ да създаватъ по-голѣма или по-малка консумация, а веществениѣ разходи идватъ да окажатъ въздействие върху производството на съответнитѣ блага и върху съответно облекчаване на рабнтническия въпросъ (при създаване на обществени предприятия, като пѫтища, канализации, желѣзопѫтни мрежи и т. н.) Отъ друга страна, събирането на държавнитѣ приходи подъ форма на разни данъци, берии, такси, глоби, конфискации и др. п., оказва влияние върху дохо-

дитѣ отъ производството, като вмѣсвайки се съ живота на стопанската личность парира до нѣкжде нейната инициатива, като не й позволява да разгъне своитѣ способности и мощь по начинъ, както би направила това, ако не плащаше данъци. Ако събраната отъ държавата сума бжде по размѣръ такава, че да накърни цѣлостьта на капитала, а не само неговата рента, то въ такъвъ случай стопанското лице ще трѣбва да съкращава своитѣ лични и домашни разходи, което е вече социалното проявление на данъка.

Организираното планомѣрно стопанство има за цель не да унищожава частната инициатива, олицетворена въ частнитѣ предприятия, а само да ги подчини на единъ общъ планъ, изработенъ отъ върховната власть — държавата. Въ случая, на пръвъ планъ се поставя не частния интересъ, а обществения. Колкото се отнася до националния доходъ интересътъ на държавата не се свежда само до неговата величина, но и до правилното му разпредѣляне между обществото.

Организираното стопанство, както всѣка идея, има и своитѣ противници. Едно отъ главнитѣ възражения, които се правятъ срещу организираното планомѣрно стопанство е, че въздействието на последното върху частната инициатива и нейната свобода ще даде поводъ на грѣшки, които биха били избѣгнати при нейното свободно проявление. Ние вече видѣхме какво отражение върху обществото даде свободното проявление на частната инициатива презъ либералистичната епоха. Държавното вмѣшателство би дало отрицателнитѣ си резултати, само ако е дезорганизирано и случайно. Тукъ, обаче, става дума за организирано планомѣрно стопанство. На сжщото се преписва и недостатъкътъ, че работейки къмъ едно самозадоволяващо се народно стопанство, държавата ще действува за намалението на международната търговия и ще прѣчи за международното пласиране на труда. Безогледниятъ протекционизъмъ е изразъ на дезорганизираното стостопанство. Следователно, организираното планомѣрно стопанство давайки предпочитателно насърдчение на онѣзи браншове, които иматъ всички налични предпоставки за едно действително развитие, само ще подготвя почвата за една по-усилена международна търговия. По-усиленото участие въ международната търговия и то съ артикули предимно характерни за дадено стопанство, спомага отъ своя страна и за по-правилното международно разпредѣление на труда.

Азъ нѣма да се спирамъ върху формитѣ, въ които може да се изрази една политика за въздействие. Моята цель бѣ само да посочи дефектитѣ на либерализъма, които времето и животътъ доказаха и които се явиха като естествени предпоставки за едно държавно организирано вмѣшателство въ народното стопанство. Частно за нашата страна въ по-

отдалеченото минало, главниятъ начинъ за вмешателство е намиралъ изразъ въ митническитѣ тарифи. Държавното вмѣшателство изпъкна главно следъ войнитѣ, особено отъ кризиснитѣ години насамъ, и когато се създадоха разни институти съ чисто търговски прерогативи или пъкъ съ такива за насърдчение и направляване на търговията, на други институти се придаде като монополъ търговията съ известни артикули, пристжпи се къмъ регламентация на различнитѣ отрасли и т. н.

Отъ всичко изнесено до тукъ става ясно, че либерализъмътъ, благодарение на многобройнитѣ си дефекти, лошитѣ отражения, които даде върху общество и стопанство и вжтрешнитѣ си противоречия, принадлежи вече къмъ историята. Държавното вмѣшателство сѐ наложи и се налага, като реакция срещу либерализъма. Повтарямъ, днесъ, дългъ се налага на всички, които работятъ въ стопанското поле да търсятъ възможнитѣ начини за една координирана дейность съ държавата, съ огледъ на издаденитѣ отъ нея разпоредби засѣгащи стопанството, да бждатъ нагодени така, че да могатъ да се понасятъ отъ него съвършенно безболезнено и безъ сътресение.

Колкото и наложително да бжде днесъ прилагането на системата на дирижираното стопанство, колкото насърдчителни и социално оправдани да сж резултатитѣ отъ нейното прилагане, не трѣбва да се отива до крайность, както това стана въ епохата на либерализъма за да не настжпятъ и за системата на дирижираното стопанство онѣзи моменти, които биха я отрекли. Ето защо, абсолютно необходимо е, да се налучка оня *диагоналъ* между либерализъма и дирижираното стопанство, при който запазвайки свободата на частната инициатива, тъй необходима за едно творчество, намѣсата на държавата да се ограничи само като регулаторъ въ производството и размѣната и най-главното, да изиграе ролята на помиритель между трудъ и капиталъ като се постарае и да намѣри начинъ за едно възможно справедливо разпредѣление на дохода.

Господа,

Следъ това сбито изложение върху причинитѣ, които наложиха замѣната на либерализъма съ системата на дирижираното стопанство, азъ сжщо така накратко, за да не Ви отегчавамъ съ цифритѣ, които ще намѣрите после отпечатани въ протоколитѣ, ще хвърля единъ бѣгълъ погледъ върху всички онѣзи данни, които очертаватъ днешното стопанско положение на България.

Отъ даннитѣ, относно *приходитѣ на държавата* за първитѣ 9 месеца отъ текущата 1938 г., се вижда ясно, че тазгодишнитѣ постжпления чувствително надминаватъ постжп-

ленията за сжщия периодъ презъ миналата 1937 година. Увеличение показватъ почти всички пера, освенъ перото отъ сключени бюджетни упражнения, което представлява 77.30% отъ миналогидишнитѣ постжпления за сжщия периодъ. Сжщо така намаление показватъ приходитѣ отъ желѣзницитѣ и пристаницата — 93%. Всички останали пера, като прѣки данъци, митници, акцизи, такси и берии, гербовъ налогъ, държавни привилегии, държавни мини, пощи, телеграфи и телефони, държавни гори и т. н. показватъ чувствително увеличение.

Разглеждайки таблицата на действителнитѣ разходи на държавата, сжщо така забелязваме едно увеличение почти въ всички пера, съ изключение на разходитѣ по перото „българска православна църква" — 99.10% отъ миналогодишнитѣ, перото „главна дирекция на народното здраве" — 99.50%, перото „министерство на финанситѣ" — 92%, перото „министерство на правосждието" — 98% и перото „министерство на търговията, промишлеността и труда" — 97.60% спрѣмо сжщия периодъ отъ миналата година, т. е. отъ 1 януарий до 30 августъ. По-голѣмо увеличение на разходитѣ се забелязва въ главната дирекция на общественитѣ сгради, пжтищата и благоустройството — 141.70%, дирекцията на въздухоплаването — 147.10% и по смѣтката на държавнитѣ дългове — 169.10%. Останалитѣ разходни пера показватъ по-малко увеличение.

За съжаление. презъ настоящата сесия не съмъ въ състояние да Ви дамъ никакви данни относно нашето земедѣлско производство, тъй като главната дирекция на статистиката нѣма още систематизирани данни както за засѣтата площь, така и за производството на всѣка култура поотдѣлно.

Пристжпвамъ къмъ разглеждането на нашата *външна търговия*, както по артикули, така и по държави.

За текущата 1938 г. даннитѣ за вноса на стокитѣ по категория сж за периода отъ януарий до августъ включително. За картинность ще направя сравнение съ вноса на стоки отъ категории за сжщия периодъ отъ миналата 1937 г. Правейки това сравнение, въ по-голѣмата часть отъ внесенитѣ артикули се забелязва увелнчение въ полза на 1938 г. Обаче, голѣмитѣ намаления въ нѣкои категории износни стоки причиняватъ единъ минусъ въ общото салдо на осемтѣхъ месеци; този минусъ е равенъ на 189,784,000 лева.

По-голѣмо увеличение на вноса показватъ стокитѣ: растителни масла и произведенията отъ тѣхъ — увеличение съ 15,110,000 лева, медицински вещества и медикаменти — увеличение съ 14,923,000 лв. камъни, земи и издѣлия отъ тѣхъ — увеличение 13,186,000 лв., материали за дърводѣлство, резбарство, четкарство, кошничарство и издѣлия отъ тѣхъ — увеличение 13,309,000 лв., животински продукти за храна и произведения отъ тѣхъ — увеличение 6,229,000 лв. и т. н.

Най-голѣмо намаление за сѫщия този периодъ показва вносътъ на машини, двигатели индустриални, земедѣлски инструменти и музикални апарати — минусъ 185,127,000 лева, желѣзопѫтни и трамвайни вагони, автомобилни коли и плавателни сѫдове — минусъ 89,609,000 лв., кожи и издѣлия отъ тѣхъ — минусъ 8,464,000 лв., материали за хартиена индустрия и произведения отъ тѣхъ — минусъ 18,412,000 лв.

Износътъ на стоки по категории за сѫщия периодъ — януарий — августъ 1938 г. въ сравнение съ износа за сѫщия перирдъ презъ 1937 год. показва едно активно салдо отъ 38,414,000 лв. Най-голѣмо увеличение показва износътъ на тютюнъ на листа — 252,507,000 лв. Следъ него чувствително увеличение показва износътъ на пшеницата — 35,504,000 лв.; яйцата — 29,105,000 лв.; износътъ на живи свини 26,897,000 лв.; износътъ на ягоди полуконсервирани — 28,645,000 лв.; износътъ на прѣсно грозде — 10,478,000 лв.

Най-голѣмо намаление показва износътъ на боба — 89,392,000 лв.; сурови агнешки кожи— 74,230,000 лв.; слънчогледово масло — 49,625,000 лв.; ечмикъ — 41,107,000 лв.; печени сливи — 34,251,000 лв.; царевица — 10,325,000 лв.; заклани кокошки — 19,230,000 лв.; едъръ рогатъ добитъкъ — 8,375,000 лева.

За голѣмо съжаление трѣбва да констатараме, че едни отъ главнитѣ наши износни артикули показватъ такива голѣми намаления. Нека се надѣваме, че до края на текущата година, като смѣтаме отъ септемврий насамъ, резултатитѣ ще се измѣнятъ въ полза на тази година, въ сравнение съ миналата 1937 година.

Следъ този кратъкъ прегледъ на вноса и износа на стоки по категории, нека да хвърлимъ единъ бѣгълъ погледъ и върху пазаритѣ, кѫдето нашитѣ стоки се насочватъ и отъ кѫдето България купува вносни стоки. Даннитѣ се отнасятъ за периода отъ януарий до септемврий вккючително т. г. и сѫ сравнени съ даннитѣ за сѫщия периодъ отъ миналата година.

Отъ редъ години насамъ Германия взема първо мѣсто както въ нашия износъ, така и въ нашия вносъ. За казания периодъ Германия взема участие въ нашия вносъ съ 49·2% отъ цѣлото количество вносни стоки, а въ износа съ 49·8% или общото участие на Германия въ нашата външна търговия е 49·5%.

Следъ Германия на второ мѣсто стои Италия. Участието на Италия въ нашия вносъ е 6·6%, а въ нашия износъ — 9·8%. или Италия участвува въ външната ни търговия общо съ 8·2%.

На трето мѣсто стои Англия. Нейното участие въ вноса ни е 7·9%, а въ износа ни — 7·1% или общо 7·5%.

На четвърто мѣсто стои Чехословашко — участвува въ

вноса ни съ 6·5%, въ износа ни съ 7%, или общо 6·8%.

На пето мѣсто иде Полша. Участието ѝ въ нашия вносъ е 6·1%, въ износа ни 6%, или общо Полша участвува въ външната ни търговия съ 6·05%.

Нашитѣ съседи вематъ много малко участие въ външната ни търговия. Така напримѣръ, Турция участвува въ нашия вносъ съ 0·7%, а въ износа ни съ 0·6%, или общо участвува въ нашата външна търговия съ 0·6½%.

Гърция участвува въ вноса ни съ 0·6%, въ износа съ 0·7%, или общо съ 0·6½%.

Данни за Югославия и Ромжния още нѣма, затова не ги цитирамъ.

Палестиня — единъ интересенъ за насъ пазаръ — взема участие въ нашия вносъ съ 0·3%, въ износа ни съ 0·7% или общо въ външната ни търговия участвува съ 0·5%.

Египетъ взема участие въ вноса ни съ 0.5%, а въ износа ни съ 2.1% или общо участвува въ външната ни търговия съ 1.3%.

Не е безинтересно да видимъ за сжщия периодъ дали ние сравнително сме успѣли да затвърдимъ пласмента на нашитѣ износни стоки въ тѣзи пазари, или въ нѣкои отъ тѣхъ сме загубили почвата.

Въ Германия за този периодъ нашата износна търговия дава едно активно за насъ салдо отъ 27,700,000 лв.

Италиянскиятъ пазаръ показва едно още по-голѣмо активно за насъ салдо отъ 111.800,000 лв. Активни за насъ салда показватъ още Египетския пазаръ — 54,500,000 лв.; Чехословашкия —19,000,000 лева; Палестинския — 13,900,000 лева; Гръцкия — 5,400,000 лева.

Английскиятъ пазаръ, обаче, показва едно пасивно салдо отъ 24,900,000 лева. Пасивни салда показватъ сжщо полския пазаръ — 1,300,000 лева и турския — 3,400,000 лева.

Отъ останалитѣ пазари, за които до сега не Ви дадохъ данни заслужава внимание французкия пазаръ, кждето ние губимъ почва, и кждето за горецитирания периодъ нашия търговски балансъ показва пасивно салдо отъ 90,600,000 лв. Унгарскиятъ пазаръ сжщо показва пасивно салдо за насъ отъ 44,600,000 лв.

Смѣтамъ, че за Васъ не ще бжде безинтересно да Ви дамъ нѣкои данни за *индустриалното производство* по месеци. Даннитѣ за тази година се отнасятъ за периода отъ януарий до юлий включително. Числата, които ще Ви дамъ, сж индексни, при индексъ 1934 г. равно на 100.

Общиятъ индексъ зи обема на индустриалното производство за януарий т. г. е 109·6 — значи имаме увеличение, защото за януари миналата година е билъ 90·3 или подъ 100.

За февруарий имаме още по-голѣмо увеличение. Индек-

сното число е 120.8; мартъ — 126; априлъ — 110·6; май — 130·1: юний — 144·5 юлий 160·9.

Инвестационни блага.

Тукъ за първото тримесечие забелязваме намаление на индекснитѣ числа, а за последующитѣ четири месеци имаме значително увеличение.

Така, за януарий индексното число на инвестационнитѣ блага е 56·8; за февруарий — 72·2; за мартъ — 97·2; Отъ априлъ почва увеличението. Тукъ индексното число е 127.5; за май — 151·5; за юний — 151·4; за юлий — 159·3

Обаче, тѣзи увеличения сж подъ увеличенията за сжщитѣ месеци на 1937 година.

Консумативни блага — храни.

Презъ всичкитѣ седемь месеци тукъ забелязваме едно увеличение на индексното число, а именно:

за януарий индексното число е 121·2; за февруарий — 125·4; за мартъ — 128·4; за априлъ — 113·6; за май — 122·8; за юний — 144·2 и за юлий — 174.9.

Продажбитѣ отъ фабрикитѣ.

И тукъ числата сж индексни при индексно число за 1934/35 г. равно на 100. Общия индексъ на обема на продажбитѣ само за януарий показва едно малко намаление, а именно, равенъ е на 96.9. Даннитѣ за всички останали месеци ни показватъ едно значително увеличение на обема на пласмента.

Февруарий има индексно число 115·2; мартъ — 140·2; априлъ — 129·4; май — 134·5; юний — 135; юлий — 155·1.

Отношение на пласмента къмъ производството въ проценти.

Процентътъ на това отношение за януарий 1938 год. е 146·5; за февруарий — 138·3; за мартъ — 131·8; за априлъ — 124·6.

За май вече имаме едно намаление, а именно—процентътъ е 99·7; за юний е 75·3; за юлий е 80·8.

Или отъ тѣзи данни, съ които разполагаме, се вижда, че презъ последното тримесечие на казания периодъ имаме едно намаление на отношенията между пласмента и производството въ индустрията.

Влогове и пласменти.

По тази рубрика сравнителнитѣ данни се отнасятъ за периода януарий — августъ 1938 г.

Разглеждайки влоговетѣ въ кредитнитѣ учреждения и пласмента на сжщитѣ, наблюдаваме следното:

Влогове.

Имаме едно постоянно увеличение на влоговетѣ въ по-

пулярнитѣ банки, на влоговетѣ на Съюза на популярнитѣ банки и на влоговетѣ въ голѣмитѣ частни банки. Сжщо чувствително увеличение ни показватъ влоговетѣ въ Българската земедѣлска и кооперативна банки и въ пощенскитѣ спестовни каси.

Общитѣ сравнителни данни за споменатия периодъ по месечно даватъ следната картина за влоговетѣ общи въ досега цитиранитѣ кредитни учреждения.

Докато за януарий 1937 г. общата цифра на влоговетѣ е била 12 милиарда и 228 милиона лева, за сжщия месецъ презъ 1938 година тя се покачва на 13 милиарда и 853 милиона лева.

За февруарий цифритѣ сж следнитѣ: презъ 1937 год. 12,259,000,000 лв., презъ 1938 г.—14,029,000,000 лв.

мартъ 1937 г. — 12,301,000,000 лв., 1938 г. — 13,814,000,000
априлъ 1937 г. — 12,299,000,000 лв., 1938 г. — 13,943,000,000
май 1937 г. — 12,316,000,000 лв., 1938 г. — 13,824,000,000
юний 1937 г. — 12,394,000,000 лв., 1938 г. — 13,858,000.000
юлий 1937 г. — 12,624,000,000 лв., 1938 г. — 13,970,000,000

Пласментитѣ на тѣзи кредитни институти за сжщия периодъ отъ време показватъ сжщо така едно увеличение. За да не ви отекчавамъ съ много цифри, ще ви дамъ общитѣ цифри по месечно за горецитиранитѣ месеци презъ двете години — 1937 и 1938.

Пласментътъ на тѣзи кредитни институти презъ януарий 1937 г. е билъ 12,018,000,000 лв., а презъ януарий 1938 г. — 12,857,000,000 лв.

февруарий	1937 — 12,082,000,000	лева
мартъ	1937 — 12,143,000,000	лева
априлъ	1937 — 12,186,000,000	лева
май	1937 — 12,187,000,000	лева
юний	1937 — 12,222,000,000	лева
юлий	1937 — 12,343,000,000	лева
февруарий	1938 — 12,889,000,000	лева
мартъ	1938 — 12,625,000,000	лева
априлъ	1938— 12,655,000,000	лева
май	1938 — 12,590,000,000	лева
юний	1938 — 12,655,000,000	лева
юлий	1938 — 12,626,000,000	лева

Таблицата на протестиранитѣ полици за периода януарий — юний 1937 и 1938 г. ни дава следнитѣ числа:

Въ този периодъ презъ 1937 г. е имало 24,600 полици протестирани, а презъ 1938 г. — 27,000.

Презъ 1937 г. за този периодъ стойностьта на протестиранитѣ полици е била 152,300,000 лв., а презъ 1938 г. — 153,200,000 лв. Срѣдно месечно за периода януарий — юний

1937 г. имаме протестирани 4,100 полици на сума 25,400,000 лв., а презъ 1938 г. — 4,500 полици на сума 25,500,000 лв.

За съжаление липсватъ ни даннитѣ за индекса на поскжпването на продуктитѣ. Отъ тѣзи данни бихме могли приблизително точно да констатираме процента на поскжпването на живота изобщо. Тѣзи данни сж доста интересни, обаче, дирекцията на статистиката не ги е публикувала още.

Както виждате, господа, тази година по технически или други причини главната дирекция на статистиката не е готова съ данни, които представлявать сжщо голѣмъ интересъ за стопанскитѣ деятели, и отъ които бихме могли да извадимъ нашето заключение относно сравнителното състояние на нашето народно стопанство презъ тази година, спрѣмо даденъ периодъ отъ миналата 1937 г. По всѣка вѣроятность, тѣзи данни до края на годината ще бждатъ обнародвани. При отпечатването на протоколитѣ на тази сесия, азъ ще се постарая да ги доведа до Ваше сведение съ съответното заключение.

Нека се надѣваме, че отговорнитѣ фактори въ България, вземайки поука отъ миналото, ще потърсятъ ценното съдействие и компетентностьта на стопанскитѣ съсловия, за да облегчатъ своята задача при разрешаването на голѣмитѣ стопански проблеми, за да настжпятъ и за България онѣзи дни, настжпили вече за стопански по-мощнитѣ и по-напредналитѣ отъ насъ народи!

А. Пѣйчевъ
нач. на търг. отдѣлъ

Докладъ презъ XLIV редовна сесия на Варнен. търг. инд. камара.

Господа,

Въ доклада си направенъ предъ Васъ презъ време на миналогодишната сесия, азъ разгледахъ наредбата-законъ за уреждане на вжтрешната търговия и посочихъ всички онѣзи дефекти, които можаха да бждатъ констатирани презъ време на прилагането му. Тѣзи констатации бѣха направени своевременно достояние на Министерството на търговията, промишлеността и труда и ние имаме всички основания да вѣрваме, че голѣмата часть отъ нашитѣ искания ще бждатъ взети подъ внимание при дредстоящето измѣнение на закона.

Съ настоящия докладъ ще Ви запозная на кратко и съ досегашнитѣ резултати отъ приложението на закона. Трѣбва веднага да Ви предупредя, че тѣзи резултати, благодарение

мудностьта на нѣкои общински управления, не сж пълни. Даннитѣ, които ще Ви съобща, се отнасятъ до цѣлия районъ на камарата, съ изключение на броя на издаденитѣ разрешителни въ Трѣвна и въ с. Боженци, Габровско, както и броя на разрешителнитѣ за търгуване издадени на габровскитѣ занаятчии. Картината, обаче, все пакъ ще бжде достатъчно ясна, тъй като броя на разрешителнитѣ за които нѣмаме данни не е така голѣмъ за да даде чувствително отражение върху крайния резултатъ. При отпечатването на доклада въ протоколитѣ на сесията, тѣзи данни ще бждатъ съответно попълнени.

Броятъ на издаденитѣ разрешителни въ района на камарата, съ изключение на онѣзи, за които споменахъ вече, възлиза на 10,951, отъ които 5,302 или 48% сж издадени на фирми съ седалище въ градоветѣ, а 5,649 или 52%—на фирми съ седалище въ селата.

Отъ всичко издаденитѣ разрешителни, 2.521 или 23% сж издадени въ Варнеска околия, следъ която следватъ В. Търновска околия съ 1,132 разрешителни или 10.3%, Г. Орѣховска околия съ 1,064 разрешителни или 9.7%, Шуменската околия съ 926 разрешителни или 8.5%, Разградската и Провадийската околии съ 848 респективно 846 разрешителни или 7.7% и т. н. Най-малъкъ е броятъ на издаденитѣ разрешителни въ Омортагска околия 228 или 2.1% и Исперихска околия — 222 или 2%.

Както споменахъ по-горе, броятъ на издаденитѣ разрешителни на фирми съ мѣстожителство въ градоветѣ е 5,302. Отъ тѣхъ за гр. Варна сж издадени 2,015, което прави 38% отъ всичко издаденитѣ за градоветѣ разрешителни, за Шуменъ — 567 или 10.7%, Габрово — 479 или 9%, Разградъ — 401 или 7.6%, Провадия — 388 или 7.3%, Търговище — 290 или 5,5% и т. н. Най-малъкъ брой разрешителни за търгуване сж издадени въ Н. Пазаръ — 47 или 0.9% и Преславъ — 38 или 0.7% отъ цѣлия брой издадени градски разрешителни.

Едно интересно наблюдение, въ връзка съ тъй наречения браншовизъмъ може да се направи, като се проследятъ застжпенитѣ браншове въ издаденитѣ разрешителни. Предвидъ голѣмия брой на браншоветѣ, азъ ще направя прегледъ на издаденитѣ разрешителни, съ огледъ на групитѣ, които сж застжпени въ тѣхъ. Както Ви е известно, съ запо-ведь на Министерството на търговията, промишлеността и труда, издадена възъ основа на чл. чл. 11 и 15 отъ закона за търговскитѣ организации, отдѣлнитѣ браншове сж сгрупирани въ 11 групи, 3 отъ които не подпадатъ подъ разпоредбитѣ на закона за уреждане на вжтрешната търговия. Останалитѣ 8 групи сж застжпени както следва:

Въ издаденитѣ разрешителни, група I — хранителни продукти — е застжпена въ 5,736 разрешителни, група II —

храни, питиета и развлечения—въ 3,930 разрешителни, група III — облѣкло — въ 2,413 разрешителни, група IV—домашни потрѣби — въ 1,498 разрешителни, група V — строителни, смазочни и горивни материали — въ 895 разрешителни, група VI — хартия и сродни материали—въ 307 разрешителни група VII—технически материали — въ 266 разрешителни и група VIII—лѣчебни срѣдства и химикали—въ 148 разрешителни, или всичко на 10,951 разрешителни се падатъ 15,193 отдѣлни застжпени групи, при което положение имаме на 100 издадени разрешителни 139 застжпени групи.

Докато на издаденитѣ разрешителни за градоветѣ, 5302 на брой, се падатъ 6,345 групи, което прави 120 групи на 100 разрешителни, въ селата на 5,649 разрешителни се падатъ 8,848 групи, 157 застжпени групи на 100 разрешителни. Като вземемъ предвидъ, обаче, че въ много отъ разрешителнитѣ сж вписани по нѣколко бранша отъ една и сжща група, става ясно, че фактически на 100 разрешителни се падатъ повече отъ 200 бранша. Това показва, че чисто браншови заведения имаме твърде малко и то предимно въ градоветѣ, и че въ болшинството отъ заведенията и особено въ селата сж застжпени по нѣколко бранша. Това се дължи до голѣма степень както на намалената консумация, така сжщо и на дребния характеръ на нашитѣ селища, търговскитѣ предприятия въ които фактически представляватъ универсални магазинчета. Този универсализъмъ на предприятието сжществува и въ малкитѣ градчета, както и въ покрайнинитѣ на по-голѣмитѣ градове.

Споредъ юридическата форма на предприятията, издаденитѣ 10,951 разрешителни се разпредѣлятъ както следва:

еднолични предприятия	9,593	или 87.6%
събирателни дружества	647	или 5.9%
кооперативни сдружения	589	или 5.4%
акционерни дружества	108	или 1.—%
о. о. дружеста	14	или 0.1%

Отъ едноличнитѣ предприятия — 4,581 или 48% сж съ седалище въ градоветѣ, а 5,012 или 52% — съ седалище въ селата; отъ събирателнитѣ дружества — 470 или 73% сж съ седалище въ градоветѣ, а 177 или 27% сж въ селата отъ кооперативнитѣ сдружения — 150 или 25% сж въ градоветѣ, а 439 или 75% — въ селата; отъ акционернитѣ дружества — 88 или 82% сж въ градоветѣ и 20 или 18% — въ селата.

Както знаете, съ създаването на наредбата законъ за уреждане на вжтрешната търговия, задължиха се абсолютно всички търговци да регистрирать фирмитѣ си, като за подребнитѣ отъ тѣхъ, т. е. за онѣзи еднолични предприятия, които сж освободени отъ задължението да водятъ търговски книги, се въвежда специална регистрационна служба при търговско-индустриалнитѣ камари, кждето регистрирането на

фирмитѣ става при по-малко формалности и съ по-малко срѣдства. Доколкото тази регистрационна служба се яви въ полза на търговцитѣ личи отъ факта, че отъ всичко 9.593 еднолични предприятия, 7,554 или 79% сж регистрирани при камарата ни, като отъ останалитѣ 21%, една часть сж регистрирани въ съответнитѣ областни сждилища, а другата— не сж регистрирани. Последнитѣ сж предимно занаятчийски предприятия, упражняващи и търговска дейность, които съ специално нареждане на Министерсвото сж освободени отъ задължението да регистрират фирмитѣ си. Фактически ние въ камарата имаме извършени надъ 9.000 регистрации, една часть отъ които по начало не следваха да бждатъ регистрирани въобще, но сж извършили това вследствие непознаването на закона и правилника за регистриране на търговскитѣ фирми. Такива случаи имаме съ амбулантни търговци, занаятчийски предприятия, които иматъ вече регистрирана фирма въ сжда и т. н.

Съ тѣзи нѣколко данни азъ само искахъ да Ви освѣтля по извършеното въ връзка съ приложението на Наредбата-Законъ за уреждане на вжтрешната търговия. Не ще Ви отегчавамъ съ цифри за разпредѣлението на издаденитѣ разрешителни по околии, съ огледъ на юридическата форма на предприятията, застжпенитѣ браншове, извършенитѣ регистрации и т. н., които данни имамъ разработени въ съответнитѣ таблици и държа на разположение на всѣки, който се интересува отъ тѣхъ. Впрочемъ тѣзи таблици ще бждатъ публикувани и при отпечатването на протоколитѣ.

Господа,

Както Ви е известно, Министерството на търговията, промишлеността и труда изработи и изпрати за мнение предварителния проектъ за Закона противъ непочтената конкуренция. Министерството е предпочело израза „непочтена конкуренция" предъ „нелоялна конкуренция". Мотивитѣ за това предложение на Министерството на търговията, промишлеността и труда сж, че изразътъ „нелоялна конкуренция" предполага едно несъобразяване съ мѣстнитѣ закони или едно отклонение или неустояване на поети веднъжъ ангажименти, докато характерното въ нелоялната конкуренция е, че сжщата безъ да нарушава закони или задължения е несъобразна съ търговския моралъ и съ добритѣ търговски нрави.

Преди да разгледамъ предъ Васъ проекта на закона противъ непочтената конкуренция, ще направя единъ бѣгълъ прегледъ на историческитѣ представки за едно ограничаване на свободната конкуренция и обстоятелствата, които сж предизвикали създаването на специални законоположения регулиращи тази материя.

Свободната конкуренция въ областьта на народното стопанство е съревнованието между отдѣлнитѣ лица за постигане една и сѫща цель; борбата за надмощие между отдѣлнитѣ стопански единици. Споредъ старитѣ руски икономисти, подъ свободна конкуренция въ никакъвъ случай не се разбира пълното отсѫтствие на юридически норми, които да регулиратъ и ограничаватъ стопанската дѣятелность на частнитѣ лица; такава свобода никога не е сѫществувала и не сѫществува. Подъ свободна конкуренция тѣ разбиратъ оня порядъкъ на нѣщата, когато правовата база на частно-стопанската дѣятелность се свежда до свободата на личностьта, частната собственость и възможно по-малкото участие на държавата въ опредѣлянето на материалното и формално съдържание на частно-стопанскитѣ отношения и сдѣлки.

Защитницитѣ на свободната конкуренция, подчертавайки особенитѣ ѝ заслуги за бързия промишленъ прогресъ и колосалното търговско развитие, съставляващи характерната черта въ историята на деветнадесетия вѣкъ, изтъкватъ слѣднитѣ нейни преимущества:

Благодарение на свободната конкуренция, предприемчивостьта и стопанската енергия на отдѣлнитѣ лица достига максимума на своето напрежение. Предъ заплахата на едно евентуално разорение въ случай, че конкурентътъ победи, производителтъ естествено трѣбва да напрегне всичкитѣ си сили, за да усъвършенствува техниката на своето производство, да намали производственитѣ си разноски и да разшири пласмента на своитѣ продукти. Техническото усъвършенствуване на частнитѣ предприятия предполага не само машинизирането на производството и отъ тамъ намаление на производственитѣ разходи, но и подобряване качеството на готовитѣ продукти. За подобрение на качеството спомага сѫщо и стремежътъ на отдѣлнитѣ личности да увеличатъ броя на своитѣ клиенти. Този стремежъ има, въ повечето случаи, като предпоставка намалението цената на продукта, като разликата въ печалбата предприятията се стараятъ да компесиратъ чрезъ единъ увеличенъ оборотъ, чрезъ едно увеличение на своитѣ продажби, което, разбира, се свежда до едно увеличение броя на клиентелата.

Този начинъ на защитата на свободната конкуреиция е особено подчертанъ отъ либералистичната стопанска школа, която и провъзгласи принципа: За свободата на действията. Споредъ тази школа, единствено свободната конкуренция може да дирижира и регулира икономическия животъ, безъ да спъва личната свобода на индивидитѣ, тъй като предоставя преимуществото да решаватъ всѣки отдѣленъ случай тѣзи, които сѫ заинтересовани отъ това решение.

Съ течение на времето, обаче, либералистичната школа

трѣбваше да отстжпи на по-новитѣ течения въ економическата наука, които отрекоха свободната конкуренция считайки че тя не винаги е въ състояние да гарантира благоденствие за всички. Нѣщо повече. Нѣкои отъ представителитѣ на новата стопанска школа намиратъ, че свободната конкуренция е главния виновникъ за смущенията и кризитѣ въ економическия животъ. Тази школа, която взема все-по голѣмо разпространение въ стопанската наука, и най-главно въ Германия, се обявява явно срещу свободната конкуренция и дири държавното вмѣшателство за разумното й ограничение.

При обосноваването на своята мотивировка, економиститѣ разглеждатъ влиянието на свободната конкуренция по различенъ пжть отъ този на представителитѣ на либерализма. Една отъ главнитѣ прояви на свободната конкуренция, споредъ тѣхъ, е намаляване цената на стоката за смѣтка на нейното качество. Това понижаване качеството на стоката, което понѣкога се изражда въ фалшивикация, въ повечето случаи е мжчно опредѣлимо отъ обикновения купувачъ, който обръща главно внимание на цената на продукта, а не на неговитѣ истински достойнства. Въ края на краищата това понижаване на цената вмѣсто да се яви въ полза на консуматора, благодарение на постоянното влошаване на продуктитѣ, уврежда неговитѣ интереси.

При свободната конкуренция, както при всѣка борба, побеждава силнията. Отъ гледна точка на държавата, обаче и малкитѣ сжществувания, които сж сжщо носители на часть отъ обществения капиталъ, сж полезни за нормалното благоденствие на обществото. Свободната конкуренция, следователно, елиминирайки по-слабитѣ сжществувания, прѣчи за по-правилното разпредѣление на националния доходъ, като отъ друга страна подготвя отлична почва за монополизиране на известни браншове, което представлява пъкъ пълната противоположность.

Следователно, свободната конкуренция, лишена отъ всѣкакви ограничения, започва да си служи съ действия, които не само че се явяватъ въ ущърбъ на консуматоритѣ, но и навреждатъ интереситѣ на съответнитѣ конкуренти. Такива действия вече се таксуватъ като прояви на нелоялна конкуренция. Подъ израза нелоялна конкуренция въ широкъ смисълъ на думата, се разбиратъ непозволенитѣ действия, каквито и да били тѣ, чрезъ които производителитѣ или търговцитѣ искатъ да привлекатъ клиентела, въ ущърбъ на своитѣ клиенти. Тукъ нѣма да изброявамъ всички онѣзи действия и случаи, които практиката и наличнитѣ съвременни законоположения считатъ за нелоялни, тъй като тѣ сж разгледани и изложени въ проекта на закона. Въ допълнение на това, което изложихъ по-горе, ще трѣбва да добавя, че голѣма часть отъ европейскитѣ държави — Германия съ Ав-

стрия, Унгария, Полша, Чехословашко. Югославия, Гърция, Турция, Дания, Швеция, Норвегия, Финландия, Естония, Летония, Литва — вече притежаватъ специални закони, уреждащи тази материя. България спада къмъ малцинството отъ европейскитѣ страни. — Англия, Франция, Италия, Ромъния, Холандия, Белгия, Испания и Швейцария — които сж се стремили да изградятъ защитата на отдѣлнитѣ лица срещу действията на нелоялната и непочтена конкуренция върху нѣкои общи разпоредби или отдѣлни положения въ различнитѣ закони. Така напр. френската система се гради главно върху чл. 1382 отъ гражданския законъ и върху редица други засѣгаши по-специални случаи законоположения, между които сж: закона отъ 1824 г. отнасящъ се до индуструалното име, закона отъ 1844 г. върху патентитѣ за изобретения, закона отъ 1857 г. за фабричнитѣ марки, този отъ 1886 г. отнасящъ се до наградитѣ, получени въ разнитѣ изложения и т. н. Възъ основа на чл. 1382 отъ гражданския законъ сж възникнали редица касационни решения, по който начинъ се е създала една доста общирна юриспруденция, регламентираща тази материя. (Въ Белгия сжщата материя се урежда съ чл. чл. 1382—1384 отъ гражданския и законъ, а въ Италия — съ чл. 1151 отъ гражданския законъ и чл. чл. 295—297 отъ наказателния законъ. По подобенъ начинъ се урежда този въпросъ въ законодателствата на Швейцария и Англия.

За пръвъ пѫть материята за нелоялната конкуренция се урежда съ специаленъ законъ отъ Германия въ 1896 г. Следъ едно десетгодишно сжществувание, той претърпява едно значително измѣнение и допълнение въ 1909 год. Този вече наново преработенъ законъ лежи въ основата на почти всички издадени отъ другитѣ държави закони. Австрийскиятъ законъ, издаденъ презъ 1923 г. е по-съвършенъ отъ германския, тъй като въ него сж намѣрили мѣсто онѣзи положения, които липсватъ въ първия и които сж могли да бѫдатъ констатирани презъ 14-годишното му сжществувание. Държавитѣ Чехославия, Унгария и Югославия създадоха сжщо такива закони следъ войната. Отъ тѣхъ най-новиятъ е югославянскиятъ, който датира отъ 1930 год. Чехословашкиятъ законъ, издаденъ презъ 1927 г., представлява едно развитие на германския и е взетъ като главна база на изработения отъ нашето Министерство законопроектъ.

Предпоставкитѣ за изработването на единъ законъ противъ непочтената конкуренция у насъ, сж следнитѣ:

1. Следвоеннитѣ години и тѣзи презъ време на голѣмата криза се характеризиратъ съ едно усложняване на стопанскитѣ отношения и съ едни извънредни колебания и затруднения, които се явяватъ като отлична почва за проявитѣ на нелоялната конкуренция.

2. Стопанскитѣ съсловия у насъ, особено презъ послед-

нитѣ години, постоянно сж подчертавали празнотата, която сжществува въ нашето законодателство, вследствие липсата на единъ специаленъ законъ, който да регламентира материята на нелоялната конкуренция. Това желание на стопанскитѣ съсловия е било изрично заявявано при всички резолюции, които сж били вземани било отъ сесиитѣ на търговско-индустриалнитѣ камари, било отъ съответнитѣ стопански съюзи.

3. Една отъ главнитѣ причини все пакъ си остава разпокжсаностьта на онѣзи законоположения които уреждатъ известни прояви на нелоялната конкуренция у насъ. Подобно на френското законодателство, у насъ главниятъ начинъ, по който се гради защитата срещу похватитѣ на нелоялната конкуренция се съдържа въ чл. 56 отъ закона за задълженията и договоритѣ, който гласи: „Всѣко действие на човѣка, което причинява вреда на другиго, задължава тогова, по вината на когото е последвало то, да поправи вредата". Тази разпоредба, обаче, е твърде слаба за да обхване всички онѣзи прояви, които могатъ да бждатъ обхванати отъ единъ специаленъ законъ. Въ наказателния ни законъ сжществуватъ сжщо нѣкои клаузи за наказателно преследване на случаи на непочтена конкуренция. Такива сж случаитѣ на чл. чл. 243, 308 и 373, които гласятъ:

Чл. 243 — който разгласи съзнателно нѣкое неистинско обстоятелство което подкопава търговския или занаятчийски кредитъ или име на нѣкое лице, дружество или учреждение, или довѣрието къмъ способноститѣ на нѣкого да упражнява своето звание или занаятъ, наказва се съ затворъ и глоба.

Чл. 308 — който открие чужда тайна, опасна за доброто име на другиго, която му е била повѣрена или му е станала известна било по служба, занаятъ, било по звание, наказва се съ затворъ.

Чл. 373 —винавниятъ въ произволно и противозаконно осжществление, напълно или отчасти, на чуждото право върху литературна, музикална или художествена собственость, когато е извършено съ цель на търговска спекулация, освенъ гражданската си отговорность къмъ увреденитѣ, наказва се съ запиране или глоба. — Ако винавниятъ е произволно издалъ чуждо литературно, музикално или художествено произведение подъ свое име, наказва се съ тъмниченъ затворъ.

Вънъ отъ това известни случаи на прояви на нелоялна конкуренция се преследватъ и ограничаватъ и съ нѣкои други закони, между които ще трѣбва да се споменатъ: закона за търговскитѣ и индустриални марки отъ 1904 год.; закона за търговскитѣ и индустриални марки отъ 1905 год.; закона за публичнитѣ разпродажби отъ 1905 год.; закона за патентитѣ за изобретения отъ 1921 год.; закона за народното здраве отъ 1929 год.; закона за контрола върху картелитѣ и монополнитѣ цени отъ 1931 г.; закона за забраняване на

верижнитѣ договори отъ 1936 г.; закона за индустрията отъ 1936 г. и закона за уреждане на вжтрешната търговия отъ 1936 година.

Министерството на търговията, промишлеността и труда, при изработването на законопроекта противъ неподчтената конкуренция явно е вложило много старание и трудъ, като се е стараело да се базира както на многобройнитѣ сжществуващи законодателства бъ другитѣ страни, като е обръщало внимание на ония отъ тѣхнитѣ положения, които, споредъ него, най подхождатъ за българската действителность, така сжщо и върху нѣкои случаи, взети непосрѣдствено отъ нашата практика. Колкото и издържанъ да изглежда този законопроектъ, все пакъ въ него има известни клаузи, които не сж съобразени съ практическия животъ. Законодателтъ, особено въ клаузитѣ си за сждопроизводството, е държалъ сжщо много малко смѣтка за мнението, което търговско-индустриалнитѣ камари години наредъ изказватъ. Тѣзи несъобразности ще имамъ случая да посоча при разглеждането на законопроекта.

Членъ 1 отъ законопроекта, който гласи:

„Всѣки, който въ стопанската си дейность действува по начинъ противенъ на добритѣ търговски нрави и отъ естество да увреди интереситѣ на нѣкой конкурентъ, се смѣта, че върши непочтена конкуренция и може да бжде осжденъ да прекрати това си действие“.

„Ако действуващиятъ по посочения въ ал. 1 начинъ е знаялъ или трѣбвало да знае, че върши нѣщо отъ естество да увреди интереситѣ на нѣкой конкурентъ, той може да бжде осжденъ и да заплати вреди и запуби“ подобно на всички закони противъ нелоялната конкуренция, представлява въ сжщность една генерална клауза, подъ която попадатъ всички ония случаи, които не сж изрично упоменати и разгледани въ последующитѣ членове. Както е изтъкнато и въ мотивитѣ на законопроекта, тази обща клауза обхваща онѣзи действия, които: 1. сж извършени въ кржга на една стопанска дейность 2. сж противни на добритѣ търговски нрави и 3. сж отъ естество да увредятъ интереситѣ на нѣкой конкурентъ. Следователно, за да може едно деяние да се таксува като проява на непочтена конкуренция, то трѣбва да съдържа и тритѣ изброени елемента.

Чл. 2 отъ законопроекта изброява по-особенитѣ случаи на непочетна конкуренция, които сж разгледани подробно въ следващитѣ членове. Съгласно ал. II отъ сжщия членъ умишленото извършване на нѣкое отъ изброенитѣ действия, се смѣта за *престжпление* и може да бжде наказано съ предвиденитѣ въ закона санкции. Законодателтъ, безспорно, се е престаралъ, като нарушенията по този законъ квалифицира съ израза „престжпление“, което понятие у насъ е свързано

съ деяния, за каквито не могатъ да се смѣтнатъ голѣма часть отъ изброенитѣ въ закона действия на непочтенна конкуренция.

Членове 3 — 11 включително обхващатъ изброенитѣ въ чл. 2 по-особени случаи на непочетна конкуреция и обстоятелствата, обуславящи умисъла при всѣко едно отъ тѣзи действия. Тѣзи случаи сж следнитѣ:

1. *Лжжлива разгласа* — т. е, обявяването или разгласяването относно дадено предприятие данни, които сж отъ естество да заблудятъ клиентитѣ и да създадатъ за това предприятие преимущества въ вреда на нѣкой конкурентъ.

2. *Невѣрно означаване произхода на стокитѣ* — т. е. означаването дадена стока по начинъ, който може да предизвика у клиентитѣ погрѣшното схащане, че стоката е била произведена въ опредѣлено мѣсто, область или страна.

3. *Подбиване на ценитѣ* — въ смисъль предлагане на една стока на цени по-ниски или на продажни условия по-благоприятни отъ свободно образуванитѣ, ако това предлагане се дължи на неспазване на фискални и трудови закони, неплащане на заплати, предлагане на стоката съ по-долно качество за по-горно, злоупотрѣбление съ кредита и пр. Подъ тази клауза подпадатъ и онѣзи случаи, когато подбиването на ценитѣ става съ огледъ унищожаването на конкурента, за да може следъ това да се увеличатъ ценитѣ.

4. *Злопоставяне въ търговията*, или разпространяване данни за дадено предприятие, които сж отъ естество да увредятъ интереситѣ на последното.

5. *Злоупотрѣбяване съ белезитѣ на едно предприятие.* При разглеждането на тази проява, законодателтъ е отишелъ твърде далечъ, като предвижда, щото разпоредбитѣ на тази клауза да се отнасятъ и до особенитѣ външни белези на едно предприятие или заведение, като външния или вжтрешния видъ на обзавеждането, външкашния видъ на стокитѣ или тѣхното означаване, изработката на печатния материалъ и т. н.

6. *Даване или получаване на подкупъ* и

7. *Издаване или използуване на търговски тайни.*

Членове 12 — 20 се отнасятъ до съдържанието на защитата, т. е. начинитѣ. по които се спира нелоялното действие, щомъ за това има заведено дѣло отъ засегнатия конкурентъ или съответната корпорация. Безъ да се спирамъ върху тѣзи положения, ще трѣбва да подчертая особено жестокитѣ санкции, които сж предвидени, като глоби до 100,000 лева, считане нарушението за престжпление т. н.

Членове 21 — 33 засѣгатъ сждопроизводството, относно исковетѣ за прекратяване на действията на нелоялната конкуренция, подсждность на тѣзи действия, тѣхната давность и т. н.

По-особенъ интересъ представляватъ за насъ членове

34 — 38, които се отнасятъ до Помирителния търговски сждъ при търговско-индустриалнитѣ камари, тъй като засѣгатъ една материя, която стопанскитѣ съсловия у насъ както споменахъ по горе, отъ дълги години насамъ желаятъ да се уреди. Смѣтамъ, че нѣма да ви утекча, ако процитирамъ тѣзи членове.

Чл. 34. „За опозване на търговския моралъ и ограничаване на непочетната конкуренция, учредява се при всѣка търговско-индустриална камара помирителенъ търговски сждъ.

„Помирителниятъ търговски сждъ има следния съставъ: председателъ—единъ подпредседатель на съответния областенъ сждъ и двама членове, отъ които единиятъ — председателятъ на камарата, а другиятъ — единъ избранъ за две години търговецъ отъ общото събрание на съответното общо търговско сдружение. За секретарь на сжда се назначава нѣкой отъ служителитѣ при камарата".

Тукъ, както и при специалния сждъ по компенсационнитѣ сдѣлки, учреденъ при търговско-индустриалнитѣ камара, помирителиятъ сждъ има за председатель единъ коронен сждия. За членове на сжда, обаче, по-правилно би било ако се предвиди, единиятъ да бжде подпредседателятъ на съответния отдѣлъ, а другиятъ — единъ отъ тритѣ лица, избрани за срокъ отъ две години отъ съответното общо сдружение.

Чл. 35. „При спазване правилата за сждопроизводството въ гражданския сждъ всѣки засѣгнатъ отъ противоправнитѣ дѣяния по дѣлъ I отъ тоя законъ може да предяви предъ съответния помирителенъ търговски сждъ:

а) молба за помирителна намѣса на сжда, или

б) искъ за прекратяване на действието".

За да бждемъ последователни на вземанитѣ отъ търговско-индустриалнитѣ камари резолюции, ще трѣбва да се иска щото засѣгнатитѣ лица да могатъ да предявяватъ предъ съответния помирителенъ сждъ и искъ за вреди и загуби.

Алинея I отъ чл. 36, обаче гласи: „Помирителната намѣса е възможна, само когато и двѣтѣ страни, надлежно поканени отъ сжда, се явятъ предъ него".

Отъ прочетената алинея става ясно, че законодателятъ при съставянето на законопроекта, не е вземалъ предвидъ желанието на стопанскитѣ съсловия, изразени въ резолюцитѣ на общитѣ годишни събрания на ,търговско-индустриалнитѣ камари, щото всички подобни деяния да бждатъ задължително подсждни на помирителния търговски сждъ, щомъ като има пстжпилъ искъ отъ едната само страна. При сегашната претрупаность на нашитѣ граждански сждилища, правораздаването става много бавно, а ефикасностьта на единъ подобенъ законъ се състои преди всичко въ бързитѣ решешения, особено когато се отнася до прекратяване на едно непочтено действие.

Отъ друга страна, материята за непочтенната коокуренция е много тѣсно свързана съ практическия животъ и случаитѣ изъ него, за да могатъ да бждатъ правилно и съобразно разрешавани всички въпроси повдигнати въ връзка съ нея, само отъ сждии. При разрешаването на такива въпроси не може да се гледа само буквата на закона за да се констатира едно нарушение, а ще трѣбва да се съблюдаватъ отраженията, които дадени деяния даватъ върху стопанския животъ. Тази работа, безспорно, може да се извърши най-добре отъ хора на практиката, т.е. отъ единъ помирителенъ търговски сждъ при търговско-индустриалнитѣ камари. При това положение, като се дада такава сила на помирителния търговски сждъ, остава на свободното усмотрение на засѣгнатия конкурентъ да предпочете единия сждъ предъ другия, при възбуждането на дѣлото.

Продължавамъ по-нататъкъ.

Чл. 36 ал. II. „Тая намѣса се състои:

1. Въ едно произнасяне на сжда, следъ като изслуша двете страни, върху това, дали посоченото отъ засѣгнатия деяние е такова на непочетна конкуренция;

2. въ случай на положително произнасяне — въ една устна покана на сжда къмъ извършителя да прекрати въпросното деяние;

3. въ случай на съгласие на извършителя — въ подписването предъ сжда на едно помирително, съ което извършительтъ обещава да прекрати деянието, а засѣгнатиятъ се задължава, въ случай че извършительтъ изпълни обещанието си, да не дири никаква друга сждебна защита противъ въпросното деяние“

Както се вижда отъ п. 2 на ал. II, намѣсата на сжда се състои въ *устна* покана къмъ извършителя да прекрати въпросното деяние. За да може да бжде ефикасенъ единъ подобенъ сждъ, ще трѣбва да има не устна покана, а репоследенъ сждъ, който да го приведе въ изпълнение, по общия редъ на изпълнение на сждебнитѣ решения.

Ал. III и IV отъ сжщиятъ членъ гласятъ:

„Въ случай, че извършительтъ не се съгласи да подпише помирителното или не изпълни обещанието си по него, засегнатиятъ може да използува всички други срѣдства на сждебна защита, които му дава настоящиятъ законъ. Молчението на давността по чл. чл. 25 и 31.

„Въ случай, че извършительтъ подпише помирителното и устои на обещанието си по него, засегнатиятъ нѣма право да дири по-нататъкъ каквато и да било сждебна защита за сжщото деяние“.

Чл. 37. И безъ да се явила предъ сжда противната

страна по една молба за помирителна намѣса, молителъ̀т има право да иска отъ сѫда да се произнесе по въпроса, дали посоченото отъ него деяние е такова на непочетна конкуренция“.

Чл. 38. „Разглеждането на иска за прекратяване на деянието отъ помирителния търговски сѫдъ става по реда, практикуванъ отъ гражданския сѫдъ. Решенията на помирителния търговски сѫдъ, обаче, сѫ окончателни и не подлежатъ на никакво обжалване“.

„Веднажъ предявилъ искъ за прекратяване предъ помирителния търговски сѫдъ, ищецъ̀т губи право да предявява искъ предъ гражданския или тѫжба предъ наказателния сѫдъ по сѫщия случай“.

Много естествено, че за да може тази часть отъ закона да бѫде въ унисонъ съ това, което се лансира по-горе, той трѣбва да бѫде съответно измѣненъ и допълненъ. Въ случая, моята цель бѣ не да дамъ редакция за едно евентуално измѣнение, а да покажа само онѣзи пунктове, кѫдето законодателъ̀т не се е съобразилъ съ мнението на търговско-индустриалнитѣ камари.

Разгледаната до тукъ материя съставлява дѣлъ I отъ проекто закона — сѫдебна защита, т. е. начинитѣ по които засегнатитѣ конкуренти или корпорации могатъ да потърсятъ лично защита срещу проявитѣ и похватитѣ на непочетната конкуренция.

Дѣлъ II отъ проекта обхваща административната защита, т. е. известни прояви на непочетната конкуренция, които се констатиратъ отъ властьта служебно.

Глава I отъ дѣлъ II обхваща забранитѣ и задълженията, а глава II — наказателнитѣ разпоредби.

Разпоредбитѣ относно забранитѣ и задълженията сѫ следнитѣ:

1. *Недопустимо означаване на стокитѣ* (чл. 39), което обхваща материята третирана въ чл. 43 п.п. „з“, „и“, „к“ и „л“ и съответнитѣ разпоредби на чл. 44 отъ закона за търговскитѣ и индустриални марки, съгласно които се забранява, безъ изрично притежаване на съответното право, да се поставятъ по какъвто и да било начинъ върху стокитѣ, тѣхнитѣ обвивки или сѫдини, върху книжата, ценоразписитѣ, надписитѣ и т. н. — гербъ̀т на държавата, гербъ̀т на царския дворъ, портретитѣ на държавния глава или на членоветѣ на семейството му, портретитѣ на живи или поминали се преди по-малко отъ 25 години видни държавни или обществени дейци, емблемата на дружеството Червенъ кръстъ, непритежавани или умишлено изопачени медали, отличия и др.

2. *Задължително означаване на стокитѣ* (чл. 40), съ което постановление се отмѣнява чл. 54 отъ закона за уреждане на вѫтрешната търговия, промишлеността и труда,

следъ вземане мнението на търговско-индустриалнитѣ камари, да нареди съ заповѣдь щото предназначенитѣ за продажба въ вжтрешностьта на страната стоки: да се продаватъ или да се съхраняватъ или да се излагатъ за продажба само въ опредѣлени единици относно броя, теглото и мѣрката; да носятъ, самитѣ тѣ или тѣхната обвивка или сждина, означение за тѣхния брой, тегло, мѣрка или произходъ, както и за тѣхния видъ, качество или съставъ; да носятъ означение за името и фирмата на производителя или търговеца, както и за мѣстонахождението на заведението му; да бждатъ поставени въ опредѣлена обвивка или сждина.

3. *Означаване и установяване на ценитѣ* (чл. 41), съ който се дава право на Министра на търговията, промишлеността и труда, следъ вземане мнението на търговско-индустриалнитѣ камари, съ заповедь да задължи търговцитѣ на дребно, за опредѣлени стоки или групи отъ стоки и въ опредѣлени населени мѣста да означатъ ценитѣ, т. е. да посочатъ по единъ ясенъ начинъ върху самитѣ изложени за продань стоки или, доколкото това би било удобно, върху лесно видими ценоразписи, ценитѣ по които предлагатъ стокитѣ, и да установяватъ ценитѣ, т. е. да поставятъ на лесно видимо мѣсто надписъ съ думитѣ „цени установени".

4. *Допустими отбиви отъ ценитѣ* (членове 42—46). Въ тѣзи членове сж предвидени случаитѣ и размѣритѣ на допустимитѣ отбиви отъ обявенитѣ цени, при продажба на стоки, ценитѣ на които сж обявени и установени съгласно предидущия членъ.

5. *Продажби съ прибавки и награди* (членове 47—49). Съ тѣзи постановления изрично се забранява щото заедно съ извършената услуга или продадена стока, да се обявява, предлага или дава безвъзмездно като прибавка нѣкоя стока или услуга. Въ сжщитѣ тѣзи положения сж предвидени случаитѣ, когато тази забрана не се прилага.

6. *Верижни продажби* (чл. 50). Както Ви е известно, този начинъ на продажба на времето бѣ забраненъ съ Закона за забраняване на верижната търговия отъ 21.I.1936 г. При наличностьта, обаче, на специаленъ законъ противъ непочтената конкуренция, тѣзи прояви ще трѣбва да намѣрятъ мѣсто въ него, както това е направено съ всички закони, създадени за борба срещу непочтената конкуренция.

7. *Налагане на купувачитѣ или продавачитѣ недопустими условия* (членове 51 и 52). Съгласно чл. 51 забранено е на продавачитѣ да поставятъ условие щото заедно съ търсената стока или друга услуга купувачътъ да купи и друга нетърсена отъ него стока или да приеме и заплати и друга нетърсена отъ него услуга.

По-рано споменахъ, че въ законопроекта има известни положения, взети направо отъ практическия животъ. На нѣ-

кои отъ господа търговцитѣ и занаятчиитѣ е известно, че при покупка на дървенъ материалъ (греди и дъски), налагатъ имъ да вематъ и размѣри, които тѣ не търсятъ. Това особено се случва, когато продавачитѣ се намиратъ въ известно монополно положение, какъвто е случая съ дървения материалъ, при съществуването на забраната за вносъ на такъвъ отъ чужбина.

Съ същия членъ отъ проекта се предвижда забрана да се поставя условие, щото купувачътъ да бжде *редовенъ клиентъ* на продавача или да си доставя опредѣлени стоки или услуги изключително отъ дадения продавачъ. Този е единъ случай, който много често се среща, особено при съществуващитѣ ученически кооперации, въпросътъ за които бѣ повдигнатъ и разгледанъ отъ господа членоветѣ въ миналата сесия на камарата ни. Подобни случаи също ноторно известни, има и съ нѣкои селски потрѣбителни кооперации, или горски кооперации въ открытъ потрѣбителенъ отдѣлъ.

8. *Разпродажби* (членове 53—65). Известно ви е, че сега съществува специаленъ законъ за публичнитѣ продажби, издаденъ на 29 априлъ 1905 год. Предвиденитѣ въ законопроекта положения обхващатъ същата материя, като подлага на известна редакционна ревизия текстоветѣ на стария законъ и вмѣква известни нови положения, липсата отъ които явно е проличала въ дългогодишното му съществуване и прилагане. При новоредактираната материя за публичнитѣ продажби сж премахнати нѣкои отъ излишнитѣ формалности, които затрудняваха лицата, искащи разпродажби.

Членове 66—70 включватъ наказателнитѣ разпоредби, относно глобитѣ, констатирването на нарушенията и т. н.

Следващиятъ дѣлъ III (членове 71—75) се отнася до общитѣ и преходни разпоредби, които въ случая не представляватъ особенъ интересъ.

Завършвайки прегледа на този законопроектъ, трѣбва да спомена, че камарата ни поиска отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда едно продължение на срока за даване на мнение, за да може по него да се изкажатъ и въ годишнитѣ събрания на търговско-индустриалнитѣ камари. Съ краткото разглеждане на този проектъ, азъ имахъ за цель само да освѣтля общо почитаемата сесия върху отдѣлнитѣ постановления на законопроекта, безъ да се впущамъ въ излишни детайли.

Господа,

Нѣколко думи и за другъ единъ въпросъ, който интересува търговското съсловие — въпроса за кооперациитѣ. Считамъ за необходимо да отбележа, че при разглеждането му, азъ нѣма да давамъ едно детайлно и всестранно разглеждане на кооперативната идея и нейното развитие у насъ,

което не е и моята цель, а само ще се базирамъ на нѣкои данни, изъ една анкета, която камарата ни произведе презъ настоящата година, чрезъ общитѣ търговски сдружения, и то главно въ селата.

Преди всичко трѣбва да поочертая становището на търговското съсловие за кооперациитѣ, изразено отъ редъ години въ резолюциитѣ на общитѣ годишни събрания на камарата ни. Търговското съсловие не се обявява противъ и не отрича кооперацията като идея. Напротивъ, тя винаги е намирала въ редоветѣ на своитѣ сподвижници голѣмъ брой търговци, яръкъ примѣръ за което представляватъ популярнитѣ банки у насъ. Търговското съсловие, обаче, енергично възстава противъ онѣзи прояви и случаи изъ живота на нашитѣ кооперации, които неволно навеждатъ на мисъльта, че нѣкои отъ тѣхъ сж дерайлирали отъ своитѣ начертания, като сж тръгнали по единъ пжть, диаметрално противоположенъ на тѣхното естествено назначение.

И ако азъ излагамъ тѣзи нѣкои случаи изъ живота на нашитѣ предимно селски потрѣбителни кооперации, следъ разглеждането на проектозакона противъ непочтената конкуренция, това го правя съ единственото желание и цель да подчертая нелоялностьта, или придържайки се къмъ законопроекта, непочтеностьта на тѣзи действия и похвати.

Въ резултатъ на анкетата, която камарата ни произведе, за което споменахъ по-горе, получиха се редица писма отъ общитѣ търговски сдружения, съдържащи най-разнообразни случаи изъ живота на нашитѣ селски кооперации. Азъ ще спомена само нѣкои отъ тѣхъ, които сж по-характерни:

1. Нѣщо, което обикновено се практикува отъ дейцитѣ на нашитѣ селски кооперации, сж неоправдателнитѣ нападки отправяни по адресъ на търговцитѣ, отъ членове на управителнитѣ съвети на кооперациитѣ. За съжаление, между тѣхъ има и лица, боравещи въ просвѣтното дѣло на страната, които въ защита на кооперативната идея си служатъ съ най-първобитния начинъ за мотивировка и аргументация на защищаваната отъ тѣхъ кауза, а именно: чрезъ отправяне по адресъ на своитѣ конкуренти — селскитѣ търговци — изрази и квалифицирания, които считамъ за недостойно да изнасямъ предъ една аудитория, като настоящата. Тѣзи нападки, законопроектътъ противъ непочтената конкуренция окачествява съ израза „злопоставяне въ търговията", за което има предвидени и съответнитѣ санкции.

2. Въ едно село въ В. Търновска околия, млѣкопреработването тази пролѣть е било възложено на мѣстната кооперация, за която цель сж сформирали мандра, въ която е било носено всичкото млѣко. Докато сж сжществували изъ околнитѣ села търговски мандри, кооперацията е продавела сиренето на дребно 20 лв., а на едро 18 лв. килограма.

Следъ като сиренето въ частнитѣ мандри се привършило, кооперацията веднага повишила ценитѣ, като е започнала да продава на дребно по 25 лв., а на едро по 23.50 лв. килограма. Маржътъ отъ 1.50 лв на кгр., колкото въ случая се пада като печалба на детайлиста, е толкова малъкъ, че фактически кооперацията остава като монополенъ продавачъ на този артикулъ въ селото. Пакъ ще се върна къмъ проектозакона противъ непочетната конкуренция, ал. II отъ чл. 7 на който предвижда следното: „смѣта се сжщо така, че е извършилъ подбиване на ценитѣ тоя, който, следъ като е успѣлъ да отстрани отъ даденъ пазаръ другитѣ продавачи на една стока чрезъ цени по-ниски или продажни условия по-благоприятни било отъ свободно образуванитѣ, било отъ договорно или законно опредѣленитѣ, започне, безъ да има за това обективни причини, да предлага въпросната стока на цени по-високи или на продажни условия по-неблагоприятни отъ първоначалнитѣ. Въ такъвъ случай умисълътъ се смѣта винаги на лице".

Подобни случаи имаме и при продажбата на захаръ, синъ камъкъ и други артикули.

3. Въ едно село, Н.-Пазарска околия, мѣстната кооперация практикувала глобяването на всѣки отъ своитѣ членове съ 100 лева, ако сжщиятъ не пазарува отъ кооперативния магазинъ. Въ друго едно село, Г.-Орѣховско, кооперацията, която има два отдѣла, — кредитенъ и потрѣбителенъ — отказва кредити на тѣзи лица, които не извършватъ покупкитѣ си отъ потрѣбителния отдѣлъ на кооперацията.

Съгласно чл. 51 отъ проектозакона противъ непочетната конкуренция, забранено е на продавачитѣ да поставятъ на купувачитѣ, било изрично, било прикрито или мълкомъ условието, купувачътъ да бжде *„редовенъ клиентъ"* на продавача или да си доставя опредѣлени стоки или други услуги изключително отъ дадения продавачъ.

Като цитирамъ пасажи изъ проектозакона противъ непочетната конкуренция, азъ имамъ предвидъ, че сжщиятъ не е базиранъ само върху нашата действителность, а неговитѣ положения, въ болшинството си, сж заимствувани отъ чуждитѣ законодателства, т. е. че действията, за които става дума по-горе, се считатъ за непочетни и нелоялни не само отъ проектозакона противъ непочетната конкуренция у насъ, но и въ всички държави, кждето сжществуватъ закони за борба противъ нелоялната конкуренция.

Затова именно, азъ правя само съпоставяне между нѣкои действия и прояви на селскитѣ кооперации съ съответнитѣ положения въ проектозакона противъ неночетната конкуренция, безъ да правя по тѣхъ коментарии, тъй като ги считамъ за излишни.

4. Ще се спра съ нѣколко думи и върху въпроса за

ученическитѣ кооперации. Презъ годината, на нѣколко пѫти, получихме оплаквания отъ селски книжари и селски търговски сдружения, за вредитѣ, които сѫществуващитѣ ученически кооперации нанасятъ върху книжарското съсловие. Проявитѣ „злопоставяне въ търговията“ и „налагане на купувачитѣ недопустими условия“, за които говорихъ вече, сѫществуватъ и при ученическитѣ кооперации. Тукъ му е мѣстото да спомена, че миналата година почитаемата сесия гласува единодушно резолюция противъ ученическитѣ кооперации. За съжаление, обаче, въ това направление още нищо не е направено. Презъ годината камарата ни отнесе въпроса до Министерството на търговията, промишлеността и труда, което помолихме да ни съобщи дали ученическитѣ кооперации подпадатъ подъ разпоредбитѣ на закона за уреждане на вѫтрешната търговия и ако не подпадатъ—да влезе въ връзка съ Министерството на просвѣтата, отъ кѫдето да се дадатъ инструкции до всички училища въ страната относно начинитѣ, които трѣбва да се следватъ при провеждане възпитанието на дацата въ кооперативенъ духъ. Министерството на търговията, промишлеността и труда ни отговори, че е влѣзло въ връзка съ Министерството на просвѣтата. Колкото се отнася до самитѣ кооперации, Министерството ни съобщи, че щомъ сѫщитѣ продаватъ само на своитѣ членове, не подпадатъ подъ разпоредбитѣ на закона за уреждане на вѫтрешната търговия и не следва да се снабдяватъ съ разрешителни за търгуване. Всѣки може да сѫди, доколко е възможно контролирането дали ученическитѣ кооперации продаватъ само на собственитѣ си членове, особено като се има предвидъ, че въ повечето случаи всички ученици, по понятни съображения, се записватъ за членове на кооперацията.

5. Единъ последенъ въпросъ пакъ въ връзка съ кооперациитѣ.

Българската земедѣлска и кооперативна банка, още преди 1926 г. е издала едно окржжно, съ което е опредѣлила, или е дала препоржки, отъ кѫде земедѣлскитѣ кооперации трѣбва да продоволствуватъ своитѣ потребителни магазини. Неизвестно е какъ е било редактирано въпросното окржжно, но последващото № 2534/20 отъ 18. II. 1926 г. наново напомнено съ № 354 отъ 13. XII. 1935 г. на отдѣлението Контролна служба за кооперативнитѣ сдружения при Б. з. к. банка, идва да изясни, че органитѣ, на които е била възложена контролата на земедѣлскитѣ кооперации, въ всичкитѣ имъ поддѣления, сѫ имали първоначално схващането, че съ въпросното окржжно земедѣлскитѣ кооперации *се задължаватъ* да правятъ своитѣ покупки изключително отъ районнитѣ съюзи или кооперативни централи и при произвеждането на своитѣ ревизии сѫ одобрявали само такива покупки. Съ окржжно № 2534/20 отъ 18. II. 1926 г. Банката нарежда

контролнитѣ органи да следятъ, фактуритѣ за извършенитѣ отъ кооперациитѣ доставки да бждатъ завѣрени отъ мѣстнитѣ съюзи или общия съюзъ на българскитѣ земедѣлски кооперации. Както се обяснява въ най-новото окржжно по този поводъ — това подъ № 354 отъ 13. XII. 1935 г., съ последното нареждане се последвала цельта *да не се допуска селскитѣ кооперации*, при извършването на доставкитѣ си, да пренебрегнатъ, при разни условия, районнитѣ съюзи и кооперативнитѣ централи. Не се търсѣло, обаче, да бжде отнета изобщо възможностьта на кооперациитѣ да извършватъ покупки отъ свободния пазаръ.

Самиятъ фактъ, обаче че за да оправдае покупката отъ свободния пазаръ кооперацията трѣбва да представи на завѣрка т. е. на одобрение, фактурата на частния търговецъ, и то на одобрение отъ прѣко заинтересованитѣ районни съюзи или Общия съюзъ на българскитѣ земедѣлси кооперации, показва, че земедѣлскитѣ кооперации естествено ще се стремятъ да избегнатъ евентуалнитѣ неприятности при отчитането, като вършатъ покупкитѣ си изключително отъ препоржчанитѣ имъ мѣста.

Налагането на това условие, безспорно, се отразява върху нормалния ходъ на вжтрешната ни търговия и поставя на изпитание сжществуването на едно множество отъ частни стопани като ги изтласква отъ прѣкото и косвено продоволствие на селото.

Този въпросъ бѣ отнесенъ отъ камарата ни съ обширно изложение до г. Министъръ Председателя, г. Министра на търговията, промишлеността и труда и г. Министъра на финансиитѣ, съ молба да се корегира това положение и да се отнеме възможностьта на отдѣлни държавни институти, въ старанието си да подсигурятъ резултатитѣ отъ своята кредитна или каквото и да било друга дейность, да навлизатъ въ чужди тѣмъ области и да влияятъ съвсемъ незабелязано за практическото разрешение на голѣмитѣ социално-стопански въпроси въ страната ни, въ едно или друго направление.

Следъ единъ периодъ отъ близо три месеца, камарата ни повторно повдига този въпросъ, въ отговора на което последва отъ Българската земедѣлска и кооперативна банка писмо, съ следното съдържание:

По поводъ писмото Ви подъ № 15843 отъ 23. VII т. г. Министерството на търговията, промишлеността и труда поиска да му дадемъ сведения, отъ които да се вижда каква часть по стойность отъ доставенитѣ презъ 1936 и 1937 год. стоки отъ потрѣбителнитѣ магазини на селскитѣ кредитни кооперации сж били поржчани отъ районнитѣ кооперативни съюзи и централи и каква часть отъ свободния пазаръ".

„Съ писмо № 37635 отъ 11. VIII. т. г. отговорихме на Министерството, че исканитѣ сведения не можемъ да дадемъ тъй като не разполагаме съ такива.

Въ сжщото време обяснихме, че действително Банката ни е препоржчвала на земедѣлскитѣ кредитни кооперации да доставятъ необходимитѣ имъ стоки предпочтително отъ районнитѣ съюзи — тѣхни централи, тъй като последнитѣ сж създадени именно за тая цель и чрезъ сжщитѣ кооперациитѣ се явявать доставчици сами на себе си".

„Съобщавайки Ви горното, считаме въпроса за достатъчно уясненъ и ликвидиранъ".

Така въпросътъ бѣше счетенъ за ликвидиранъ и положението остана такова, каквото бѣ и преди.

Господа, изтъкнатитѣ случаи достатъчно красноречиво говорятъ за тежкото положение, въ което се намиратъ нашитѣ селски търговци, благодарение на действията и похватитѣ на селскитѣ кооперации. Селскитѣ търговци при провеждането на своята стопанска дейность, срещатъ трудности, каквито срещатъ и занаятчиитѣ вследствие създаденитѣ напоследъкъ трудови кооперации, върху които не е моя задача да се спирамъ. Моментътъ, обаче, е сериозенъ. Сжществуването на мнозина частни стопани — търговци и занаятчии — е поставено на изпитание и мѣрки трѣбва да се взематъ. На кооперативното дѣло у насъ ще трѣбва да се корегиратъ насокитѣ, за да не остава убеждението, че различни съсловия, работящи въ едно и сжщо стопанско поле, сж поставени при различни условия на работа. Не считамъ за излишно да Ви припомня резолюцията на търговското съсловие отъ миналата година, подкрепена единодушно и отъ другитѣ две съсловия, която гласи:

„Безъ да се обявява противъ кооперациитѣ въобще, търговското съсловие настоява за засилване обществения контролъ върху тѣхъ и по-специално върху кредитнитѣ, съ огледъ запазване народнитѣ спестявания, съ които тѣ разполагатъ. Специално за потрѣбителнитѣ кооперации и кооперациитѣ занимаващи се съ каквато и да е търговия, търговското съсловие иска тѣ да бждатъ поставени при еднакви условия съ търговцитѣ".

Господа, ще се спра за малко и върху другъ единъ въпросъ — въпроса за стопанското положение на гр. Варна. Вземамъ поводъ пакъ отъ миналогодишната резолюция на почитаемата сесия, съ която последната единодушно подчерта загриженостьта си за сждбата на Варна, която безспорно преживѣва една тежка икономическа криза, упадъкъ въ търговията и увеличение на безработицата — явления твърде неестествени за единъ градъ, който въ продължение на повече отъ двадесеть и петь столѣтия е държалъ факела на търговията и е билъ носитель на висока стопанска и материална култура.

Колко много загуби Варна въ търговско отношение

се вижда отъ следнитѣ нѣколко данни, които илюстрират постепенния упадъкъ на града ни следъ войната:

Срѣдно за петилѣтие	Въ % отъ общия вносъ		Въ % отъ общия износъ	
	Презъ Варна	Презъ Бургасъ	Презъ Варна	Презъ Бургасъ
1919 — 1923	41·45	17·40	20·52	38·83
1924 — 1928	20·49	22·13	15·78	33·81
1929 — 1933	17.95	21·72	12·39	28·84
1934 — 1937 (4 години)	14·60	21·60	13·60	32·60

Цифритѣ говорятъ много красноречиво, за да не се нуждаятъ отъ допълнителни обяснения. Веднага следъ първото петилѣтие, презъ което Варна все пакъ запазва едно господствуващо положение, участието ѝ въ външната търговия почва стремглаво да пада, за да достигне презъ 1936 и 1937 г. до 13·3% респективно 11·8% по отношение на вноса и 13. 1% респективно 15·8% по отношение на износа.

Вамъ сж известни върховнитѣ усилия, които варненци полагатъ за увеличение поминъка на града. Безъ да подценявамъ тѣзи усилия и жертви, трѣбва да подчертая, че мѣроприятия като курорта и международната изложба, въпрѣки своята безспорна полезность, се явяватъ само като палиативи, които не могатъ да изхранятъ едно 70,000 население. Варна ще трѣбва наново да заеме предопредѣленото си отъ историята мѣсто въ нашия стопански животъ.

Следъ войнитѣ Варна загуби своя непосрѣдственъ и богатъ хинтерландъ. Това стеснение на естествения ѝ хинтерландъ фактически породи и идеята за свободна зона въ Варна, пристанището на която разполага съ всички условия, съ огледъ задоволяването на едни такива нужди. Презъ настоящата година този въпросъ бѣ повдигнатъ на два пѫти предъ мѣродавнитѣ фактори въ страната. Изложенията, които се отправиха по този поводъ, Ви бѣха своевременно направени достояние, поради което считамъ за излишно да Ви занимавамъ и да изтъквамъ предъ Васъ всички онния мотиви и съображения, които ни даватъ право да вѣрваме въ единъ успѣхъ на свободната зона въ Варненското пристанище.

Успоредно, обаче, съ разрешаването на една свободна зона въ Варна върви и въпросътъ за Браилския трафикъ, който пакъ отъ своя страна е неразривно свързанъ съ въпроса за желѣзопѫтнитѣ тарифи у насъ.

Всѣкиму е известно, че сточнитѣ тарифи могатъ да служатъ като мощенъ лостъ за направлението на трафика. Умѣлото манипулиране съ тарифитѣ, чрезъ създаване на

благоприятствени и запретителни такива къмъ или отъ известни пунктове, може като резултатъ да даде отъ една страна едно разпредѣление на вносно-износния трафикъ, въ смисълъ да запази отъ упадъкъ известни центрове, които благодарение на външни причини сж започнали да губятъ търговското си значение, или пъкъ сж застрашени отъ конкуренцията на съседнитѣ темъ чужди градове, като отъ друга страна може да спомогне за запазване националностьта на производството, да даде направление на транзитната търговия, а сжщо така и да насърдчи родното корабоплаване.

Освенъ това, механизирането на пристанищата, чрезъ снабдяването имъ съ елеватори, електрически кранове и други технически съоржжения, съ което се намаляватъ разноскитѣ по товаренето и разтоварването на стоката отъ параходитѣ, може да има сжщо за задача, между другото, и привличането на часть отъ трафика къмъ ония пристанища, които въ това отношение сж останали назадъ. Това отклонение на трафика отъ известни пристанища се появи особено силно следъ 1929 год., когато започна главоломното спадане въ ценитѣ на аграрнитѣ произведения. Експортьорътъ, при изчисление на своята калкулация, бѣ принуденъ да взема подъ внимание и най-дребнитѣ разходи и да търси най-евтиния пжть, за да може успѣшно да се яви на чуждитѣ пазари. Така се появи и проблемата за износа презъ Браила и въпросътъ за денационализацията на нашитѣ земедѣлски произведения, главно зърненитѣ храни.

Въ калкулацията на експортьора, най-голѣмото и важно перо се явява навлото на желѣзницитѣ. При износа на зърнени храни, кждето се борави съ грамадни количества, една разлика отъ 30—40 лева на тонъ, което фактически представлява само 3—4 стотинки на килограмъ, е въ състояние да принуди експортьора да предпочете по-евтиния пжть. Колкото по-евтинъ и масовъ е артикулътъ, толкова по-лесно малкитѣ разлики въ навлата могатъ да окажатъ влияние върху направлението на трафика.

Съ поевтиняването на земедѣлскитѣ произведения, българскитѣ експортьори се видѣха принудени да насочатъ една часть отъ износа си презъ Дунава. Натоваренитѣ въ крайдунавскитѣ градове шлепове се отнасятъ въ Браила, кждето се товарятъ на параходи и то обикновено подъ ромънски етикетъ, по който начинъ става и денационализирането на нашето зърнено производство. За да бждатъ ясни причинитѣ за отклонението на трафика, трѣбва да се направи едно точно пресмѣтане за разноскитѣ презъ Варна и презъ Браила. Като се вематъ подъ внимание навлата по желѣзницитѣ, разноскитѣ свързани съ натоварването на стоката и нѣкои други обстоятелства, като разликата на навлото между Варна—Антверсъ и Браила—Антверсъ, както и разликата

въ таксата, която сюрвейанса събира тукъ и въ Браила, съ които цифри въ случая азъ нѣма да Ви отекчавамъ, става ясно, че разноскитѣ презъ Браила сж значително по-малки, поради което този пжть е и предпочетенъ при износа на обезцененото зърнено производство.

При констатирането, обаче, на единъ фактъ, който се явява въ ущърбъ на народното ни стопанство, трѣбва да се търси съответното противодействие.

Много пжти се е повдигалъ до сега въпросътъ за механизирането на черноморскитѣ ни пристанища, съ огледъ да се намалятъ разноскитѣ при претоварването на стоката. Правителственитѣ срѣди сжщо не сж индиферетни къмъ този въпросъ. Липсватъ, обаче, срѣдства. Докато се намѣрятъ срѣдства все пакъ трѣбва да се потърсятъ други начини и пжтища за разрешението му.

За сега единствения начинъ за привличане на трафика презъ Варна остава намалението въ сточната и тази на преносната служба тарифи.

Намалението на тарифитѣ на преносната служба само по себе си ще се реализира съ механизирането на варненското пристанище. Намалението пъкъ, което следва да се направи съ въвеждането на една благоприятствена тарифа, трѣбва да се движи, въ зависимость отъ отдалеченостьта на съответната станция и възъ основа на точна предварителна калкулация, между 20 и 40% отъ действуващата тарифа. Като имаме предвидъ, че презъ настоящата година се направи едно подобно намаление при разрешаването на въпроса за вноса на синия камъкъ, явно е, че нѣма никакви обективни причини да не се направи съответното намаление и за износа на зърненитѣ храни. Дали това ще стане чрезъ една благоприятствена тарифа къмъ Варна, или съ една комбинация отъ благоприятствени и запретителна тарифи, е отъ компетентность на съответнитѣ отговорни държавни власти.

Трѣбва тутакси да подчертая, че искането за създаването на благоприятствена тарифа къмъ Варна не е продиктувано отъ съображения на локаленъ патриотизъмъ. Въпросътъ за денационализацията на нашитѣ произведения е общонароденъ и държавенъ и като така трѣбва да бжде разглежданъ като стоящъ надъ нивото на мѣстнитѣ интереси. Има много случаи на изнесени български произведения за други страни, отъ кждето следъ като минатъ презъ известна преработка, се преизнасятъ подъ чуждъ етикетъ, Въпросътъ тукъ е съвършено другъ. Изнасяната стока не претърпѣва никаква допълнителна преработка, а само благодарение на своитѣ естествени качества създава реноме на чуждото производство за смѣтка на българското.

Съ разрешаване на поставената тукъ задача една значителна часть отъ нашето производство ще бжде спасена

отъ денационализация. Отъ друга страна, стопанската ни политика ще бжде насочена къмъ морето, а морето е, което свързва народитѣ и имъ създава просперитетъ и стопанска независимость. Ще се помогне сжщо и на града Варна. Стопанското възстановяване на Варна, която отстои само на нѣколко километра отъ северната ни граница, и развитието на варненското пристанище сж сжщо така въпроси, преди всичко отъ националенъ характеръ, въ разрешението на които най-голѣмъ дѣлъ се пада на нашата държава.

Н. Гаговъ
нач. на занаятчийския
отдѣлъ.

Докладъ презъ XLIV редовна сесия на Варнен. търг.-индустр. камара

Господа,

Да се очертаятъ и да се развиятъ общитѣ и специални въпроси отъ обсега на българския занаятчийски проблемъ, пъкъ ако позволите — важнитѣ въпроси на стопанскитѣ отрасли, това не е вече трудна задача за ржководнитѣ лица на камарата ни. Трудно е, обаче, да се убедятъ отговорнитѣ фактори въ правдивостьта на нашитѣ схващания, трудно е още повече, да се придвижимъ къмъ едно незабавно и цѣлостно разрешение на жизненитѣ въпроси отъ обсега на българското народно стопанство.

Тая констатация е не само наша, тя е донѣкжде заимствана отъ това, което тукъ съ горчивина се е изнасяло.

Съ право, оня день, г. проф. Долински, между другото, каза въ своя рефератъ, че земедѣлскитѣ камари, следвало би, да се проявятъ като високоговорители за интереситѣ на земедѣлското съсловие. Тая ценна мисълъ важи еднакво и за задачитѣ на нашитѣ камари спрѣмо интереситѣ на търговия, индустрия и занаяти.

Той каза още, че камаритѣ трѣбва да прочистватъ тонътъ на тия интереси, за да се получи ясенъ и убедителенъ звукъ. Въ рамкитѣ на нашата дейность, тая задача е била винаги много трудна, защото ние имаме да пречистваме тонътъ на стопанскитѣ интереси на 3 съсловия, представителитѣ на които, нека си признаемъ, не всѣкога изхождатъ отъ една и сжща база. Изходната точка на тѣзи интереси, може и трѣбва да бжде стопанската мощь на Отечеството ни, обаче, може ли нѣкой отъ насъ да ни посочи едно обединено разбиране по тоя въпросъ.

Ето защо, намъ всѣкога е било трудно да избистримъ

разбиранията на съсловията до единъ чистъ тонъ на българската национална стопанска мисъль, да го тласнемъ съ нуждната сила до върховетѣ на държавното ни ржководство, придавайки му чрезъ бистротата желаната сила и убедителность.

Тукъ се крие и единъ отъ отговоритѣ на многото въпроси за неотдаденото до сега нуждно внимание на камарнитѣ резолюции и изложения по голѣмитѣ и жизнени стопански въпроси.

Другиятъ отговоръ на тъй поставенитѣ въпроси лежи въ обстоятелството, че въ страната ни липсва единъ центъръ и едно изяснено отношение на ржководнитѣ фактори въ областьта на стопанскиятъ ни животъ спрямо общитѣ интереси на националното ни стопанство. Органитѣ, които изготвятъ законопроектитѣ, засѣгащи правилната циркулация на стопанскитѣ блага и на стопанскитѣ и социални прояви, както и ония, които имъ даватъ законна форма, не познаватъ основно обекта си.

Може би, нескромно е, но ние всички чувствуваме, че никога до сега дистанцията между българската ржководна стопанска мисъль и действителнитѣ интереси на стопанскитѣ съсловия, не е била толкова голѣма — колкото днесъ. Къмъ горното трѣбва да прибавимъ, че и у насъ днесъ бушува една истинска и страшна „Испанска война" на стопанска почва съ всичкитѣ признаци. на идейно различие, човѣшко озлобление, доленъ егоизъмъ и вънкашно вмѣшателство. При това положение на нѣщата, много е трудно да се изкажемъ свободно и честно по интересующитѣ ни въпроси, безъ рискъ ди бждемъ обвинени въ заинтересованость или въ тѣсногрждие. Голѣма доза гражданска доблесть се иска, за да се проведе една честна ржководна мисъль презъ лабиринта на противоречивитѣ стопански интереси. Ние си позволяваме своводата да се изяснимъ върху тая наша неволя, защото при разглеждане на въпроситѣ отъ занаятчийски характеръ. ние ще се ржководимъ единствено отъ общитѣ интереси на нашето народно стопанство, поне, доколкото ние лично сме убедени въ това.

Разбира се, че и най-дребниятъ занаятчийски въпросъ не може да бжде успѣшно разрешенъ, ако го развиемъ и разгледаме изолирано отъ общитѣ въпроси на народното ни стопанство.

Ние не можемъ да разгледаме и общитѣ въпроси, като ги изолираме отъ голѣмитѣ въпроси на свѣтовното стопанство, което има своето безспорно и подавляюще влияние у насъ.

Наследници на една много хилядна човѣшка стопанска дейность и на една грамадна материална култура, завещана ни отъ вѣковетѣ, която съ всѣки новъ день се увеличава, ние трѣбва да знаемъ, че това голѣмо свѣтовно богатство

се явява вече у човѣшкия животъ като единъ силенъ факторъ, който се движи по свои собствени и неумолими за човѣчеството закони. Да се овладѣе това развитие на материалната култура и да се подчини то на човѣшката воля и благоденствие е най-актюелната задача на днешния човѣкъ. Днесъ човѣшкия животъ е подчиненъ на неумолимитѣ закони на икономиката. Днесъ ние живѣемъ, за да творимъ, когато вѣчниятъ идеалъ на човѣка е билъ — да твори, за за да живѣе.

И, за да започнемъ отъ тамъ, кждето завърши нашиятъ главенъ секретарь, ние трѣбва да констатираме, че не стопанския либерализъмъ се намира въ своя упадъкъ, а човѣчеството се възмогва до желанието чрезъ системата на дерижираното народно стопанство да освободи човѣшкия животъ и човѣшкото развитие отъ неограничената капиталова зависимость.

Стопанскиятъ либерализъмъ разви презъ последния вѣкъ до неочаквани размѣри чисто капиталистическитѣ предприятия и въ страни съ голѣма стопанска мощь и съ голѣма свобода на стопанско развитие на предприемчиви стопани, той още има мѣсто за широкитѣ прояви, но въ страни съ ограничени периметри на стопанска дейность той е поставилъ голѣми народни маси въ пълна зависимость отъ неумолимитѣ икономически закони.

Той е ограничилъ периметритѣ на раздипляне на ония физически и умствени богатства, които се криятъ въ мисцитѣ и главитѣ на широкитѣ народни маси.

За такива народи, загубили кормилото на народното си стопанство, стопанскиятъ либерализъмъ вещае безспорна дегенерация и упадъкъ.

Отъ тукъ и повикътъ къмъ автархия и дерижирано народно стопанство.

Правъ бѣше нашиятъ главенъ секретарь, когато изтъкна въ своя докладъ, че едно безогледно преминаване отъ системата на либерализма къмъ дерижираното народно стопанство, може да има за резултатъ голѣми недоразумения и пакостни стопански отражения, особено, когато въ тая область се предприематъ внезапни реформи, лишени отъ една духовна подготовка на стопанскитѣ деятели. Реакциитѣ не закъсняватъ и народното стопанство се поставя изведнажъ въ положението на корабъ при най-бурно морско вълнение. Така може да настжпи и корабокрушение, каквото наблюдаваме днесъ въ Испания.

Всичкитѣ тия явления, презъ последнитѣ години, въ обсега на свѣтовното стопанство имать и своето очевидно отражение въ нашия държавенъ, стопански и социаленъ животъ.

Резултатитѣ отъ тия отражения ще бждатъ толкова по-

печални за насъ и за народното ни стопанство, колкото повече сѫ убедени нашитѣ ржководни фактори отъ необходимостьта за дерижираното народно стопанство и колкото помалко се опира това убеждение на едно обществено съзнание въ срѣдитѣ на българскитѣ стопани и на българския народъ.

Това не значи, обаче, че ние трѣбва да намалимъ темпото на завоя отъ либерализма къмъ дерижираното народно стопанство, защото главнитѣ консуматори на излишното българско производство и сѫщевременно главнитѣ доставчици на нашето народно стопанство сѫ усвоили много порано и съ по-бързо темпо приьомитѣ на дерижираното стопанство и по тоя начинъ ние сме попаднали неусетно въ едно извънредно неблагоприятно положение въ смисъль, че сме принудени евтино да продаваме и скѫпо да купуваме, защото срѣщу организираната воля на дерижираното стопанство ние не можемъ да представиме нищо въ защита на нашитѣ общи стопански интереси.

Ето отъ кѫде произтича е повикътъ срещу търговското съсловие, материаленъ изразъ на който е желанието въ земедѣлскитѣ срѣди да се извършва пласмента на тѣхното производство и доставката на суровитѣ материали по пѫтя на организираната кооперативна самопомощь. Има и други дълбоки причини за земедѣлската кооперативна самопомощь, но тѣ не сѫ отъ решающе значение за оформенитѣ отношения. Споредъ насъ, въ случая се касае за едно недоразумение и на търговското съсловие се отправя единъ организиранъ упрѣкъ, който то не заслужава напълно.

Упрѣкътъ щѣше да бѫде справедливъ въ смисълъ, че на свѣтовния пазаръ българскитѣ земедѣлски произведения се изнасятъ на евтина цена и че интереситѣ на земедѣлското съсловие не сѫ достатъчно защитени въ тая область, ако търговското съсловие бѣше си запазило положението на стопански и донѣкѫде политически факторъ, какъвто—то бѣше до началото на Балканската война, по което време наистина то ржководеше напълно нашата вносна и износна търговия и правилно изпълняваше своята стопанска задача, като откриваше за народното ни стопанство нови и по-лесно достѫпни свѣтовни пазари. При тия условия то можеше да бѫде упрѣкнато, че не е било достатъчно предвидливо и не е направило необходимото за бързото и постепенно преминаване къмъ единъ новъ стопански редъ.

Отъ Балканската война, обаче насамъ, това съсловие има секундерно влияние въ нашия стопански и политически животъ, намира се подъ пълното влияние на държавната валутна политика, само е понесло голѣми поражения отъ това и тукъ се криятъ нѣкѫде причинитѣ на недоразуменията между него и земедѣлското съсловие.

Наредъ съ това, трѣбва да се признае, че и реакцията на търговското съсловие спрѣмо земедѣлскитѣ кооперации е пакъ плодъ на недоразумение и нейното начало се корени въ кжсогледата и идейно неориентираната българска стопанска политика, която не можа да изгради и до сега една правилна циркулация на стопанскитѣ блага и една ясна ориентация по курса на стопанската ни политика.

Така, времето въ което живѣемъ се характеризира като една епоха, твърде различна отъ днитѣ на близкото минало.

Свѣтътъ преминава вече прага на старото и открива вратитѣ на една нова ера, която трѣбва да се ржководи отъ нова политико-стопанска доктрина.

На мѣстото на свободниятъ стопански обмѣнъ се изгражда вече едно строго очертано национално стопанство съ характернитѣ белези на автархията, държавното самозадоволяване, при което държавата не може да остане вече само единъ обикновенъ пазитель на личнитѣ и граждански свободи.

На държавното управление се налагатъ днесъ вече голѣми водачески задачи и тъкмо поради това се изгради въ страната ни и повикътъ противъ чиновническата бюрокрация и кжсогледство, паралелно съ който—расте и повикътъ къмъ способни и предвидливи стопановеди.

Всички данни отъ нашиятъ стопански и общественъ животъ идатъ да ни покажатъ, че за насъ и за положението, което заема нашето стопанство въ международния обмѣнъ, се слага следния практиченъ въпросъ: какви производствени предприятия сж пригодни за нашитѣ условия, дали голѣми фабрични, чиито капацитетъ надхвърля нашитѣ нужди, или полуиндустриални — занаятчийски предприятия, които биха могли да преуспѣватъ съ развитието на нашитѣ нужди и стопанство?

Днешното стопанско развитие е поставило почти въ всички страни маса въпроси за разрешение, както отъ международенъ, така и отъ по-тѣсенъ националенъ масщабъ.

Едни отъ тия въпроси сж нови, други сж стари, нѣкои отъ които се смѣтатъ за разрешени, но сега, при днешнитѣ условия, излѣзоха отново на повърхностьта.

Единъ отъ тия последнитѣ е и въпросътъ за занаятчийското производство и за положението на занаятитѣ. Този въпросъ се поставя както въ голѣмитѣ и развити стопански страни, така още повече и въ малкитѣ, останали назадъ въ стопанско отношение страни.

Отъ друга страна, днешната обща стопанска криза промѣни не само доста стопански понятия, но засѣгна до известна степень самата основа на стопанския животъ въ всички

страни, като въ сѫщото време измѣни и съотношението на отдѣлнитѣ стопански дейности въ самитѣ тѣхъ.

Съотношението между земедѣлие, индустрия и занаяти, въ сравнение съ това, което бѣше преди войнитѣ, въ по-голѣма или въ по-малка степень, е промѣнено или се правятъ опити да се промѣни.

Стремлението на всѣка страна да задоволи сама своитѣ стопански нужди е характерното за новото време и съ него най-добре се характеризира сегашната стопанска криза. Затова и тази криза ще продължава до тогава, до когато всѣка една страна намѣри границитѣ на своята стопанска възможность въ преследване на горната цель.

Трѣбва да ни стане ясно, че днесъ се търси съгласуването на отдѣлнитѣ стопански дейности вѫтре въ самото народно стопанство, както и съгласуването международнитѣ стопанства въ свѣтовенъ мащабъ.

Това положение поставя отново въпроса за търговия, индустрия, земедѣлие и занаяти на преоценка при новитѣ стопански условия и отношения, но вече не въ старата форма на противопоставяне едното на другото, а въ това стопанско съгласуване, което трѣбва да осигури живота на всѣко едно отъ тѣхъ — въ кржга на възможноститѣ, съставляващи отдѣлното народно стопанство.

Общественитѣ и стопански нужди за преоценка на нашитѣ стопански възможности сѫ на лице, защото дисхармонията между развитието на нѣкои отъ клонкитѣ на индустрията и останалитѣ стопански дейности става все по-чувствителна и се явява сѫщественна прѣчка за понататъшния нашъ стопански напредъкъ.

Отъ друга страна, днешната модерна техника е отишла толкова напредъ, щото тя дава пълна възможность на отдѣлния ржченъ трудъ да увеличи своята производителность и доста чувствително да конкурира фабричнитѣ предприятия съ занаятчийски обекти, които по-рано, като по-конкурентноспособни, не даваха възможность на тоя трудъ да се прояви.

Днесъ, отдѣлнията занаятчия, при лекатa техника и при достѫпната и подвижна електрическа енергия, може да работи преспокойно въ своята работилница, като си служи съ съответни машини и да се яви като полезенъ и конкурентоспособенъ деятель въ стопанския животъ на страната ни.

Цѣлиятъ въпросъ се свежда, следователно, до стопанска целесъобразность и организация на народния трудъ, а не до сухи икономически разбирания, които сѫ загубили вече много отъ своята по-раншна убедителность и значение

Трѣбва да ни стане ясно, че не само индустрията е вече носитель на модерната техника и организацията на труда и производството. Това може да се постигне вече и

въ много занаятчийски предприятия, стига да се знае, че новитѣ технически постижения ни принуждаватъ да измѣнимъ нашитѣ стари понятия за занаятитѣ и *да престанемъ да ги смѣтаме изключително като носители само на ржчния трудъ*, като имъ отричаме технически и производственъ напредъкъ. За съжаление, такова не е още убеждението въ срѣдитѣ на ония, които очертаватъ рамкитѣ на занаятчийско-стопанската дейность.

При днешнитѣ стопански възможности намъ се налага не да отдалечаваме занаята отъ индустрията, а да го доближаваме и да възстановимъ въ нашето стопанство историческата приемственость на едното отъ другото, което ще даде нови и по-жилави сили на стопанскиятъ животъ и ще позволи да увеличимъ националниятъ доходъ, като необходимо и първо условие за култура и стопански напредъкъ.

Въ разрешението на този практически въпросъ влиза и въпросътъ за нашитѣ занаяти, който трѣбва да бѫде разгледанъ не само по себе си и въ рамкитѣ на познатата вече теоритичность, а въ връзка съ голѣмитѣ и трайни интереси на общото ни народно стопанство и съ огледъ на тая действителность, която занаятитѣ представляватъ въ нашия стопански животъ.

Само така ние ще можемъ да намѣримъ правилното разрешение на нашата стопанска проблема въ бѫдащето на нашия народъ.

Само при едно такова опредѣляне мѣстото и развитие на нашитѣ занаяти въ рамкитѣ на народното ни стопанство може да се намѣри и едно по-лесно и по-навременно разрешение на останалитѣ въпроси, които ние наричаме *Български занаятчийски проблемъ.*

Всичко това, което казахме до тукъ, не може и не значи, че ние можемъ да имаме нѣщо противъ оная наша индустрия, която има *„резонъ детъръ"* въ нашата страна и която не може да се замѣсти по естественъ начинъ отъ занаятчийската производствена организация.

Въ случая, ние искаме да допринесемъ само за усвояването на едно по-достойно и по-разумно отношение спрѣмо нашитѣ жизнеспособни занаятчийски предприятия и занаятчийско-стопански деятели — което тѣ съ право заслужаватъ въ рамкитѣ и на фронта на нашитѣ общи национални, стопански и социални интереси. Това ще се отнася особено за ония, които сж по върховетѣ на нашата ржководна стопанска мисъль и които, откжснати отъ практическото проповеждане на нашиятъ стопански и производственъ процесъ, не могатъ да видятъ още новия завой къмъ който клони живота.

Това се отнася и за самитѣ занаятчии, които, свикнали твърде много съ стария способъ на производство, още не

могатъ да видятъ новото, което имъ носи модерната техника и се държатъ само въ ржчния трудъ.

Тѣ непрестанно си служатъ съ резолюции за поддържане и подпомагане на занаятитѣ, но сами не виждатъ още, че народното стопанство стои открито за тѣхъ, стига по пжтя на модерната техника и организация на труда да се доближатъ съ производството си до нуждитѣ и податнитѣ сили на клиентелата си.

Въ рамкитѣ на една цѣлостна държавна стопанска политика нашитѣ занаяти иматъ днесъ повече отъ всѣки другъ пжть своето твърдо мѣсто.

Не отдавна, въ тая зала, единъ български Министъръ заяви на всеуслишание, че въ вѣкътъ на труда и капитала нѣмало мѣсто за занаятчийската стопанска дейность. Тая еретична мисъль, колкото и отъ високо да идеше, не уплаши занаятчиитѣ, ако и да имъ остави горчивиятъ вкусъ на разочарованието. Отъ нея се отказа, и то много скоро, самиятъ министъръ, когато тя, по пжтя на ехото достигна до ушитѣ му. И той побърза да се корегира, макаръ и късно, за неговата политическа дейность, като даде увода на найценниятъ трудъ въ областьта на занаятитѣ отъ най-новото време, написанъ отъ г. *Юр. Юрдановъ*, чийто трудове ние използваме най-широко при отстояване общитѣ интереси на нашитѣ занаяти.

Не времето работи противъ занаятитѣ, а кжсогледството на нашитѣ стопански ржководители имъ препрѣчва възхода къмъ развитие чрезъ разни законни и незаконносъобразни разпоредби.

Конкурентноспособностьта на занаятчийското производство може да се осигури не само по пжтя на техниката и подвижната енергия, които, въпрѣки нѣкои възможни възражения, сж все пакъ достжпни, но преди всичко м чрезъ една целесъобразна организация на опростено ржчно и механично производство, при типизирани сурови и полуобработени материали.

Занаятчийството трѣбва да намѣри въ себе си сили и то ги има, макаръ и още дремящи, да се наложи на своитѣ доставчици, както по отношение на доброкачественостьта, така и по отношение формата на нужднитѣ му материали.

Въ тая область занаятчийската кооперация за общи доставки ще изиграе своята народополезна роля, когато производителитѣ на тия материали, поради кжсогледство, не се съобразяватъ съ нуждитѣ и значението на занаятитѣ.

Въ изпълнение на своя дългъ спрѣмо общитѣ и трайно разбранитѣ интереси на нашето народно стопанство, занаятчиитѣ сж длъжни да бранятъ интереситѣ на своитѣ работилници, защото тѣ сж извори на стопански блага, които никой нѣма право да замърсява или унищожава и защото

само въ рамкитѣ на тия работилници тѣ ще могатъ да развиятъ въ пъленъ размахъ онова незчерпаемо и неизровено още национално богатство, което е акумулирано въ форма на опитъ и сила въ тѣхнитѣ мисли и умове.

Тукъ нѣма нужда отъ голѣми чужди капитали. Има нужда само отъ организация на умоветѣ и на оня наличенъ капиталъ, съ който занаятчиитѣ и сега разполагатъ въ частность и по пжтя на организираниятъ кооперативенъ кредитъ. Има нужда отъ широка и всестранна просвѣта и въ рамкитѣ на едно дерижирано стопанство, желѣзна воля за стопански просперитетъ.

Като говоримъ за постепенното но бързо преминаване отъ стопанския либерализъмъ къмъ формитѣ на дерижираното стопанство, нека спремъ нашето внимание върху новото ни социално законодателство и отражението му въ обсега на занаятитѣ, единъ въпросъ който напослѣдъкъ не слиза отъ колонитѣ на „Занаятч. дума“ и който много живо интересува занаятчийското съсловие въ страната ни.

При създаването и прилагането на социалното законодателство у насъ се забравя, че това законодателство е плодъ на днешното стопанско ризвитие на свѣта, че то има своя история, която е поучителна, особено за страни като нашата и че то не може да надпреварва или надскача това развитие. Противното, подъ една или друга форма. би било вредно за това стопанското развитие, за организиране на производството и подигане производителностьта на труда. Това сж елементарни истини, върху които не би трѣбвало даже да се спираме.

Историята на това законодателство ни учи, че то не е резултатъ толкова на борбитѣ между работницитѣ и господаритѣ, колкото е такъвъ на организацията на самото производство и неговитѣ нужди. Това положение е принудило и самата държава да се намѣси, тя да вземе въ свои ржце инициативата и ржководството на днешното социално законодателство и тя да се грижи за неговото прилагане и развитие. Отъ урегулирване на работния день постепенно се минава къмъ безопасностьта на труда, къмъ осигуряване на нещастенъ случай, за болесть, за старость, за минимална надница и днесъ вече имаме така наречените колективни трудови договори.

Както въ цѣлото социално законодателство, така и въ колективнитѣ трудови договори има две страни, които се подчертаватъ ясно: едната е политико-обществена (социална), другата е обществено-стопанска, което иде отъ развитието на производството и неговитѣ нужди. Тѣзи две сжществени страни на социалното законодателство иматъ своето отражение, както въ създаването, така и въ прилагането му въ отдѣлнитѣ страни и даже въ отдѣлнитѣ производства.

Ако вземемъ двѣтѣ типични европейски страни, дето социалното законодателство се ражда, ще видимъ, че първата, Англия, при създаването на своето социално законодателство се е ржководила по-вече отъ втория мотивъ, т. е. отъ *обществено-стопанска страна*, когато втората — Франция — се е ржководила отъ първия мотивъ, т. е, отъ обществено-политическата страна. Тази разлика въ създаването и прилагането на социалното законодателство, се е възприела и отъ всичкитѣ останали страни, като сж държали, разбира се, смѣтка за бждещето на своето стопанско развитие и нуждитѣ на производството.

Практическиятъ резултатъ отъ това бѣше, че положението на труда, на работницитѣ, въ Англия е по-добро отъ това въ Франция. Сжщото положение бѣше въ останалитѣ страни, между които Германия държеше първо мѣсто въ това отношение, защото тя бѣше възприела *обществено-стопанския* мотивъ при създаването и прилагането на своето социално законодателство.

Положението и днесъ не се е промѣнило, въпрѣки общата стопанска криза, разширението на социалното законодателство и промѣната на политическата обстановка. Разликата е само въ това, че днесъ вече по-ясно и по-конкретно се очертава значението на трудовитѣ условия върху общото стопанско положение и това на производството. Днесъ вече социалното законодателство се насочва не само *къмъ защита на работническия трудъ*, носенъ индивидуално отъ работника, а като народностенъ трудъ, отъ който до голѣма степень зависи успѣхътъ и организацията на самото производство. Въ сжщото време и това последното пъкъ, въ кржга на своето развитие и техническо усъвършенствуване, се подчинява на нуждитѣ на този народностенъ трудъ.

Тази взаимность между производството и трудa днесъ е отличителната *черта и главния мотивъ при създаването на различнитѣ закони*, наречени трудови, социални или стопански, т. е. днесъ, почти въ всички държави трудовитѣ закони сж свързани тѣсно съ стопанския животъ на отдѣлната страна и чрезъ тѣхъ даже се мжчатъ да превъзмогнатъ стопанската криза или да намалятъ нейния ефектъ и последици.

Така, напримѣръ, днесъ вече осемчасовия раб. день не играе ролята, която имаше по-рано, т. е., за защитата на работническия трудъ отъ прекомѣрната работа. Днесъ намалението на работнитѣ часове има други мотиви и предназначения. Производството да погълне по-вече работни ржце, за да се намали безработицата като социално зло. Отъ тукъ иде 40-часовата, 36-часовата и даже още по-малка недѣлна работа. Сжщото е и съ работническата надница, на която вече не се гледа, като нѣщо отнасящо се само до

живота на работника, а като факторъ отъ значение при намаляване последицитѣ отъ стопанската криза.

Върху това ново схващане се основава цѣлата днешна стопанско-реформаторската дейность въ Америка. Това схващане е и въ Европа, макаръ и въ другъ видъ, и върху него се създаватъ не само нови територии въ стопанската наука, но и нова практика въ самия животъ.

Началото, което по-рано се възприемаше, че презъ време на кризитѣ разходитѣ трѣбва да се намаляватъ, днесъ това начало се е обърнало т. е. презъ време на кризитѣ обществените разходи трѣбва да се увеличаватъ, за да се раздвижи стопанскиятъ животъ. Върху това ново начало Германия успѣ да премахне своята застрашителна безработица, като създаде маса обществени предприятия — пѫтища, строежи и пр. за своитѣ безработни и по този начинъ оживи своя стопански животъ. Следователно, на работническата надница вече се гледа като на значителенъ факторъ за повдигане консумативната способность на маситѣ, което неминуемо води къмъ увеличение на производството и раздвижване на стопанския животъ. *Но тѣзи нови схващания, както за работния день, така и за работническата надница не сѫ абсолютни и тѣ не могатъ шаблонно да се прилагатъ въ всички страни,* защото не всички страни сѫ еднакво стопански развити и не всички иматъ тѣзи възможности. Богатитѣ и стопански развититѣ страни могатъ много нѣща да правятъ и да прибѣгватъ къмъ различни мѣрки, но беднитѣ страни не могатъ сѫщото да правятъ, защото тѣ лесно ще дадатъ обратни резултати. Всичко се свежда до степеньта, възможноститѣ и стопанското бѫдеще на страната. Това, което може да бѫде полезно и съ практически резултатъ за една Англия, Франция или Германия, за насъ, напримѣръ, може да бѫде вредно за нашето производство и нашия стопански животъ. Биха могли да се приведатъ доста примѣри, *ако това да не бѣше така ясно и очевидно.* Сѫщото може да се каже и за колективнитѣ трудови договори, които днесъ сѫществуватъ у насъ.

Бѣ време, и то не отдавна, когато тѣзи договори изключително се схващаха като срѣдство за избѣгане конфликтитѣ и борбитѣ между работницитѣ и стопанитѣ, т. е. като срѣдство противъ стачкитѣ, локаутитѣ и пр., защото убеждението е общо, че тѣзи борби сѫ вредни, както за работницитѣ, така и за стопанитѣ, за цѣлото производство, независимо отъ общественото безпокойствие, което носятъ. Но днесъ колективнитѣ трудови договори иматъ и друго значение, много по-важно и сѫществено отъ първото, защото знае се, че голѣмитѣ конфликти между работницитѣ и стопанитѣ не ставатъ въ време на кризитѣ, а въ време на усиленото производство.

Днесъ на колективнитѣ трудови договори се гледа отъ точка зрение на организация на самото народностно производство, на неговото правилно развитие и гарантиране неговото бѫдеще, защото труда вече не може да се схваща като отдѣленъ и самостоятеленъ факторъ въ производството, който може да има свои нужди и цели, а като часть органически свързана не само въ процеса на производството, а въ резултатитѣ и ползитѣ на сѫщото производство. *Тази органическа връзка и тази динамична взаимность* и зависимостьта между труда и производството практически се изразява въ тѣзи договори, които обхващатъ въ себе си работното време, работническитѣ надници и др. условия, при което труда се поставя да произвежда. Следователно, въ колективнитѣ трудови договори фактически нѣма две страни, а има само една страна, ако може да се каже така. Това е държавата, която е поставена да се грижи за общото народностно производство, за стопанската хармония и бѫдещето на страната. Двете страни, за които се говори, работници и господари, се явяватъ само като нейни органи и представители, така както сѫ такива и въ самото производство, но не като две противни страни, а като едно цѣло, което има за задача организиране и по-нататъшното подържане на производството.

Тѣзи стопанска страна на колективнитѣ трудови договори е сѫществена и върху нея трѣбва да се спре нашето внимание, защото, ако тѣзи договори разстройватъ производството, спъватъ неговото развитие и внасятъ въ него елементъ на постоянни борби, то тѣ ще донесатъ вреда на самия стопански животъ, която ще бѫде обща за всичкитѣ, т. е. и за работници и за господари.

И действително, трѣбва да се попитаме, имали всички данни въ нашия стопански животъ, които биха позволили полезното и практическото сѫществуване на колективнитѣ договри?

Отговора може да бѫде да и не, като се има предвидъ характера на нашето народно стопанство, неговитѣ стопански възможности и нужди.

Ние имаме, отъ една страна доста развита индустрия *въ нашъ масщабъ,* голѣма часть отъ нея е необходима и полезна за нашия животъ. *Нещастието е тамъ, че тая индустрия има само вѫтрешенъ пазаръ,* вследствие на което тя търси своитѣ печалби само въ страната. Тя не може да изнесе продуктитѣ на българския трудъ на външъ, на международния пазаръ дето се състезаватъ *продуктивностьта на отдѣлнитѣ народни трудове.* Това положение я прави или принуждава, да не възнаграждава достатъчно заетия трудъ въ нея. Вложения капиталъ въ нея, т. е. въ машини, здания и пр., понеже не може да използува пълния капацитетъ на инсталациитѣ, на производството, търси своето рен-

тиране въ останалитѣ фактори на производството и покровителството което ѝ дава държавата. Въ това положение, действително, заетия трудъ въ тази индустрия се нуждае отъ защита и като производственъ факторъ и като консумативна маса въ общия стопански животъ. Тука държавата по право и длъжность трѣбва да се намѣси и чрезъ своето намѣсване да внесе известна хармония, която ще бѫде за въ полза на всички, на общото стопанство. Тука колективнитѣ трудови договори иматъ своето значение и своя смисълъ. Единъ видъ тѣ сѫ въ своята естествена срѣда, защото тамъ има уеднаквенъ и организиранъ трудъ, чиятa индивидуалность се губи при ритмическото движение на машината, сѫщо така както индивидуалния трудъ се губи при създаването на колективнитѣ трудови договори. Въ индустрията колективнитѣ трудови договори могатъ да принесатъ двойна полза, като защитятъ труда въ нея и като подтикнатъ нашата индустрия къмъ една по-съвършена производствена организация.

Какви сѫ отраженията на колективния трудовъ договоръ въ занаятитѣ и могатъ ли въобще занаятитѣ да представляватъ обектъ за приложението на тоя законъ, може да се види отъ следващитѣ данни, които ние сѫщо заимстваме отъ г. Юр. Юрдановъ:

Днесъ статистиката ни дава интересно състояние на това, което сѫ били нашитѣ занаяти преди войнитѣ 1912—1918 г. и това, което сѫ сега, по отношение на труда на самостоятелнитѣ занаятчии и тѣхния помощенъ персоналъ (чираци, калфи и свободни работници).

Това е показано най-добре въ следната таблица, какъвъ е процента на самостоятелнитѣ майстори и на наемния персоналъ на 100 души заети въ занаятчиското производство:

Преди войнитѣ:

	1900	1905	1910
Самостоятелни занаятчии	62%	48%	42%
Помощенъ персоналъ	38%	52%	58%

Следъ войнитѣ:

	1920	1926	1933	1936
Самостоятелни занаятчии	44%	48%	56%	53%
Помощенъ персоналъ	56%	52%	44%	47%

Тази картина ни рисува доста ясно днешното положение на нашето занаятчийство и какъ е представенъ въ него наемния и самостоятеленъ трудъ.

Преди войнитѣ имаме пбстепенното увеличение на помощния персоналъ, т. е. на наемния трудъ въ занаятчийското производство. а следъ войнитѣ имаме вече обратния процесъ: намалението на помощния персоналъ, на наемния

трудъ и улеличението на самостоятелнитѣ майстори, на самостоятелния трудъ. Следователно, ясно е, че днесъ общо въ нашитѣ занаяти преобладава самостоятелния майсторски трудъ а не наемния ученически трудъ.

Какво значение има това състояние за нашитѣ занаяти за общото наше стопанство. всѣки може самъ да си направи заключението, защото ясно е, че нашето занаятчийско производство не може при днешното свое положение да поглъща нуждаещата се работна ржка отъ работа, а най-главното не може да дава подслонъ и мѣсто на младитѣ поколения, *които трѣбва да търсятъ своето спасение и бждаще* само въ стопанския животъ на страната.

Този сжществень въпросъ ние сме изоставили и на него не се спираме, а отиваме да търсимъ какъ да защитимъ единъ трудъ така, щото да направимъ неговото влизане въ производството още по-ограничено, т. е. да го оставимъ вънъ отъ производството безъ да му дадемъ възможность *да се обучи и да стане полезенъ за себе си и за обществото.*

Но паралелно съ това се явява единъ другъ много посжществень въпросъ.

Това е въпроса не само за наемния трудъ въ занаятчийското производство, а и за труда на самия занаятчия майсторъ, който трудъ по качество и количество е решаващъ и господствуващъ въ днешното състояние на нашето занаятчийско производство, т. е, не би ли следвало, първо, да направимъ занаятчийската работилница така доходна, щото тя да има възможность, като задоволява майстора и заплаща добре неговия трудъ, да удовлетвори и заплаща сжщо добре и труда на чирака и калфата? Защото по всички белези и статистически изчисления наемния трудъ въ занаятчийското производство днесъ у насъ е плащанъ по-добре, отколкото напримѣръ, въ индустрията.

Така, по пресмѣтанията на *Д-ръ А. Чакаловъ*, чистиятъ доходъ на единъ занаятчия за 1935 г. е билъ 20,632 лв, т. е. срѣдно по 1,660 лв. месечно. *Съ този доходъ занаятчията трѣбва да живѣе и да внася подобрение въ своето производство.* При това трѣбва да отбележимъ, че повече отъ 90 на сто отъ занаятчиитѣ сж женени и семейни. Сжщиятъ авторъ дава за калфитѣ годишенъ доходъ 13,500 лв. или срѣдно надница 47 лв., а за чирацитѣ и работницитѣ дава срѣдна надница 34 лв. или годишенъ доходъ 8,500 лв. *Ние нѣма да оспорваме цифритѣ, макаръ че не сме съгласни съ метода на автора* по изчисление на дохода на занаятчията и помощния персоналъ. Ще ги приемемъ такива, каквито сж, защото въ дадения случай за насъ е важна пропорцията, а не абсолютнитѣ числа.

Ако приемемъ дохода на занаятчията за единица то за

калфата ще имаме 0·65, а за чирака и работника 0·41. Тази пропорция иде отъ една сезонна работа, каквато е изобщо занаятчийската.

За сжщата година срѣдния доходъ на работникъ въ индустрията, въ това число влизатъ и директоритѣ и висшия персоналъ на преоприятието, е 11,744 лв. или този доходъ е по-малъкъ отъ дохода на занаятчийския калфа, т. е. срѣдната надница е къмъ 40 лв. Ако пъкъ махнемъ висшия административенъ персоналъ, чиито заплати сж почти една трета отъ това, което годишно получаватъ работницитѣ, то ще имаме една срѣдна работническа надница 27 лева.

Тогава можемъ да си зададемъ въпроса, де — въ занаятчийството ли или въ индустрията работническия трудъ се нуждае отъ защита и покровителство? Нѣма защо да си служимъ съ други данни, за да признаемъ една обективна истина, която изразява истинското положение на наемния трудъ въ нашето производство и къмъ кждe трѣбва да бждатъ насочени законодателнитѣ мѣрки въ защита на труда. Отъ приведенитѣ данни ставо ясно, че занаятчийското производство у насъ се крепи не върху плещитѣ на наемния трудъ, а върху тѣзи на симостоятелния майсторъ, който е принуденъ да дѣли дохода на своето предприятие съ своитѣ калфи, чираци и работници. Нѣщо повече, отъ горнитѣ данни на г. Чакаловъ излиза ясно, че срѣдния занаятчия у насъ дава *0.6* повече отъ *общия доходъ на предприятието* на помощния персоналъ, отколкото той самъ получава, т. е., ако напримѣръ, дневния доходъ е 2·6 лв., то 1 лв. взема занаятчията, а 1·6 дава на своя чиракъ и калфа. Картината е ясна и нѣма нужда отъ по-вече обяснение.

Само съ това лошо положение на нашето занаятчийство може да се обясни *малкото число на калфи и чираци* и оставане отвънъ производството маса младежи, които не могатъ да си намѣрятъ работа и препитание.

Защото тѣхния трудъ нито може да се пласира въ земедѣлието, нито въ индустрията, нито въ търговията, вследствие на познатитѣ причини, а всичко се насочва къмъ държавнитѣ и обществени учреждения, макаръ че за труда отъ този калибъръ и тамъ заплатитѣ сж още по-низки.

Всичко това ни налага да погледнемъ по-широко, и не съ огледъ само на настоящето, а и на бждещето, нашия народностенъ трудъ и по-специално на труда въ занаятчийското производство. Защото занаятчийската работилница не е само мѣсто за производство, а е въ сжщото време и училище за младото поколѣние, дето известно число отъ него трѣбва *да се научи на трудъ, дисциплина и занаятъ*. Въ работилницата чирака и калфата могатъ да добиятъ необходимитѣ практически познания и сржчность, които отъ своя страна ще могатъ да имъ дадатъ възможность да имать

вѣра въ себе си и въ своя трудъ. Но ако тѣзи практически познания сж недостатъчни за днешнитѣ времена, необходимо е да имъ се дадатъ и теоритически познания, присжщи на занаята и стопанския животъ. Това нѣщо могатъ да направятъ само допълнителнитѣ занаятчийски училища и курсове, които днесъ сжществуватъ и трѣбва да се свържатъ още потѣсно съ самата работилница на занаятчията. Така щото, додето чирака и калфата сж ученици, додето тѣхния трудъ не е оформенъ и дисциплиниранъ и, отъ друга страна, не сж усвоили занаята, то грижитѣ за тѣхъ трѣбва да бждатъ специални съ огледъ на последното, а не съ огледъ само на *защита на тѣхния трудъ.* Това ще бжде полезно, както за тѣхъ самитѣ, така и за общото наше стопанство и техническо издигане на нашия народностенъ трудъ.

Налага се, следователно, създаването на специаленъ законъ за чирацитѣ и калфитѣ, които преди да се зачислятъ въ редоветѣ на *наемното работничество, или да минатъ къмъ тѣзи на самостоятелното* занаятчийство, трѣбва да бждатъ напълно подъ професионалното възпитание на последното и да се числятъ, макаръ и въ особена организация, къмъ професионалнитѣ организации на самостоятелното занаятчийство. Нѣма защо да наблѣгаме и доказваме стопанското и обществено значение на една такава реформа въ нашето занаятчийско производство.

Тогава нѣма да има и тази двойность, която днесъ сжществува относно чирацитѣ и калфитѣ: трудовитѣ закони да ги смѣтатъ за наемни работници, а закона за занаятитѣ и професионалното образование да ги смѣта за ученици и да подлага познанията имъ на провѣрка чрезъ училища, калфенски и майсторски изпити.

Вследствие на тази двойность се пораждатъ маса конфликти, които бъркатъ както на самото производство, така и на успѣшното усвояване ня занаята, на който сж се посвѣтили чирацитѣ и калфитѣ. Такъвъ е и днешния случай съ така наречените колективни трудови договори, които трѣбва да засѣгатъ само напълно наемния трудъ, който е оформенъ и квалифициранъ, а не труда, *който се оформява и още учи.* Нуждата отъ единъ законъ за чирацитѣ и калфитѣ е на лице и единъ такъвъ законъ рано или късно ще се наложи, но трѣбва да се има предвидъ, че този законъ трѣбва да излиза отъ интереситѣ на общото занаятчийско производство, а не отъ *криво разбранитѣ интереси само на чирацитѣ и калфитѣ.*

Ако ние въ цѣлото наше законодателство слагаме граница между занаятчийското и индустриално производство и се мжчимъ да отдѣлимъ едното и другото, *то сжщото нѣщо би трѣбвало да направимъ и за труда на едното и другото,*

защото само така ние ще имаме добро производство и полезенъ трудъ.

Въпросътъ за организацията на занаятчийскитѣ ученици и калфи и тѣхното привличане къмъ общата занаятчийско-професионална организация нѣма да разглеждамъ по-вече, защото по него се говори вече 3 години непрекъснато и той е изясненъ поне за сесията напълно.

Ще спремъ само накратко вниманието си върху тъй наречените трудови кооперации, които сж една нова проява въ живота на нашитѣ социалъ-икономически отношения.

Напоследъкъ работническитѣ организации, подпомогнати и отъ официалната власть, почнаха да създаватъ множество така наречени „Трудови работнически производителни кооперации". Чрезъ тия кооперации занаятчийскитѣ ученици и занаятчийски помощници, повлияни отъ работнически идеали, открито избѣгватъ работилницата на майстора си и му обявяватъ фронтъ чрезъ свое производствено предприятие. Тѣ искатъ еновремено да бждатъ работници и стопани, безъ да си даватъ смѣтка, че положението имъ се вече измѣня и, че щомъ тѣ сж вече стопани, преставатъ да бждатъ и работници. Като стопани тѣ трѣбва да отговарятъ на всички условия, които се изискватъ при самостоятелно упражняване на занаятъ.

Въ Закона за занаятитѣ сж предвидени само следнитѣ 3 вида кооперации, каквито могатъ да устройватъ само законитѣ самостоятелни майстори, а не и тѣхнитѣ калфи и чираци, а именно:

1. Производителни занаятчийски кооперации.
2. Занаятчийски кооперации за общи доставки и
3. Занаятчийски кооперации за общо ползване на машини, мотори и инструменти.

Отъ горното става ясно, че занаятчийскитѣ кооперации могатъ да бждатъ устройвани само отъ законни самостоятелни майстори, и че устроенитѣ такива отъ работници (не майстори) сж незаконни по смисъла на чл. 3 отъ закона за занаятитѣ.

Въ тия кооперации правата за ржководството на предприятието и тия на техническото изпълнение на занаятчийскитѣ артикули сж равни за майсторитѣ, калфитѣ и за занаятчийскитѣ ученици, което е противно на производствената дисциплина, организация, и традиция.

Мотивитѣ за образуването на работническитѣ трудови производителни кооперации сж, да се намѣри работа на специалиститѣ отъ даденъ занаятъ (опознати горе-долу съ занаята).

Наистина, идеята е благородна, но тя е въ явенъ разрѣзъ съ правилното развитие на занаятитѣ.

Ние сме убедени, че тия кооперации ще страдатъ отъ

много вѫтрешни недоразумения. но докато се изживѣе това явление въ занаятитѣ, много отъ способнитѣ стопански дѣятели въ тая область ще паднатъ жертва на нелоялната конкуренция и на уроненията занаятчийски престижъ.

Ако е въпроса да се създаде въ рамкитѣ на занаятчийското предприятие, чрезъ формата на кооперация, по-голѣма социална правда, това може да стане по съответенъ законодателенъ редъ, но никога не бива да се допуска щото, въ техническо и стопанско отношение, правата на майстора да се изравнятъ съ тия на работника.

Истинскитѣ скрити причини, които сѫ движили рѫководителитѣ на работническата професионална организация за създаването на трудовитѣ кооперации сѫ малко по други. Наблюденията, които тѣ сѫ правили върху кооперативната централа „Напредъ“ и облагитѣ, които тя създаваше, особено въ миналото, за една група политически лица, сѫ ги поблазнили. Така, рѫководителитѣ на работническата трудова организация сѫ целили да образуватъ една гѫста мрежа отъ трудови кооперации въ страната, които по-късно следаше да да изградятъ единъ общъ центъръ и да ги издигнатъ до единъ стопански факторъ въ страната за отстояване на общитѣ работнически интереси за приютяване въ управлението имъ идеолозитѣ на тая организация. Така, тѣ щѣха да си осигурятъ една пълна независимость спрѣмо властьта, особно тогава, когато тѣ по пѫтя на бойкото отстояване професионалнитѣ интереси на работницитѣ биха се намѣрили въ конфликтъ съ държавнитѣ органи. Мѣстото и прехраната имъ щѣха да бѫдатъ осигурени по тоя начинъ. За тѣхно нещастие, обаче, предвижданията имъ не се увѣнчаха съ успѣхъ, защото само идеята не е всичко въ производственията процесъ. Тукъ сѫ необходими солидни познания и рѫководна мисъль, съчетани съ много опитъ. Днесъ тия кооперации, неоформили още положението си, започнаха да изчезватъ една следъ друга.

Накрай, ние изказваме тукъ благодарность на г. г. членоветѣ отъ занаятчийската група, които се отзоваха на желанието ни да чуемъ тѣхнитѣ мнения по жизненитѣ занаятчийски въпроси, мнения, които ние използвахме най-широко въ настоящия си докладъ. Ние можемъ да разгледаме и да се искажемъ и по други общи и специални въпроси, които не сме засѣгнали въ рамкитѣ на доклада си, стига това да се пожелае.

Въпроситѣ на занаятчийския проблемъ въ страната ни сѫ много и най-разнообразни. Факта, че тѣ сѫществуватъ и че сѫ набелязани вече отъ камаритѣ и отъ много други стопански дѣятели показва, че *„оси зурли си не хабятъ за лоши — гнили плодове“*.

Вѫтрешенъ отдѣлъ

XLIV редовна сесия на Варненската търговско-индустриална камара се откри на 28 ноември т. г. при следния дневенъ редъ:

1. Откриване на сесията.
2. Общъ стопански прегледъ и икономически животъ на България презъ 1938 година (докладъ на главния секретарь на камарата г. Л. Вълкановъ, вж. стр.).
3. Отчетъ за дейностьта на бюрото презъ 1938 година.
4. Избиране комисии: бюджетарна, по провѣрка на Главния отчетъ за финансовата 1938 година и по резолюциитѣ.
5. Отчетъ за дейностьта на Висшето търговско училище при камарата.
6. Отчетъ за дейностьта на Срѣдното търговско училище при камарата.
7. Отчетъ за дейностьта на допълнителнитѣ занаятчийски училища при камарата.
8. Отчетъ за дейностьта на Строителния комитетъ по постройката на сградата за нуждитѣ на Висшето търговско училище.
9. Одобрение протоколи на бюрото и на конференциитѣ на камаритѣ.
10. Докладъ на комисията по провѣрка на главния отчетъ на камарата за финансовата 1937 год.
11. Избиране членове-кореспонденти на камарата въ района и въ чужбина.
12. Избиране членове на сконтовитѣ комитети при клоноветѣ и агентуритѣ на Б. н. банка въ района на камарата.
13. Първо четене бюджета на камарата за финансовата 1939 година.
14. Доклади на Началницитѣ на отдѣли.
15. Рефератъ: г. професоръ Долински — „Връзката между земедѣлскитѣ и търговско-индустриални камари и възможности за сътрудничество“.
16. Бѫщата дейность на камарата.
17. Избиране членове на Строителния комитетъ за довършване сградата за нуждитѣ на Висшето търговско училище.
18. Избиране представитель на камарата и неговъ замѣстникъ въ Индустриалния съветъ при Министерството на търговията, промишлеността и труда.
19. Гласуване бюджета на камарата за финансовата 1939 година.
20. Докладъ на комисията по резолюциитѣ и приемане на последнитѣ.
21. Теглене жребие за опредѣляне кои членове на ка-

марата ще бъдатъ замѣнени съ нови презъ предстоящитѣ избори — м. септемврий 1939 год. (чл. 21 отъ Закона за търговско-индустриалнитѣ камари и забележката къмъ чл. 14 отъ Правилника за приложението му).

22. Закриване на сесията.

Въ речьта си, при откриването на сесията, председателъть на камарата г. Боянъ Лбеджиевъ лансира, между другото, и следнитѣ мисли:

„Депресията, настжпила въ свѣтовното стопанство отъ 1937 г. насамъ, презъ първитѣ 8 месеци на текущата година е дала своето по-непосрѣдствено и по-очебийно отражение на първо мѣсто върху влоговетѣ и пласментитѣ, които, впрочемъ, притежаватъ свойството да се нагаждатъ бърже и гъвкаво къмъ очертаванията на конюнктурата. Влиянието на тази депресия върху индустрията, макаръ и да сжществуватъ вече известни признаци, все още не е намѣрило единъ ярко очертанъ характеръ. Що се отнася до външната и вжтрешна търговия на страната, може да се каже, че до края на м. августъ тя е останала самостоятелна въ своя възходъ, безъ да може да бжде спрѣна отъ общата неблагоприятна конюнктура.

Благодарение на предимно земледѣлския характеръ на страната ни, обаче, трѣбва да се очаква, че следъ разгледанитѣ 7—8 месеца лошата тазъ година реколта ще внесе обратъ въ развитието на повечето стопански области. За да избѣгнемъ тази тѣсна зависимость, едновременно съ поддържането и засилването на процеса на въвеждането на потрудовоинтензивни култури, и на разнообразяването имъ, ние трѣбва да дадемъ подтикъ и за разработването и рационалното използване на нови обекти.

Нашата страна изобилствува на най-разнообразни каменовжгленни, рудни и кариерни находища и минерални извори, които биха могли да бждатъ единъ важенъ факторъ за стопанството на България. Многобройнитѣ следи отъ експлоатацията на тѣзи богатства презъ далечното минало, още отъ римлянитѣ, саксонцитѣ-колонисти и пр., могатъ да послужатъ като достатъчно указание за голѣмитѣ възможности, при по-голѣми грижи за тѣхното издирване и проучване, да се натъкнемъ на отлични обекти за експлоатация.

Възможноститѣ въ това направление се очертаватъ въ следното: по-доходоносно употрѣбление на дървения материалъ и замѣняването на дървеното гориво съ каменни вжглища: замѣняване на внасяното отъ външъ течно гориво съ национално такова, било въ форма на водна електрическа енергия, чрезъ понижението цената на каменнитѣ вжглища или чрезъ течни горива и други деривати, добити при дестилацията на известенъ видъ каменни вжглища; щателни проучвания на руднитѣ находища и усилено експлоатиране

на най-надежднитѣ отъ тѣхъ; модерно обзавеждане на банитѣ, особено при онѣзи минерални извори, проучването на които е довело до твърдото убеждение, че тѣ представляватъ наистина феномени. При сжществуващитѣ признаци на изобилие и богато разнообразие тѣзи богатства представляватъ може би най-подходящия материалъ за доизграждане основитѣ на едно солидно национално стопанство.

Къмъ разрешаването на тѣзи структурни въпроси трѣбва да се прибави и разрешението на редицата нови въпроси, отъ творчески, външно и вжтрешно организационенъ характеръ, резултатъ на новитѣ условия и офсрмилитѣ се подъ тѣхно влияние стопански схващания и системи. Всички тѣзи въпроси ще могатъ да бждатъ разрешени стопанствено, само ако се привлѣче сътрудничеството на непосрѣдствено заинтересованитѣ и вещи въ съответнитѣ области стопански съсловия. Въ съзнанието на българския държавникъ и на българската общественость трѣбва да се внедри убеждението, че новото хармонично стопанство, като такова, почиващо на солидарнитѣ и координирани усилия на цѣлия стопански свѣтъ, ще бжде построено на здрави основи само ако се привлече и ценното сътрудничество на работящитѣ въ полето на практиката; ако на тѣхнитѣ пожелания и мнения се дава съответно на значението имъ мѣсто".

Резолюции на 44-та редовна сесия на Варнен. търг.-индустр. камара.

44-та редовна сесия на Варнен. т. и. камара, разглеждайки основно развитието и състоянието на отдѣлнитѣ стопански отрасли, констатира и тая година, че липсата на единъ общъ и здраво обмисленъ стопански планъ за страната разстройва и похабява стопанскитѣ ни сили. Сесията настоява да се вематъ незабавно мѣрки за изработването на подробенъ стопански планъ съ непосрѣдственото участие на търговско-индустриалнитѣ камари, въ който да бждатъ хармонично и изчерпателно очертани границитѣ и духътъ на индустриалната, търговска и занаятчийска политика.

Сесията единодушно порицава неспазването на постановленията по чл. 5 отъ закона за т. и. камари и счита, че днесъ повечо отъ всѣкога се налага мненията на т. и. камари да бждатъ ржководно начало въ стопанската политика на държавата, защото тѣ сж компетентната и тежка дума на самитѣ стопански съсловия. Само по тоя начинъ ще бжде затвърдена вѣрата на стопанскитѣ съсловия въ бждащия стопански просперитетъ на страната ни.

Резолюции на търговското съсловие.

1. Поради липса на гъвкава желѣзопжтна политика (високи навла, несъобразени съ развитието на нѣщата и съ интереситѣ на страната), нашитѣ държавни желѣзници загубиха значителна часть отъ трафика си, като създадоха условия за развитието на износа и вноса по Дунава и презъ Браила и на камионажния трафикъ и примитивния превозъ съ коля.

44-та редовна сесия на Варненската търговско-индустритлна камара имайки предвидъ интереситѣ на народното стопанство, на Б. д. ж. и на частнитѣ стопани, настоява за чувствително намаление на навлата и съобразяването имъ съ добре преценентѣ стопански възможности на отдѣлнитѣ артикули, съ огледъ на възстановяването на количествения трафикъ по Б. д. ж. и на строгото регламентиране на частния превозъ.

2. Търговското съсловие съ огорчение констатира постоянния упадъкъ на гр. Варна — положение твърде неестествено за единъ градъ, който въ течение на повече отъ 20 столѣтия е държалъ факела на търговията и е билъ носитель на висока стопанска и материална култура. Упадъкътъ на гр. Варна е въпросъ националенъ и общодържавенъ и трѣбва да бѫде прицелна точка на държавната стопанска политика. Отговорнитѣ обществени и стопански фактори ще трѣбва да направятъ възможното, за да може градътъ Варна наново да заеме предопредѣленото си отъ историята мѣсто въ нашия стопански животъ. Въпроситѣ за свободната зона, Браилския трафикъ и приравняване навлата Варна — София и Бургасъ—София, трѣбва да бѫдатъ сложени на дневенъ редъ и да намѣрятъ бързото си разрешение. При разрешаването на тѣзи въпроси, отговорнитѣ фактори у насъ трѣбва да иматъ предвидъ, че направеното за стопанското възстановяване на гр. Варна е направено за цѣлата страна, като не забравятъ, че Варна е предверие на заробенъ край съ триста хилядно българско население.

3. Въ почти всички учебни заведения у насъ е въведена практиката да се създаватъ кооперативни книжарници, мотивътъ за сѫществуването на които е желанието да се възпитаватъ децата въ „кооперативенъ духъ“. Тамъ, кѫдето има създадени такива книжарници, се забранява на децата да купуватъ пособия отъ търговцитѣ-книжари, като се задължаватъ да извършватъ всички покупки отъ собственитѣ имъ книжарници.

Култивирането у децата на кооперативенъ духъ ще трѣбва да става по пжтя на теоретическото преподаване. Въ никакъвъ случай не може да се смѣтне, че насилственото

купуване на пособия отъ кооперативнитѣ книжарници е една радикална възпитателна мѣрка. Храмътъ на науката не може и не бива да става мѣсто на комерчески сдѣлки. Отъ друга страна много рисковано е отъ страна на възпитателитѣ да поставятъ децата въ изкушение при всѣкидневното боравене съ пари, още повече, че поради разновидността и разнообразието на артикулитѣ, всѣкидневния балансъ и провѣрка сж изключени.

Тази практика на учредяване на кооперативни книжарници — училищни и учителски — засѣга чувствително книжарското съсловие, членоветѣ на което сж редовни данъкоплатци на тази страна. За да се въдвори известна справедливость и за да се запазятъ интереситѣ на тѣзи търговци, кооперативнитѣ книжарници ще трѣбва да се закриятъ.

4. За да се избѣгнатъ евентуалнитѣ рискове за нашитѣ износители отъ промѣната на компенсационнитѣ премии, Б. н. банка, при сключване на клиринги, ще трѣбва да предвижда единъ срокъ, презъ време на който да могатъ да се изпълнятъ сдѣлкитѣ, сключени при установяването на клиринговия режимъ.

Отъ друга страна, единъ срокъ ще трѣбва да се предвижда и при всѣко измѣнение въ наредбитѣ на Б. н. банка, като по такъвъ начинъ ще се запазятъ интереситѣ на търговцитѣ—главно вносителитѣ, които при сегашната практика сключватъ сдѣлки при едни условия, а въ последствие, по силата на измѣненията на наредбитѣ, трѣбва да ги изпълнятъ при други условия.

5. 44-та редовна сесия на Варненската търговско-индустриална камара настоява за учредяването на единъ висшъ стопански съветъ при Министерския съветъ, чиито мнения да сж задължителни за отговорнитѣ фактори при прокарване на закони отъ стопански характеръ. На сжщия съветъ ще трѣбва да се възложи основното разглеждане и преоценка на сега действуващитѣ закони, които пръко или косвено засѣгатъ положения изъ областьта на нашата търговия, индустрия и занаяти. За да се гарантира прокарването на една целесъобразна и хармонична стопанска политика, въ състава на този съветъ трѣбва да влизатъ компетентни представители на стопанската мисъль у насъ и видни стопански дейтели, запознати съ практическия стопански животъ.

6. Безъ да се обявява противъ кооперациитѣ въобще, търговското съсловие настоява за засилване обществения контролъ върху тѣхъ и по-специално върху кредитнитѣ, съ оглед звпазване народнитѣ спестявания, съ които тѣ разполагатъ. Специално за потрѣбителнитѣ кооперации и кооперациитѣ занимаващи се съ каквато и да е търговия, търго-

ското съсловие иска тѣ да бѫдатъ поставени при еднакви условия съ търговцитѣ, а чиновническитѣ кооперации за общи доставки да бѫдатъ забранени въобще.

7. Възприетата напоследъкъ практика отъ страна на голѣма часть отъ нашитѣ индустриалци, да организиратъ сами пласмента на своето производство, не само нанася поражение въ срѣдитѣ на търговското съсловие, като стѣснява чувствително тѣхния нрѫгъ на действие, но измѣня националното разпредѣление на труда съ комбинираната така сложна днесъ индустриално-търговска дейность. Като изхожда отъ безспорната вредность на това пренебрѣгване въ разпредѣлението на труда и едновременно отъ социалнитѣ злини, които новата практика внася въ срѣдитѣ на многобройното търговско съсловие, последното настоява най-настойчиво:

1) при издаването на разни разпоредби, свързани по единъ или другъ начинъ съ пласмента на производителя, да се държи винаги смѣтка за необходимостьта отъ посрѣдничеството на търговеца и да се създаватъ условия за това посрѣдничество;

2) да се вематъ мѣрки за постепенното връщане на търговията въ нейния по-раншенъ нрѫгъ на действие.

8. Търговското съсловие подчертава неудачностьта на нѣкои поддѣления въ системата на професионалната си организация и иска нейното корегиране. Досегашния животъ на организацията е доказалъ, че околийскитѣ синдикати, областнитѣ общности и браншовитѣ съюзи се явяватъ само като единъ проводникъ къмъ Общия търговски съюзъ. Безъ да изпълняватъ нѣкакви сѫществени функции, тѣ се явяватъ само като съвършенно ненуждни канцеларски инстанции, които трѣбва да се премахнатъ въ интереса на скъсяване разстоянието между отдѣлнитѣ общи и браншови търговски сдружения и съюза.

9. Следъ обстойно разглеждане въпроса за публичнитѣ влагалища, търговското съсловие намира, че експлоатирането на сѫщита отъ страна на концесионери се явява въ ущърбъ на народното стопанство и настоява да се спази чл. 280 отъ Закона за митницитѣ, като тази функция се предаде на митницитѣ чрезъ реалнитѣ антрепозити, каквито сѫществуваха до даването на концесията. Възстановяването на реалнитѣ антрепозити е въпросъ на държавния престижъ, който трѣбва да се запази.

10. По отношение наредбата — законъ за уреждане на вѫтрешната търговия търговското съсловие поддържа резолюцията си отъ миналата година и иска най-настоятелно нейното бързо корегиране, което преди всичко да обхване следнитѣ положения:

1) цѣлата работа по приложението на закона да се съсредоточи въ т. и. камара, тъй като общинитѣ се оказаха крайно неподготвени въ това направление;

2) да се премахнатъ комисиитѣ по чл. 2, които само затрудняватъ и бюрократизиратъ службата по издаването на разрешителни и по приложението на закона;

3) да се измѣни състава на Висшия търговски съветъ, съ огледъ на по-равновестно застжпване на провинцията, която да бжде представена съ по единъ търговецъ отъ всѣка область, отъ друга страна, всѣка търговско-индустриална камара ще следва да бжде представена отъ две лица — единъ търговецъ и главния секретарь или неговъ замѣстникъ.

11. Б. з. к. банка провежда мълчаливо една политика целяща да запази продоволствието на потрѣбителнитѣ кооперативни магазини, като изключително право на районитѣ съюзи и кооперативни централи. Съ тази политика, произвеждана съ редица вжтрешни окржжни, Б. з. к. банка надхвърля възложенитѣ й задачи и незабелязано влияе за практическото разрешение на голѣми социално-стопански въпроси на страната ни.

Като имаме предвидъ, че по този начинъ една голѣма часть отъ търговцитѣ се лишаватъ отъ прѣкото и косвено продоволствие на селото *настояваме*,

1) да се корегира това положение:

2) да се отнеме възможностьта на отдѣлни държавни институти, въ старанието си да подсигурятъ резултатитѣ отъ своята кредитна или каквато и да било друга дейность, да навлизатъ въ чужди тѣмъ области.

12. Споредъ последното измѣнение на Наредбата-законъ за организиране и контролъ на износа, поясненo съ заповѣдь № 362 отъ 25. VII т. г., се прокара началото, да се смѣта че притежаватъ опитность и познания въ износа на даденъ артикулъ само ония фирми и лица, които сж изнасяли този артикулъ поне една година, или пъкъ, които ангажиратъ за ржководитель на този износъ лице, достатъчно опитно и запознато съ износа на произведението, за което се иска разрешителното.

Разглеждайки това законоположение, пленумътъ на камарата намѣри, че фактически това измѣнение на наредбата-законъ, вмѣсто да внесе подобрение, връща правилното разрешение на въпроса назадъ. Усвоява се едно съвсемъ неоправдано отношение къмъ дългогодишнитѣ опитни експортьори, разполагащи съ широки търговски връзки и голѣмъ опитъ въ износната ни търговия.

За да се нормализира това положение и да се запазятъ легитимнитѣ права за опитнитѣ български експортьори *пленумътъ настоява:*

Контролата, която се упражнява отъ органитѣ на Експортния институтъ върху качеството и подготовката на изнасянитѣ артикули, е достатъчна да предпази български износъ отъ компроментиране. Вънъ отъ границитѣ на тази контрола, експортната търговия трѣбва да остане свободна, или, най-малкото, търговцитѣ, които иматъ единъ по-продължителенъ опитъ въ износната ни търговия, трѣбва да получатъ обезателно възможность да предприематъ безъ ограничение износа на каквито и да било артикули, поставени или не подъ контрола на Института.

13. Ж. п. линия Варна — Русе, която отъ основаването си до изтеклата 1937 г. работеше и сжществуваше подъ закрилата на протекционни и конкурентни тарифи, отъ началото на текущата година е поставена съвсемъ неоправдано въ положение на работи почти при двойно по-високи навла. Това положение, давайки преднина на камионажния превозъ, който вечѣ е завладѣлъ цѣлия трафикъ; остава безъ рента единъ грамаденъ националенъ капиталъ.

Независимо отъ това, въвеждането на тѣзи високи навла ще насърдчи чуждиятъ пжть отъ морето презъ Сулина за българскитѣ дунавски градове, за смѣтка на националния пжть презъ Варна за Русе и пр.

За да се възстанови вжтрешния трафикъ по ж. п. линия Русе — Варна и да се насърдчи трафикътъ идящъ по Черно море за крайдунавския районъ презъ националния пжть Варна—Русе, да се пристжпи къмъ съответно намаление на навлата, осигуряващо тѣзи задачи.

14. Въ връзка съ проекта на закона противъ непочтената конкуренция, търговското съсловие като има предвидъ:

1. че при сегашната претрупаность на нашитѣ граждански сждилища правораздаването става извънредно бавно, а ефикасността на единъ подобенъ законъ се състои преди всичко въ бързитѣ решения, особено когато се отнася до прекратяването на едно непочтенно действие;

2. че материята за непочтената конкуренция е много тѣсно свързана съ практическия животъ и случаитѣ изъ него, за да могатъ да бждатъ правилно и съобразно разрешавани всички въпроси повдигнати въ връзка съ нея само отъ сждии.

3. че при разрешаването на такива въпроси не може да се гледа само буквата и закона за да се констатира едно нарушение, а ще трѣбва да се съблюдаватъ отраженията, които дадени деяния даватъ върху стопанския животъ,

4. Че тази реколта, бдзспорно, може да се изърши найдобре отъ хора на практиката, *изказва мнение*:

Всички деяния подпадащи подъ ударитѣ на закона противъ непочтената конкуренция, да бждатъ задължително под-

сждни на помирителнитѣ търговски сждилища при Т.-и. камари, щомъ като има постжпилъ искъ за това отъ едната само страна. При това положение остава на свободното усмотрение на засегнатия конкурентъ да предпочете помирителния търговски сждъ, или областнитѣ сждилища, при възбуждането на дѣлото.

15. Акцизътъ и общинскиятъ налогъ върху захарьта понастоящемъ дотолкова обременява цената на този продуктъ, че го прави почти недостжпенъ за широката маса консуматори. Намалението размѣра на този акцизъ и общински налогъ, ще даде положителенъ резултатъ не само отъ народоздравна гледна точка, но и отъ народостопанска такава. Понижаване цената на захарьта ще окаже положително въздействие върху консумацията, чрезъ увеличението на която ще се подобри здравословното състояние на населението, особено селското, чиято употрѣба на захарь понастоящемъ е сведена до минимумъ, като сжщевремено ще спомогне за увеличение доходностьта на селското население, занимаващо се съ сѣене на захарно цвекло — единственията рентабиленъ артикулъ, произвежданъ въ Северна България. Отъ друга страна, увеличената консумация ще компенсира евентуалнитѣ загуби на държавата отъ намалението на акциза и общинския налогъ.

16. Търговското съсловие протестира най-енергично противъ сжществуващата практика на чести *евтини седмици* къмъ столицата, по който начинъ се отнема клиентелата на провинциалния търговецъ.

17. При сжществуващия начинъ на сключване компенсационни сдѣлки, търговцитѣ сж поставени често при една неизвестность, дължаща се на постоянното вариране на премиитѣ. 44-та редовна сесия на Варненската т. и. камара найнастятелно моли за ревизия на досегашната система въ смисъль, Б. н. б. да концентрира въ себе си цѣлата служба по събирането и отпущането на чуждата валута, като предвиди съответнитѣ премии за отдѣлнитѣ валути. При едно подобно положение, вносительтъ ще борави винаги съ константенъ курсъ при сключването на своитѣ сдѣлки, като отъ друга страна износительтъ, разполагащъ съ износната премия и имащъ я предвидъ, като постояненъ елементъ въ своята калкулация, ще може съ много по-голѣма положителность да използува конюнктурата на външнитѣ пазари.

18. Вследствие настжпилата презъ 1936 г. девалвацията на френския и швейцарския франкове и холандския флоринъ, нашитѣ износители на зърнени храни претърпѣха една загуба отъ около 9.000.000 лв. Въпрѣки решенията на Министерския съветъ износителитѣ да бждатъ обезщетени съ 65%

отъ тази загуба, последнитѣ не сж получили до сега никаква сума. Сесията на камарата настоява за по-бързото уреждане на този въпросъ, като припадащата се часть, възлизаща споредъ изчисленията на ревизоритѣ на Б. н. банка на 5.674.120 лв., бжде изплатена на износителитѣ въ най-скоро време.

19. По въпроса за митническата тарифа търговското съсловие настоява за корегиране на облагаемитѣ тегла на вносните стоки, като се установи облагането върху реалното нето тегло.

20. По сключени компенсации отъ страна на износители преди девалвацията, при уговоренъ курсъ 545, сумитѣ по които сж били внесени въ В. н. банка по сжщия курсъ за смѣтка на износителитѣ, Б. н. банка изплати на износителитѣ следъ девалвацията тѣзи суми по новия курсъ, по който начинъ последнитѣ бѣха ощетени съ около 280.000 лв. Търговското съсловие настоява тѣзи суми да бждатъ изплатени отъ Б. н. банка на износителитѣ.

21. Търговското съсловие енергично възстава противъ честитѣ и неоправдателни забрани на износа на известни артикули, чрезъ което се попречва на износителитѣ да могатъ да използуватъ правилно и съобразно пазарнитѣ конюнктури за тѣзи артикули.

22. 44-та редовна сесия на Варненската т. и. камара, като има предвидъ натрупването на влоговетѣ и намаляването на търговскитѣ печалби, които по размѣръ сж недостатъчни, за да могатъ да покриватъ лихвитѣ по заемнитѣ капитали, настоява за намаление на сконтовия процентъ.

23. Търговското съсловие намира, че срокътъ отъ 10 години, предвиденъ за пазене на търговскитѣ книги е крайно голѣмъ и изказва мнение сжщия да бжде намаленъ на 3 години.

24. Съ законъ отъ 1926 год., на Б. з. банка е предоставено монополното право да достави безмитни горивни материали, необходими за насърдчение и подобрение на земедѣлческото производство. Като свой органъ по пласирането на тѣзи артикули, Б. з. банка е опредѣлила Общия съюзъ на земедѣлскитѣ кооперации. Множеството оплаквания, обаче, свидетелствуватъ, че Общиятъ съюзъ не е могълъ да се справи съ възложената му задача, което се дължи на липсата на съоржжения и практическа подготовка.

Търговското съсловие настоятелно моли да се разреши и на търговцитѣ да продаватъ тѣзи деривати, като по такъвъ начинъ ще се създаде съревнование между тѣхъ и Общия съюзъ, което е само отъ полза на народното стопанство.

25. Пленумътъ на търг. инд. камара изказва мнение часъ по-скоро да се опредѣли отношението между държавата и районния синдикатъ „Общъ подемъ"—Провадия по отношение солнитѣ залежи въ Провадийско. Иска това национялно богатство съ всички деривати отъ него да бѫдатъ използвани най-рационално отъ държавата.

Резолюции на индустриалното съсловие

1. Индустрията ни чувствува осезателно липсата отъ здрава индустриална политика строго съгласувана съ условията и състоянието на индустриалното ни развитие. Сесията намира, че индустрията ни има нужда отъ бързото стабилизиране и оформяване на една праволинейна и последователна индустриална политика, която да гарантира спокойно развитие и усъвършенствуване на индустрията ни.

2. Сесията констатира, че презъ последнитѣ години индустрията е станала центъръ за разрешаване на фискалнитѣ проблеми у насъ и че данъчното бреме, което лежи върху гърба на индустрията, а особенно неговото разнообразие се отразява зле върху нейното по-нататъшно развитие и усъвършенствуване. Налага се отъ стопанска предвидливость да се облегчатъ и главно опростятъ фискалнитѣ и социални тяжести и формални задължения, които прекалено обременяватъ индустрията, за да се насърдчи нейния просперитетъ и да се поевтинятъ произведенията ѝ.

3. Сесията настоява за най-строгото изпълнение на деветото постановление на Министерския съветъ отъ 20. X. 1938 год., съ което се забранява за напредъ индустриализацията въ района на столичната голѣма община и Софийската околия. Сесията се обявява изобщо противъ всѣка държавна и стопанска централизация, като пакостна за страната ни и противна на стратегическитѣ изисквания.

4. Индустрията има належаща нужда отъ евтени и дългосрочни индустриални кредити, които да помагатъ на индустриалното строителство и рационализацията на индустрията.

5. Прецедурата по сключването и прилагането на колективнитѣ трудови договори е прибързана и несъобразена съ мѣстнитѣ условия и днешната неспокойна и несигурна стопанска атмосфера. Налага се да бѫдатъ опредѣлени минимални надници за работницитѣ въ отдѣлнитѣ индустриални браншове отъ министра на търговията, съгласно чл. 21 ал. 2 на Нар.-законъ за труд. договоръ, съ право работода-

теля да повишава тая минимална надница споредъ способноститѣ на работника.

6. За известни наши индустрии сѫществуватъ благоприятни условия за износъ. Необходимо е да се вематъ сериозни, бързи и резултатни мѣрки за използуването на тия възможности и да се насърдчи експорта на индустриални произведения съ всички възможни срѣдства. Въ връзка съ това се налага да бѫдатъ попълнени нѣкои отъ търговскитѣ ни договори съ наши съседни държави.

7. Държавнитѣ доставки отъ чужбина и вносътъ на готови индустриални произведения каквито индустрията ни произвежда въ достатъчно количество и съ добро качество сѫ опасенъ ударъ върху индустрията, работника, земедѣлеца и фиска. Немедленото прекратяване на тая практика, която убива родната ни индустрия е дългъ къмъ върховнитѣ интереси на народното ни стопанство и народната отбрана.

8. Пресиленото ни социално законодателство презъ последнитѣ години постави страната ни за примѣръ дори на старитѣ индустриални страни въ Европа. Това голѣмо напрежение отъ прибързаното трудово законодателство не е по силитѣ на нашата малка страна съ още слаба стопанска мощь. Интереситѣ на народното ни стопанство налагатъ да черпимъ поука отъ голѣтата осторожность и въздържаность, съ които другитѣ държави се отнасятъ къмъ трудовитѣ въпроси и да престанемъ да подлагаме нашиятъ крехъкъ стопански организъмъ, като опитенъ обектъ на международнитѣ трудови препоржки, а да предоставимъ това на стопански по-силнитѣ държави.

Сесията настоява:

а) Голѣмитѣ социални формалности и тяжести трѣбва да бѫдатъ замѣнени съ по-реални и поносими задължения отъ страна на работодателитѣ.

б) Да се превърне фонда О. О. въ независимъ и неговото управление да бѫде повѣрено аъ ржцетѣ на осигоренитѣ и работодателитѣ съ участието на държавата.

в) Да се направятъ разграничения въ сегашното шаблонно и стриктно прилагане на работното време и чрезъ по-голѣма гъвкавость да се даде възможность, то да бѫде съобразявано съ деликатнитѣ изисквания и извънреднитѣ обстоятелства въ разнитѣ производства и съ структурата на нашето стопанство.

Да бѫдатъ предвидени освенъ това за специални случаи отклонения и изключения отъ 8 ч, работенъ день подъ формата на извънредни годишни часове, удължение на работната седмица, компенсиране на работнитѣ часове въ по-продължителенъ периодъ, а не седмично и др.

9. Сесията подчертава нуждата отъ унифицирането на разхвърлянитѣ и противоречиви законоположения и се обявява противъ голѣмиятъ брой закони, наредби, окржжни и заповѣди засѣгащи индустрията понастоящемъ и бързитѣ имъ и чести измѣнения, които претоварватъ индустриалеца съ прѣкомѣрни формални задължения и тежки санкции и пречатъ сериозно на неговата производствена дейность.

10. Да се насърдчи керамичната ни индустрия—фаянсъ, каменина, теракотъ и порцеланъ въ духътъ на чл. чл. 57 и 58 отъ закона за идустрията и да се защити ефикасно отъ чуждата конкуренция, която сериозно заплашва.

11. Една отъ надежднитѣ ни индустрии—консервната се намира въ затруднено положение. Държавата е длъжна да улесни и насърдчи развитието и закрепването на тази ценна наша родна индустрия, като:

а) тоя бранш се обяви за преситенъ и се спре откриването на нови индустриални предприятия;

б) да се изисква специаленъ технически цензъ за ржководителитѣ на консервнитѣ фабрики и да се поощри наедряването на отдѣлнитѣ индустриални предприятия по чл. 41 на закона за индустрията;

в) да се създаде евтинъ и достжпенъ кредитъ при Б. з. к. банка чрезъ централната кооперация на консерво-производителитѣ;

г) да се основе опитна станция отъ М. З. Д. И. при агрономическия факултетъ за усъвършенствуване и стандартзиране на зеленчуковитѣ семена и готовитѣ консерви:

д) да се намалятъ навлата по Б. д. ж. за износнитѣ консерви и прѣсния зеленчукъ до фабрикитѣ;

е) чрезъ износни премии и съ помощьта на експортния институтъ да се поощри и улесни износа на индустриални произведения изобщо.

12) Скжпитѣ навла по Б. д. ж. сж едно тежко бреме върху пласмента за почти всички индустриални произведения съ голѣмо тегло, обемъ и низки цени, а сжщо и за амбалажа. Крайно време е навлата по Б. д. ж. да бждатъ коригирани и чувствително намалени.

Резолюции на занаятчийското съсловие

Членоветѣ на Варненската търговско-индустриална камара, следъ като изслушаха най-внимателно всички важни въпроси въ връзка съ общото стопанско положение на страната и по-специално въ връзка съ голѣмитѣ интереси на българскитѣ занаяти, които се изнесоха и разгледаха:

1. Въ встжпителната речь на г. Председателя на камарата;

2. Въ докладитѣ на Главния секретарь и началницитѣ на отдѣлитѣ;

3. Въ специалния рефератъ на г. проф. Долински;

4. При дебатитѣ по настоящето стопанско положение на страната, както и при дебатитѣ по бждещата дейность на камарата ни, единодушно *констатираха*:

1). Че българското народно стопанство, при сегашната си организация, състояние и развитие, създава сжществени прѣчки за правилното развитие на занаятчийско-стопанската дейность и е поставило нашитѣ занаяти въ положение на пълна отбрана на онѣзи позиции които тѣ имаха въ близкото минало.

Много отъ придобивкитѣ, извоювани по силата на едно естествено развитие на българскитѣ занаяти, днесъ, при сегашния курсъ на едностранчиво дерижирано стопанство, се губятъ една следъ друга и съ това се ограничаватъ перимеритѣ, както и на стопанската дейность на българския занаятчия, така и на художественото и техническо развитие на занаятитѣ.

2). Че българскитѣ занаяти, мимо липсата на една строго очертана държавна занаятчийска политика въ страната ни и мимо нужднитѣ условия за една правилна стопанска дейность, сж продължили, макаръ и съ бавно темпо и голѣми жертви, да се развиватъ и да усвояватъ придобивкитѣ на модерната техника и новитѣ форми на вжтрешната и външна организация на частнитѣ предприятия.

3. Че българскитѣ занаяти иматъ своето твърдо мѣсто въ рамкитѣ и на фронта на народното ни стопанство.

4. Че тѣ иматъ всички изгледи, при характера на нашето народно стопанство, да придобиятъ едно още по-голѣмо значение въ неговитѣ рамки.

5. Че жизненитѣ интереси на българскитѣ занаяти сж неразривно свързани съ стопанския просперитетъ на всички български граждани и особено съ тия отъ земедѣлското и работническото съсловия.

6. Че българскитѣ занаяти сж доближили своята стопанска дейность днесъ, за разлика отъ миналото, и до най-малката паланка въ страната ни и че поради това, време е да се премахне въ страната ни верижната търговия съ занаятчийски произведения било по пжтя на редовната, или по пжтя на амбулантната и стокова-панаирна търговия.

7. Че българскитѣ занаяти срещатъ една сжществена преграда въ своето техническо развитие къмъ по-сложнитѣ форми на промишленото производство, която преграда се очертава отъ сегашния законъ за индустрията.

8. Че Закона за занаятитѣ, въ който сж залѣгнали оста-

рѣли принципи и който търси да подкрепи и поощри българскитѣ занаяти на базата на отдѣлно занаятчийско предприятие и който е обходенъ вече отъ живота и отъ много други закони въ страната ни, ще трѣбва коренно да се преработи и измѣни.

9. Че за техническото и художественото развитие на занаятитѣ, освенъ стопанскитѣ мѣроприятия, ще трѣбва да се осигурятъ голѣми срѣдства за всестранното професионално образование на настоящия и бждащъ български майсторъ.

10. Че социалното законодателство, особено Закона за колективния трудовъ договоръ въ страната ни, изхождайки отъ чужди за занаятчиитѣ ни интереси, противосоциално обхващаща въ своя обсегъ и занаятчийсто-стопанската дейность, както и лицата, които сж заети въ нея.

11. Че законътъ за общественитѣ осигуровки нѣма никакви полезни отражения за самостоятелния занаятчия, който отъ първия день на своето ученичество, до последния день на своята самостоятелность участвува въ съответния фондъ съ редовни вноски, отначало въ качеството му на работникъ, а после, — като работодатель.

12. Че българскитѣ занаяти се нуждаятъ не само отъ една целесъобразна вжтрешна организация на частнитѣ предприятия, но и отъ една външна—чрезъ занаятчийската кооперация, за осигуряване на доставката на сурови и помощни материали.

13. Че българскитѣ занаяти се нуждаятъ отъ една съвършена орглнизация за пласментъ на занаятчийскитѣ си произведения, която трѣбва да се изгради изключително на наличнитѣ сили на българскитѣ занаятчии.

14. Че е наложително едно строго дифинитивно опредѣляне на занаятчийската производителна кооперация, която следва да бжде широко подкрепена.

15. Че нуждата отъ свободни капитали за пълното и всестранно развите на българскитѣ занаяти не може и не бива да бжде причина за подчинение на занаятчийско-стопанската дейность на чужди интереси.

16. Че силата и убедителностьта на горнитѣ констатации, които сж напълно ясни на г.г. членоветѣ на камарата, се чувствуватъ тоже така силно и въ всички срѣди на българскитѣ занаятчии.

Поради горнитѣ констатации, членоветѣ на 44-та редовна сесия на Варненската търговско-индустриална камара, ставайки пъленъ изразитель на тъй очертанитѣ нужди на българската занаятчийско-стопанска дейность и изразявайки своето справедливо недоволство отъ обстоятелството, че на всички досегашни резолюции на камаритѣ и на стопанскитѣ съюзи, въпрѣки наличностьта на чл. 5 отъ Закона за тър-

говскитѣ камари, не се е отдало нуждното внимание и зачитане.

Препоржчватъ:

Най-енергично и най-настойчиво да се обърне сериозно внимание на българското правителство и на отговорнитѣ стопански ржководители върху горнитѣ констатации и върху всички досегашни резолюции на търговско-индустриалнитѣ камари и стопанскитѣ съюзи, които трѣбва да послужатъ като една здрава база за изграждането на една цѣлостна общо стопанска политика въ страната ни по пжтя на естественото развитие и сжществено значение на всички стопански дейности.

Разрешението на българския занаятчийски проблемъ може да се постигне само при една така очертана стопанска политика.

Препоржчва се още, да се направи всичко възможно за използването на по-голѣмата часть отъ гласувания кредитъ отъ народното събрание за екипирането на родната армия и за подобрението инвентара на Б. Д. Ж. въ рамкитѣ на българската едра и дребна промишленость, като по тоя начинъ ще се създаде въ тия области на българското народно стопанство по-оживена работа отъ една страна и отъ друга — ще се спестятъ за Б. н. банка и за народното ни стопанство нови валутни жертви.

Следватъ приложени всички резолюции по занаятчийски въпроси отъ 1921 год. до сега.

Стопанска хроника

Германия. Министерството на търговията, промишлеността и труда съ писмо отъ 26.XI. т. г. ни съобщава за сведение, че съгласно едно съобщение на „Виртшафтлихе нахрихтенъ" отъ 5 ноември т. г., германо-българската консулска спогодба е била разпространена и по отношение на бивша Австрия.

—о—

Възможности за пласментъ на български вина въ Хамбургъ.

Въ Германия ежегодно се внасятъ значителни количества чуждестранни вина и то главно чрезъ двете голѣми пристанища Хамбургъ и Бременъ. Така. презъ 1937 година сж били внесени 104,023 тона, а презъ периода януарий — септемврий на настоящата година — 87,925 тона.

Поради слабата гроздова реколта производство на вино въ Германия тази година е значително по-малко отъ нормалното, за смѣтка на което вносътъ отъ чужбина отбелязва

едно значително засилване. Само презъ първитѣ 9 месеца на настоящата година сж внесени 87,925 тона срещу 75,586 тона презъ сжщия периодъ на 1937 год. Въ последно време има изгледи да се отпусне извънреденъ контингентъ за вносъ на вина и отъ България, въ връзка съ което се отбелязва единъ повишенъ интересъ отъ страна на германскитѣ вносители къмъ българскитѣ вина.

Търсенето е насочено главно къмъ следнитѣ видове вина:

1. Червени вина за консумация съ алкохолно съдържание 11—12%.

2. Червени вина за купажъ, за засилване на мѣстнитѣ такива, съ алкохолно съдържание 14—15% и най-малко 28 гр. свободни отъ захарь сухи екстракти.

3. Бѣли десертни вина съ 9—10% захарь и 18% алкохолъ.

Споредъ тамошнитѣ търговски обичаи обикновено вината се предлагатъ въ нови бурета отъ кестенево дърво, или употрѣбявани, но здрави такива, отъ джбово дърво съ съдържание 500 до 700 литри. Въ случай, че българскитѣ износители не разполагатъ съ бурета, германскитѣ вносители сж готови да поставятъ на разположение сифъ българско пристанище необходимитѣ сждове.

Плащането става срещу документи следъ пристигане и удобрение на стоката.

Обикновено сдѣлкитѣ се сключватъ възъ основа на шесторни мостри, всѣка една отъ които не трѣбва да тежи бруто повече отъ 250 грама.

Ценитѣ зависятъ до голѣма степень отъ различнитѣ качества. Споредъ мнението на тамошни специалисти, българскитѣ червени вина за консумация и червенитѣ купажни вина наподобяватъ донѣкжде португалскитѣ такива.

Понастоящемъ за португалскитѣ произходи се плащатъ следнитѣ цени:

Червено вино за консумация 11% алкохолъ 14·— Р. М.
Червено вино за консумация 12% алкохолъ 15·— Р. М.
Купажни вина 14% алкохолъ и 28 гр. сухъ екстрактъ 16·50 Р. М. за 100 кгр. сифъ Хамбургъ включително бурето.

Гръцкото бѣло десертно вино „Самосъ“, което се приближава до българскитѣ вина отъ този сортъ, получава на тамошния пазаръ 21 Р.М. за 100 кгр. фобъ включително и бурето, Транспортнитѣ разноски и осигуровката отъ гръцко пристанище до Хамбургъ, които сж почти еднакви съ тѣзи отъ българско пристанище, възлизатъ на около 5 Р.М.

Българското производство сжщо би могло да намѣри добъръ пласментъ, стига предлаганитѣ партиди да сж типизирани и да отговарятъ на тамошнитѣ пазарни изисквания

—o—

Въ периодическия сборникъ на законитѣ въ Германия № 193 отъ 19 ноември е оповестена наредба за промѣни въ австрийската митническа тарифа за вносъ на слѣднитѣ стоки, внасяни въ австрийската територия, а сѫщо и въ судетскитѣ земи, граничащи съ бивша Австрия:

1. Добавя се забележка къмъ м. ст. 64-а: яйца внасяни чрезъ една опредѣлена отъ Министра за прехрана и земедѣлие инстанция — по 33·30 зл. крони за 100 кгр. (автономно мито отъ 60 зл. крони и договорното мито отъ по 18 зл. кр. за едно количество отъ 14·25% отъ вноса презъ 1931 г. се запазватъ).

2. Добавя се забележка слѣдъ м. ст. 55 живи свини съ тегло до 135 кгр. по м. ст. 55 а, в, с, внасяни чрезъ една опредѣлена отъ министра за прехрана и земедѣлие институция — по 11·10 зл. кр. за 100 кгр. (автономното мито отъ 45 зл. кр. и договорното мито отъ по 18 зл. кр. за свине съ тегло 40—135 кгр. се запазватъ).

3. Добавя се втора забележка къмъ м. ст. 96-а-1 за свинско месо прѣсно, или солено: заклани свини и свинско месо въ прѣсно състояние, внасяни чрезъ една опредѣлена отъ Министра за прехрана и земедѣлие инстанция — по 15 зл. кр. за 100 кгр. (при запазване сѫществуващето по тарифата автономно мито отъ по 34 зл. кр. на 100 кгр.)

Дания. Пазара на отпадаци отъ маслодайни семена и митата на нѣкои зърнени храни въ Дания.

Както е известно, митата на нѣкои зърнени храни и фуражни семена не сѫ постоянни въ Дания и сѫ въ зависимость отъ общата пазарна конюнктура и вѫтрешната — на страната реколта на тѣзи храни. Правителството е властно отъ време на време да намалява или увеличава митата на тѣзи храни. Днесъ за нѣкои зърнени храни митата сѫ слѣднитѣ: пшеница — 45 датски крони ржжъ — 40 кр., ечмикъ — 39 кр., овесъ — 29 кр., царевица — 7·50 кр. за 1000 кгр. При вноса на отпадъци отъ маслодайни семена не се плащатъ никакви вносни такси.

Съгласно една наредба на Данското правителство вноса на царевицата временно се забранява. Въ изключителни случаи съ специално разрешение вноса на царевицата може да се разреши. За всѣки отдѣленъ случай обаче трѣбва да се иска разрешение. Тази нарадба се отнася и до вноса на пшеница, ржжь и овесъ.

Въ последнитѣ три недѣли сѫ били внесени въ Дания доста голѣми количества кюспета. Пазара днесъ е сравнително много спокоенъ, даже слабъ. Поради това обстоятелство приема се, че ценитѣ въ най-близко бѫдаще ще се намалятъ. За понижението на ценитѣ на отпадъцитѣ отъ маслодайнитѣ семена е допринесълъ сравнитрлно силно увеличения вносъ на кюспетата отъ Русия. Запаситѣ въ Русия още

не сж изчерпани и днесъ има нови предлагания на кюспета отъ слънчогледово и памучно семе.

Освенъ отъ Русия внесени сж кюспета отъ памучно и слънчогледово сѣме и отъ Бразилия, Аржентина и Румжния. Отъ Бразилия е внесено кюспе отъ памучно семе, а отъ Аржентина и Румжния такова отъ слънчогледово семе.

Станали сж продажби на бразилското кюспе отъ памучно семе доставка — ноември, декември при цена англ. лири 6.0.0 сифъ Копенхагенъ съ 49% протеинъ и масноти за 1016 кгр. една партида румжнско кюспе отъ слънчогледово семе съ съдържание 47/48%, доставка ноември по 6.15.0 за тонъ сифъ Дания, но нѣма купувачи.

—o—

Издадената поради усложненото въ края на септември политическо положение възбрана остава за износъ на нѣкои артикули въ Дания, бѣ отмѣнена на 30 септември т. г. за по-голѣмата часть отъ тѣхъ. Тази възбрана остава въ сила за следнитѣ артикули: злато, коне, ржжь и пшеница. За тѣзи артикули сжществуваха и по-рано специални нареждания за износа имъ отъ страната.

Италия. Срокътъ за намаленото съ декретъ отъ 21. I. 1937 г. вносно мито за вноса на живи свини въ Италия съ тегло на глава надъ 110 кгр. въ размѣръ на 60 лирети за глава, не е билъ продължень следъ 31. XII. 1937 год. Следъ тази дата за внасянитѣ живи свине въ Италия, съ тегло надъ 110 кгр. на глава, остана валидно автономното мито, въ размѣръ 300 лирети за глава, което е въ сила и по настоящемъ. (вж. книжка четвърта на Икономически известия).

—o—

Вносни мита и др. такси съ които се облагатъ нѣкои артикули отъ български произходъ при вноса въ Италия (в. Заб. 1 и 2). (вж. таблицита на стр. 90)

Забележка 1. За да се допустне вносътъ, вносителътъ трѣбва да притежава позволително за износъ, за което заплаща 3% върху стойностьта на действително внесената стока.

Забележка 2. Митата и такситѣ сж изразени и се събиратъ въ италиански книжни лири.

Забележка 3. Ветеринарната такса се събира на глава за добитъка и на всѣки 100 кгр. за слаинината, свинската мась, живитѣ и заклани птици и месата.

Забележка 4. Стокооборотната такса за живитѣ говеда — се плаща не при въ размѣръ 4% върху стойностьта вноса, а въ момента на клането, заедно съ клаиичната такса.

Забележка 5. При прилагането на митото отъ 110 лири, което е договорно, допуска се до 5% толерансъ въ теглото.

Митн. ст.	Наименование на стокитѣ	Единица	Мито	Оборотна такса за 100 лири	Ветеринар. такса (в. Заб. 3)
4	волове	100 кгр.	85	в. Заб. 4	8
5	бикове	„	85	„ „	8
6	крави	„	85	„ „	8
7	юнци и бичета	„	85	„ „	8
8/а	телета до 300 кгр.	„	106	„ „	8
8/б	телета надъ 300 „	„	90	„ „	8
11	свини				
	а) до 20 кгр.	бр.	120	—	1
	надъ 20 кгр до 110 (заб. 5)	„	110	—	2
	б) надъ 110 кгр.	„	300	—	2
12	птици живи	100 кгр.	150	—	8
18/а	птици заклани	„	190	—	8
19	меса неприготвени (изключая птицитѣ и дивеча)				
	а) прѣсни и охладени	100 кгр.	200	4	8
	б) замразени; 1 говежди	„	140	4	8
	2 други	„	200	4	8
24	яйца	„	50	—	—
64	пшеница	„	45	—	—
66/б	ечмикъ	„	8	—	—
67/а	царевица бѣла	„	45	—	—
67/б	царевица друга	„	25	—	—
ех69	просо	„	4.20	3	—
74	сушени зеленчуци	„	5.50	—	—
96	сушени сливи	„	в. Заб. 6	—	—
109	спиртъ (в. Забележка 7)	хектол.	220	3	—
117/с	рапица	100 кгр.	47.20	—	—
117/л	слънчогледъ	„	27.—	—	—
129	свинска масть	„	150.—	3	2
130	сланина	„	180.—	3	8
145	терпентинъ	„	11.—	3	—
721/а	глицеринъ суровъ	„	18.35	3	—
721/б	глицеринъ рафиниранъ	„	58.70	3	—
918	овесъ	„	8	3	—

Забележка 6. Митото на сушенитѣ сливи отъ произходъ „Кюстендилъ", придружени съ свидетелство за произходъ, издадено отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда, София, е 7 лири 35 за 10 килограма до размѣръ на 500,000 кгр. годишно. Свърхъ това количество, плаща се митото на общо основание, което е 160 лири за 100 кгр. При това, ако амбалажътъ е въ каси на тегло 20 или по-

малко килограми, заплаща се и оборотенъ данъкъ въ размѣръ 3% върху стойностьта.

Забележка 7. За спирта се плаща при вноса му, освенъ вносното мито, още на хектолитъръ 1850 лири акцизъ и ерариално право както следва: 235 лири за меласовъ спиртъ, 104 лири за спиртъ отъ цвекло и 45 лири за спиртъ отъ сорго.

—o—

Чехословакия. Съгласно чл. 11 отъ Международната конвенция за опростяване митническитѣ формалности, Чехословашкото министерство на външнитѣ работи съ вербална нота отъ 25 октомврий т. г. е уведомило Българската царска легация въ Прага, че търговскитѣ камари въ градоветѣ Хебъ (Егеръ), Либерецъ (Райхенбергъ), Опава (Тропау), намиращи се въ отстжпената на Германия область, не ще могатъ да издаватъ свидетелства за произходъ на чахословашки стоки следъ 15. X. 1938 година. Отъ тази дата отнема се сжщо правото на търговската и индустриална централа въ Храдецъ Кралове да издава свидетелсва за произходъ.

Издаването на свидетелства за произходъ въ окржга на Храдецъ Кралове се възлага на Търговската и индустриална камара въ сжщия градъ.

—o—

Франция. Съгласно чл. 25 отъ декрета на френската република отъ 12 того относно новитѣ фискални мѣроприятия въ Франция, оповестенъ въ френския държавенъ вестникъ отъ 13.XI.1938 г., е увеличенъ стокооборотния данъкъ върху подлежащитѣ на облагане съ сжщия данъкъ вносни стоки отъ 8.70% на 9% отъ стойностьта на внесенитѣ стоки (фактурната стойность, включително всички попжтни разходи и платеното мито).

Предложения и запитвания.

Фирмата Michel Gebara & C-ie Beyrouth желае да внесе отъ България бобъ и кашкавалъ.

—o—

Georges E. Niotakis — St. Nicolas (Crète) желае да влезе въ търговски връзки съ български вносители на смокини, маслини и рошкови.

Регистрирани фирми въ камарата.

Опр. № 4901 — 30 септ. 1937 год. — Георги Игнатовъ Станковъ, Варна — търговия на дребно и едро съ дърва за горене и въглища.

Опр. № 4902 — 30 септ. 1937 г. — Петъръ Николаевъ, с. Стрелецъ, Г.-Орѣховско — търговия на дребно съ бакалия и сладкарски произведения.

Опр. № 4903 — 30 септ. 1937 г. — Кица Гочева Михайлова, Нови Пазаръ — търговия на дребно съ бакалия, зарзавать и плодове.

Опр. № 4904 — 30 септ. 1937 г. — Хаджеръ Ахмедова Мустафова, с. Борци, Шуменско — търговия на дребно съ бакалия.

Опр. № 4905 — 30 септ. 1937 г. — Елена Колева Райкова, с. Иванча, В.-Търновско — търговия на дребно съ манифактура.

Опр. № 4906 — 30 септ. 1937 г. — Илия Н. Казаковъ, с. Тенча, В.-Търновско — търговия на дребно съ бакалия и спиртни питиета.

Опр. № 4907 — 30 септ. 1937 г. — Илия Геневъ Стойновъ, с. Мекишъ, В.-Търновско — търговия на дребно съ бакалия, захарни издѣлия и безалкохолни питиета.

Опр. № 4908 — 30 септ. 1937 г. — Христо Илиевъ Златевъ. с. Пристоя, Шуменско — търговия на дребно съ манифактура, бакалия и кинкилерия.

Опр. № 4909 — 30 септ. 1937 г. — Проданъ Василевъ Продановъ, с. Стражица, Г.-Орѣховско — търговия на едро съ яйца, птици, тиквено семе, сурови кожи, сур. пашкули и зарзалени костилки.

Опр. № 4910 30 септ. 1937 г. — Юсеинъ Хасановъ Устовъ, с. Раковецъ, Провадийско — търговия съ кафеджийство.

Опр. № 4911 — 30 септ. 1937 г. — Стоянъ П. Колевъ, с. Каранци, В.-Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 4912— 30 септ. 1937 г. — Христо Василевъ Николовъ, с. Ст. Стамболово, В.-Търновско—търговия на дребно съ манифактура и трикотажъ.

Опр. 4913 — 30 септ. 1937 г. — Рашко П. Станевъ, с. Тенча, В.-Търновско — търговия на дребно съ манифактура

Опр. № 4914 — 30 септ. 1937 г. — Цвѣтко Ст. Куневъ, с. Тенча, В.-Търновско — търговия на дребно съ манифактура и гарантария.

Опр. № 4915 — 30 септ. 1937 г. — Цоню Ст. Кумпиловъ, с. Драгижево, В.-Търновско—търговия на едро и дребно съ колониалъ, брашно, дървенъ материалъ.

Опр. № 4916 — 30 септ. 1937 г. — Недѣлчо Добревъ Чорбаджийски, гара Самуилъ, Разградско — търговия на дребно съ колониалъ, манифактура, галантария и тютюнъ.

Опр. № 4917 — 30 септ. 1937 г. — Мехмедъ Хасановъ Халиловъ, с. Тимарево, Шуменско — търговия на дребно съ бакалия и манифактура.

Опр. № 4918 — 30 септ. 1937 г. — Иванъ Игнатовъ Ивановъ, с. Калайджийско, Шуменско — търговия на дребно съ колониалъ и манифактура.

Опр. № 4919 — 30 септ. 1937 г. — Иванъ Ивановъ Халачевъ, Габрово — търговия на едро и дребно съ сурови и обработени кожи.

Опр. № 4920 — 30 септ. 1937 т. — Бакалия и манифактура на Янчо Стоевъ Чакжровъ, с. Прежда, Провадийско — търговия на дребно съ бакалия и манифактура.

Опр. № 4921 — 30 септ. 1937 г. — Кафе „Обнова" на на Вълчо Петровъ Димитровъ, с. Дългополъ, Провадийско — търговия на дребно съ кафе, чай, сладка, сода лимонада, вестници.

Опр. № 4922 — 30 септ. 1937 г. — Бакалница на Величса Василева, с. Поляцитѣ, Провадийско — търговия не дрѣбно съ бакалия и манифактура.

Опр. № 4923 — 30 септ. 1937 г. — Бакалия на Руси Петровъ Димовъ, Провадия — търговия на дребно съ бакалия.

Опр. № 4924 —30 септ. 1937 г. Кафене Али Мустановъ Заимовъ, Провадия — търговия на дребно съ ккфе, сладка, рогоски и плодове.

Опр. № 4925—30 септ. 1937 г. Мандра на Шамая Яковъ Толедо, Провадия — търговия на едро и дребно съ млѣчни произведения.

Опр. № 4926 —30 септ. 1937 г. Христо Хр. Ряповъ, Провадия — търговия на дребно съ спиртни питиета и хотелиерство.

Опр. № 4927—30 септ. 1937 год. Питиепродавница на

Христо Хр. Ряповъ II, Провадия — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 4928—30 септ. 1937 г. Шивачница на Маринъ Станевъ Мариновъ, Провадия — търговия на дребно съ платове, шивашки артикули и готови дрехи.

Опр. № 4929—30 септ. 1937 г. Велосипедно ателие на Стефанъ Анастасовъ Димовъ, Провадия—търговия на дребно съ велосипеди, моторни колела и шевни машини.

Опр. № 4930—30 септ. 1937 г. Илия Ивановъ Ванковъ, Провадия — търговия на дребно съ бакалия и брашна.

Опр. № 4931—30 септ. 1937 г. Яко Буко Фархи, Провадия — търговия на дребно съ галантария, кинкалерия, пасмаитерия, шапкарство, вълнени прежди.

Опр. № 4932—30 септември 1937 г.—Димка Недѣлкова Петрова, с. Бочковци (Дрѣновско) — търговия на дребно съ бакалия, захарни издѣлия, спиртни питиета, соль, тютюнъ, петролъ, масло.

Опр. № 4933 — 30 септ. 1937 год. — Йонко Христовъ, Търговище, търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 4934—30 септември 1937 год.—Никифоръ Димитровъ Стояновъ, с. Беброво (Еленско) — търговия на дребно съ галантария и манифактура.

Опр. № 4935—30 септ. 1937 год. — Пивница на Иванъ В. Бойкиновъ, Габробо—търговия на дребно съ спиртни питиета и закуски на скара.

Опр. 4936—30 септ. 1937 г. Никола Ивановъ Недковъ, Габрово—търговия на дребно съ спиртни питиета, дребенъ добитъкъ, колониалъ, зърнени храни, плодове и дини.

Опр. № 4937—30 септ. 1937 год. — Иванка Петрова Беглекчиева, Габрово—търговия на дребно съ кафеджийство, игри за развечение и печени прасета.

Опр. № 4938—30 септемв. 1937 г. — Мирка Трифонова Бакърджиева, Габрово — търговия на дрелно съ кафеджийство и игри за развлечение.

Опр. № 4939 — 30 септемв. 1937 год. Питиепродавница „Изворъ“ на Колю В. Врачевъ, Габрово—търговия на дребно съ спиркни питиета, колониалъ и закуски на скара.

Опр. 4940—30 септ. 1937 г. — Гана С. Вълкова, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, игри за развлечение и закуски на скара.

Опр. № 4941—30 септ. 1937 год. — Петко Д. Пауновъ, Габрово—търговия на дребно и едро съ спиртни питиета, колониалъ, сушени, плодове, варива, млѣчни произведения.

Опр. № 4942—30 септ. 1937 год. — Кафене „Бристолъ" на Цанка Михалева Станчева, Габрово—търговия на дребно съ кафеджийство и игри за развлечение.

Опр. № 4943—30 септ. 1937 г. — Пивница „Хитлеръ" на Христо Митевъ Пѣевъ, Габрово—търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, игри за развлечение и скара.

Опр. № 4944—30 септ. 1937 год. — Илия Георгиевъ Николовъ, Габрово—търговия на дребно съ спиртни питиета и закуски на скара.

Опр. 4945—30 септ. 1937 год. — Кафене „Панахъ" на Лала Иванова Гладнева, Габрово — търговия на дребно съ кафе, чай, локумъ, сиропъ, спиртни питиета, тютюнъ, колониалъ и игри за развлечение.

Опр. № 4946—30 септ. 1937 год. — Илия Георгиевъ Чубриковъ, с. Бичкиня (Габровско) търговия на дребно съ спиртни питиета колониалъ, плодове и скара.

Опр. № 4947—30 септ. 1937 год. — Питиепродавница „Роза" на Дочо Дим. Янгъновъ, с. Куката (Габровско)—търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 4948—30 септ. 1937 г. — Питиепродавница „Казанъ" на Иванъ Ф. Пашковъ, с. Газурница (Габровско) — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. 4949—30 септ. 1937 г. — Никола Тотевъ Кашавеловъ, с. Велковци (Габровско) — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. 4950—30 септ. 1937 год. — Гана Христова Цвѣткова, с. Власовци (Габровско) търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 4951—30 септ. 1937 г. — Геню Стойчевъ Валъковъ, с. Гръблевци (Габровско) — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 4952—30 септ. 1937 год. — Нено Цвѣтковъ, с. Тодорчета (Габровско) — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 4953—30 септ. 1937 — Ганчо Велевъ Пѣевъ, Пѣевъ, с. Бойката (Габровско) — търговия на дробно съ спиртни питиета, колониалъ, зърнени храни, брашна и плодове.

Опр. № 4954—30 септ. 1937 год. — Питиепродавница „Пчела" на Филипъ Р. Филиповъ, с. Янковци (Габровско)— търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 4955—30 септ. 1037 — Питиепродавница „Сухиндолъ" на Савчо П. Ивановъ, с. Гарвани (Габровско) — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. 4956—30 септ. 1937 г. — Питиепродавнице „Лоза" на Петъръ Ст. Геневъ, с. Лютаци (Габровско) — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 4957—30 септ. 1937 год. — Питиепродавница „Лисецъ" на Илия Димитровъ Христовъ, с. Бичкиня (Габровско) — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, захарни издѣлия, закуски на скара.

Опр. № 4958—30 септ. 1937 г. — Досю Христовъ Червенски, с. Варчевсци (Габровско) — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и дървени издѣлия.

Опр. 4959—30 септ. 1937 г. — Питиепродавница, колониалъ, тютюнъ на дребно на Петко Николовъ Желевъ, с. Болта (Габровско)—търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, галантария и зеленчукъ.

Опр. № 4960—30 септ. 1937 г. — Вата Георгева Христова, с. Иваниловци (Габровско) — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 4961—30 септ. 1937 г. — Йонко Ивановъ Христовъ, с. Гледаци (Габровско) — търговия на дребно съ кафеджийство и игри за развлечение.

Опр. № 4962—30 септ. 1937 г. — Райна Атанасова Трифонова, Габрово — търговия на дребно съ плодоее, захарни издѣлия, кафеджийство, игри за развлечение.

Опр. № 4963—30 септ. — Питиепрвдавница „Лоза" на Стоянъ Хр. Колевъ с. Къшлитѣ (Габровско) — търговия на дребно съ спиртни питиета, гумени обуща, колониалъ и галантария.

Опр. № 4964—30 септ, 1937 г. — Стефанъ Неновъ Цонковъ, с. Мичковци (Габровско) — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и кафеджийство.

Опр. № 4965—30 септ. 1937 г. — Кафене-пивница „Тихия кжтъ" на Дора Дамянова Аврамова, Габрово—търговия на дребно съ спиртни питиета, кебапчета, кафеджийство и игри за развлечение.

Опр. № 4966 — 30 септ. 1937 г. — Стефанъ Радевъ Би-

криевъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и скара.

Опр. № 4967 — 30 септ. 1937 г. — Пивница „Бай Андрея" на Андрея Василевъ Картунковъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и закуски на скара.

Опр. № 4968 — 30 септ. 1937 г.—Кафене „Подъ игото" на Никола Димитровъ Ивановъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета, кафеджийство, игри за развлечение.

Опр. № 4969 — 30 септ. 1937 г. — Дона Ив. Макова, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и закуски на скара.

Опр. № 4970 — 30 септ. 1937 г. — Пивница „Розова Долина" на Христо Тончевъ Боевъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и закуски на скара

Опр. № 4971 — 30 септ. 1937 г. — Иванъ Денчевъ Ивановъ Ванковъ, Габрово — търговия съ кафеджийство и игри за развлечение.

Опр. № 4972 — 30 септ, 1937 г. — Питиепродавница „Старъ оджакъ" на Иванъ Ив. Беневъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 4973 — 30 септ. 1937 г. — Стефанъ Ненковъ Драгановъ, с. Грънчери, Габровско —търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и игри за развлечение.

Опр. № 4974 — 30 септ. 1937 г.—Марко Петровъ Марковъ, с. Варниловци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 4975 — 30 септ. 1937 г. — Пивница „Бузлуджа" на Петъръ Ив. Сираковъ, с. Нова Махла, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, желѣзария, ножария, дървени издѣлия, зеленчукъ и плодове.

Опр. № 4976 — 30 септ. 1937 г. — Питиепродавница „Островъ Куба" на Дойно Харизановъ, с. Недѣлковци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ, колониалъ, ножария, дървени издѣлия, зеленчуци и плодове.

Опр. № 4977 — 30 септ. 1937 г. — Пивница „Янтра" на Гуна Петкова Тодорова, с. Петковци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 4978 — 30 септ. 1937 г. — Колю Христовъ Байчевъ, с. Етъра, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, захарни издѣлия и плодове.

Опр. № 4979 — 30 септ. 1937 г. — Вълчо Станевъ Жековъ, Варна — търговия на едро и дребно съ брашна, зърнени храни, варива и тревенъ фуражъ.

Опр. № 4980 — 30 септ. 1937 г. — Светославъ Василевъ Генковъ Нопово — търговия на едро и дребно съ златни предмети, пендари, бижутерия, часовникарство, парфюмерия и ценни книжа.

Опр. № 4981 — 30 септ. 1937 г. — Бюро „Строитель" на Руси К. Русевъ, В. Търново — търговия на едро и дребно съ електрически материали, планове за електрически инсталации.

Опр. № 4982 — 30 септ. 1937 г. — Михаилъ Ангеловъ Недевъ, В. Търново — търговия на едро и древно съ дърва за горене,

Опр. № 4983 — 30 септ. 1937 г. — Мехмедъ Мехмедовъ Махмудовъ, с. Калайджийско, Еленско — търговия на едро и дребно съ тютюнъ и колониалъ.

Опр. № 4984 — 30 септ. 1937 г. — Сава Димитровъ с. Стеменци, Преславско — търговия на дребно съ бакалия.

Опр. № 4985 — 30 септ. 1937 г.—Менителница на Нафталк Иосифовъ, Провадия — търговия на дребно съ монети антики, ценни книжа.

Опр. № 4986 — 30 септ. 1937 г. — Питиепродавница и тютюнъ на дребно на Сжба Ст. Кабакова, с. Блъсковци. Еленско — търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ и захарни издѣлия.

Опр. № 4987 — 30 септ. 1937 г. — Симеонъ Рашковъ Долчинковъ, с. Ловско, Разградско — търговия на дребно съ бакалия, кръчмарство и кафеджийство.

Опр. № 4988 — 30 септ. 1937 г. — „Казино" на Дончо Дончевъ Василевъ, с. Върбовка, Г.-Орѣховско — търговия на дребно съ питиепродавство и бакалия.

Опр. № 4989 — 30 септ. 1937 г. — Нейко Нешевъ Мишевъ, с. Пресякъ. Търговищско — търговия на дребно, съ кафе, чай, захарни издѣлия, лимонада, сайдеръ, сода, тютюнъ и кибритъ.

Опр. № 4990 — 30 септ. 1937 г. — Рада Стоичкова Михалева, с. Стража, Търговищско — търговия на дребно съ бакалия, яйца, кокошки, цървули и тютюневи издѣлия.

Опр. № 4991 — 30 септ. 1937 г. — Кафене на Тодоръ

Г. Куленски, с. Горенъ Близнакъ, Варненско — търговия съ кафеджийство.

Опр. № 4992 — 30 септ. 1937 г. — Иванъ Станевъ Стояновъ; с. Мария Луиза, Г.-Орѣховско — търговия на едро и дребно съ обуща, гумени и кожени цървули, обущарски материали.

Опр. № 4993 — 30 септ. 1937 г. — „Изгрѣвъ" на Недѣлчо Стойковъ Стояновъ, с. Байково, Шуменско — търговия на дребно съ бакалия и манифактура.

Опр. № 4994 — 30 септ. 1937 г. — Косю Ивановъ Косевъ, Търговище — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. 4995 — 30 септ. 1937 г. — Боню Цанковъ Гатевъ с. Черневци, Габровско — търговия на едро и дребно съ вълна, обуща, восъкъ, вощина, кожи, дърволякъ, спиртни питиета, колониалъ, ножария, парцали, гайтанъ и брашнарство.

Опр. № 4996 — 30 септ. 1937 г. — Али Мехмедовъ Аишевъ Имуковъ, с. Езерецъ, Разградско — търговия съ кафеджийство.

Опр. № 4997 — 30 септ. 1937 г. — Стефанъ Димитровъ Недѣлчевъ, с. Полски Тръмбешъ, В. Търновско — търговия на дребно съ питиепродавство и гостилничарство.

Опр. № 4998 — 30 септ. 1937 г. — Пивница „Бждаще" на Колю Бѣлчевъ Ненковъ, с. Косовци, Дрѣновско — търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия, шигари и дърварство.

Опр. № 4999 — 30 септ. 1937 г. — Атанасъ Николовъ с. Изворникъ, Провадийско — тргговия съ кафеджийство.

Опр. № 5000 — 30 септ. 1937 г. — Бакалия, кръчма и манифактура на Тодоръ Дановъ Тодоровъ, с. Ковачевецъ, Поповско — търговия на дребно съ бакалия, кръчмарство, манифактура.

Опр. № 5001 — 30 септ. 1937 г. — Слави Люцкановъ Георгиевъ, с. Момино, Варненско — търговия на дребно съ колониалъ, манифактура и яйца.

Опр. № 5002 — 30 септ. 1937 г. — Петъръ К. Колевъ Петровъ, с. Момино, Варненско — търговия на дребно съ колониалъ, манифактура, яйца.

Опр. 5003 — 30 септ. 1937 г. — Складъ на Деню Деневъ Кирчевъ, Провадия — търговия на едро и дребно съ

зърнени храни, маслодайни семена, варива, питиепродавство, брашнарство.

Опр. № 5004 — 30 септ. 1937 г. — Никола Митевъ Куртевъ, Провадия — търговия на едро и дребно съ зърнени храни, варива, млѣчни продукти, дрѣнови сопи.

Опр. № 5005 — 30 септ. 1937 г. — Недѣлчо Стояновъ с. Синделъ, Провадийско — търговия на едро и дребно съ колониалъ, манифактура, стъклария, желѣзария, кам. вжглища, обуща, гумени цървули, лакове, зърнени храни, маслодайни семена, варива, тревни растения, представителство, тютюнъ, цимента.

Опр. № 5006—30 септ. 1937 г. — Янко Ст. Поповъ, с Кривня (Провадийско) — търговия на дребно съ бакалия, кафеджийство, манифактура, прежди, галантария, кинкалерия, рибарство, стъклария. царвуларство, обуща, яйца, кожи, птици, четина, орѣхи, желѣзария, варь, млѣчни издѣлия, овощия, тютюнъ, игри за развлечение, семски, костилки, амер. лози.

Опр. № 5007—30 септ. 1937 г. — Кафе „Роялъ“ на Рада Ламбова, Варна — търговия съ кафеджийство.

Опр. № 5008—30 септ. 1937 г. — Никола Биневъ Ивановъ, с. Вѣнчанъ (Провадийско) търговия на дребно съ спиртни питиета, сода, лимонада и тютюнъ.

Опр. № 5009—1 окт. 1937 год. — Селимъ Ереджебовъ Хатибовъ, с. Враниконъ (Омортагско) — търговия па дребно съ бакалски стоки.

Опр. № 5010—1 окт. 1937 г. Драгни Димитровъ Кантарджиевъ, с. Николаевка, Варненско — търговия на дребно съ кафе, чай и сладкиши.

Опр. № 5011—1 окт. 1937 г. — Костадатинъ Тодоровъ Димитровъ, с. Крумово (Варненско) — търговия на дребно съ кафе.

Опр. № 5012—1 1937 г. — Питиепродавница „Коевци“ на Дамянъ Петровъ Неновъ, Габрово—търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5013—1 окт. 1937 г. — Андрея Ивановъ Яръмовъ, Габрово—търговия на древно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5014—1 окт. 1937 г. — Питиепродавница и гостилница „Стара круша“ но Досю П. Балевъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и закуски на скара.

Опр. № 5015—1 окт. 1937 г. — Стефанъ Минчевъ Цвѣтковъ, Габрово—търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5016—1 окт. 1937 г. — Пивница „Селска почивка" на Йосифъ Ив. Пенчевъ, Габрово—търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, закуски.

Опр. 5017—1 окт. 1937 г. — Пивница „Нова реколта" на Иванъ Хр. Лефтеровъ, Габрово—търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5018—1 окт. 1937 г. — Пивница „Вишовградъ" на Трифонъ Ст. Касабовъ, Габрово—търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5019—1 окт. 1937 г. — Пивница „Монополка" на Лалю Колевъ Бояджиевъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5020—1 окт. — Недю К. Ковачевъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, дърва и дървенъ материалъ.

Опр. № 5021—1 окт. 1937 год. — Иванъ К. Кафовъ, Габрово—търговия на дребно съ спиртни питиета, колониялъ и млѣчни произведения.

Опр. № 5022—1 1937 г. — Питиепродавница „Гроздъ" на Донко Илиевъ Амуджовъ, Габрово—търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, закуски на скара и добитъкъ.

Опр. 5023—1 окт. 1937 — Петъръ Ив. Гугевъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и закуски на скара.

Опр. № 5024—1 окт. 1937 г. — Дянко Колевъ Уриговъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и млѣчни преизведения.

Опр. № 5025—1 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Изворъ" на Цвѣтко Колевъ Цвѣтковъ, с. Трапезовци (Габровско) — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, захарни издѣлия и плодове.

Опр. № 5026—1 окт. 1937 г. — Пивница „Младото кръчмарче" на Христо Ил. Ладжиевъ, с. Недевци (Габровско) — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5027—1 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Ловджийска среща" на Иванъ Калчевъ Ивановъ, с. Боженци (Габровско) — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5028 — 1 окт. 1937 г.—Питиепродавница „Цокето" на Цоню Хр. Цокевъ, с. Чаркове, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, дърва и дървени издѣлия.

Опр. № 5029 — 1 окт. 1937 г. — Кою Ст. Казанджиевъ, с. Варчевци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5030 — 1 окт. 1937 г. — Никола Вълевъ Кузевъ, с. Болта, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, галантария, зеленчукъ и плодове.

Опр. № 5031 — 1 окт. 7937 г.—Питиепродавница „Бѣла Мечка" на Минка Стойчева Иванова, с. Бойката, Габровско—търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5032 — 1 окт. 1937 г. — Питиепродавница и ресторантъ „Малкото казино" на Василъ Стефановъ Гатевъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и игри за развлечение.

Опр. № 5033 — 1 окт. 1937 г. — Минчо Ангеловъ Велевъ. х. Цоневъ Мостъ, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5034 — 1 окт. 1937 г. — Кафене „Балканъ" на Радка Лука Марксва, Габрово — търговия съ кафеджийство и игри за развлечение.

Опр. № 5035 — 1 окт. 1937 г.—Пивница „Сладка дума" на Колю Ив. Бончевъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5036 — 1 окт. 1937 г. — Иванъ Йордановъ Куневъ, Къшлитѣ, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета. колониалъ, дърва, дървени издѣлия.

Опр. № 5037 — 1 окт. 1937 г. — Бирария-ресторантъ „Игото" на Георги Велчевъ Стойновъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и закуски.

Опр. № 5038 — 1 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Тунелъ" на Станчо Г. Дончевъ, с. Стомонеци, Габровско—търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5039 — 1 окт. 1937 г. — Иванъ Хр. Маревъ, с. Козирогъ, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5040 — 1 окт. 1937 г.—Питиепродавница „Мефдени" на Цани М. Гяуровъ, с. Мефдени, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и добитъкъ.

Опр. № 5041 — 1 окт. 1937 г. — Иванъ Лалевъ Ивановъ, с. Райновци, Габровско—търговия на дребно съ спиртни писиета, зърнена храни и брашна.

Опр. № 5042 — 1 окт. 1937 г. — Цоки Николовъ Ивановъ, с. Саботковци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5043 — 1 окт. 1937 г.—Питиепродавница „Данъ Коловъ" на Стефанъ Василевъ Тинчевъ, с. Поповци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и сурови кожи.

Опр. № 5044 — 1 окт. 1937 г. — Кафене и колониалъ „Букетъ" на Иванъ Петровъ х. Ивановъ, Габрово — търговия на дребно съ кафеджийство, колониалъ, игри за развлечение.

Опр. № 5045—1 окт. 1937 г.—Пивница „Юзъ" на Цанко Ст. Петровъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5046 — 1 окт. 1937 г. — Радка Цвѣткова Златарова, с. Лесичарка, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5047 — 1 окт. 1937 г. — Генчо Колевъ Ивановъ, с. Сѫботковци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5048 — 1 окт. 1937 г. — Мария Добрева Цанкова, Габрово, — търговия съ кафеджийство и игри за развлечение

Опр. № 5049 — 1 окт. 1937 г.—Питиепродавница „Царство България" на Атанасъ Цвѣтковъ Начевъ, Габрово—търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5050—1 окт. 1937 г. — Питиепродав. „Габровница" на Ст. Колевъ Баевъ, с. Дѣдо Дянко (Габровско) — търговия на дребно съ млѣчни произведения, игри за развлечение, закуски. колониалъ, спиртни питиета, кафе, зеленчукъ, плодове и колбаси.

Опр. № 5051—1 окт. 1937 год. Георги Бончевъ Ботевъ, с. х. Цоневъ Мостъ (Габровско) — търгъвия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5052—1 1937 г. — Петъръ Радковъ Петровъ, с. Недевци (Габровско) — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5053—1 окт. 1037 г. — Колю Ивановъ Беневъ,

с. Обрѣшковци (Габровско)—търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и брашна.

Опр. № 5054—1 окт. 1937 г, — Питиепрод. „Бузлуджа" на Хр. Ив. Яръмовъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и скара.

Опр. № 5055—1 окт. 1937 г. — Пивница „Левски" на Василъ Ивановъ Бойкинъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и закуски на зкара.

Опр. № 5056 —1 окт. 1937 год. — Димитъръ Стойновъ Пуцовъ, Габрово — търговия на древно съ спиртни питиета и закуски на скара.

Опр. № 5057—1 окт. 1937 г. Кафене „Зора" на Колю Василевъ Колевъ, Габрово — търговия съ кафеджийство и и игри за развлечение.

Опр. № 5058—1 окт. 1937 год. Питиепродатница „Батарея" на Илия Д. Марчевъ, с. Бичкиня, Габровско—търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5059—1 окт. 1937 г. Питиепродавница „Търговска среща" на Ботю Пенчевъ Богдановъ, Габроко — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5060—1 окт. 1937 г. „Новата пивница" на Иванъ Стоянновъ Пумпаловъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и плодове.

Опр. № 5061—1 окт. 1937 г. Бирария „Царь Симеонъ" на Димитъръ Д. Шиваровъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и закуски на скара.

Опр. № 5062—1 окт. 1937 г. Пивница „Узана" на Цана Петрова Пенчева, с. Зелено дърво", Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5063—1 окт. 1037 г. Юрданъ Симеоновъ Христовъ, с. Пчелникъ, Варненско—търговия на дребно съ боза и кафеджийстло.

Опр. № 5064—1 окт. 1937 год. Юрданъ Михайловъ, с. Буйново, Търговищско — търговия на дребно съ бакалия.

Опр. № 5065—1 окт. 1937 г. Христо Цоневъ Ивановъ, с. Голѣмъ-изворъ, Разградско — търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ, месо и гостилничарство.

Опр. № 5066—1 окт. 1937 г. Тома Ивановъ, с. Божица, Омортагско — търговия на дребно съ бакалски стоки.

Опр. № 5067—1 окт. 1937 г. Вена Спасова Иванчева, с. Птичево, Омортагско — търговия на дребно съ бакалски стоки.

Опр. № 5068—1 окт. 1937 г. Маринъ Тр. Симеоновъ, с. Темниско, Гор.-Орѣховско — търговия на дребно съ горивенъ материалъ.

Опр. № 5069—1 окт. 1937 г. Христо Ангеловъ Дяковъ, с. Темниско, Гор.-Орѣховско — търговия на дребно съ колониалъ, желѣзария, тютюнъ, захарни издѣлия, памукъ, прежди.

Опр. № 5070—1 окт. 1937 г. Трифонъ Трифоновъ Величколъ, с. Сергювецъ, Гор.-Орѣховско—търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5071—1 окт. 1937 г. Кирилъ Пеневъ Камбушевъ с. Темниско, Гор.-Орѣховко—търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5072—1 окт. 1937 год. Нешо Ив. Пенчевъ, с. Темниско, Гор.-Орѣховско — търговия на дребно съ спиртни питиета, безалкохолни вина и тютюнъ.

Опр. № 5073 — 1 окт. 1937 г. — Алекси Григоровъ Тандикинъ, с. Темниско, Г.-Орѣховско — търговия на дребно съ бакалия, книжарски артикули, прежди, памукъ, тютюнъ, галантария и манифактура.

Опр. № 5074 — 1 окт. 1937 г. — Юрдана Иванова Кучарова, с. Темнско, Г.-Орѣховско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5075 — 1 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Паничарка" на Василъ Цоневъ Стоевъ, с. Топлешъ, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5076 — 30 септ. 1937 г. — Иванъ Хр. Ионевъ, с. Нова Махала, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5077 — 30 септ. 1937 г, — Христо Хр. Кънчевъ, с. Нова махла, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, ножове, дървени издѣлия.

Опр. № 5078 — 30 септ. 1937 г. — Питиепродавница „Безъ тевтеръ" на Тота Ботева Ненова, с. Кжшлитѣ, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ

Опр. № 5079 — 30 септ. 1937 г. — Иванъ Наневъ Колчевъ, с. Топлешъ, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5080 — 30 септ. 1937 г. — Тинчо Колевъ Цоневъ, с. Козирогъ, Габровско—търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5081 — 30 септ. 1937 г. — Ангелъ Гатевъ Савчевъ, с. Куката, Габровско — търговия на дребно съ спирни питиета, колониалъ, брашна, зърнени храни.

Опр. № 5082 — 30 септ. 1937 г. — Дойно Христовъ Гърневъ, Габрово — търговия съ кафеджийство и игри за развлечение.

Опр. № 5083 — 30 септ. 1937 г. — Косю Димитровъ Купенски, Габрово — търговия съ кафеджийство и игри за развлечение.

Опр, № 5084 — 30 септ. 1937 г. — Петко Добревъ Бакърджиевъ, Габрово — търговия съ кафеджийство и игри за развлечение.

Опр. № 5085 — 30 септ. 1937 г. — Косю Митевъ Кюстелевъ, Габрово — търговия съ кафеджийство и игри за развлечение.

Опр. № 5086 — 30 септ. 1937 г, — Трифонъ П. Костадиновъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета, колоаиалъ, плодове.

Опр. № 5087 — 30 септ. 1937 г. — Рачо К. Буровъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и зърнени храни.

Опр. № 4088 — 30 септ. 1937 г. — Кафене "Янтра" на Аврамъ Пенчевъ Аврамовъ, Габрово — търговия съ кафеджийство и игри за развлечение.

Опр. № 5089 — 30 септ. 1937 г. — Питиепродавница „Гроздъ“на Тодоръ Стойновъ Кречевъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, кафе и игри за развлечение.

Опр. № 5090 — 30 септ. 1937 г. — Илю Василевъ Негенчевъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета колониалъ, бъчварски издѣлия.

Опр. № 5091 — 30 септ. 1937 г.—Питиепродавница „Изворъ“ на Пенчо Ст. Пумпаловъ, Габрово—търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5092 — 30 септ. 1937 г. — Питиепродавница „Весело ме гледай" на Илия Дяновъ Стойчевъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5093 — 30 септ. 1937 г. — „Балти-Море" на Добри Велевъ Очковъ, Габрово—търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, брашна.

Опр. № 5094 — 30 септ. 1937 г. — Пивница „Мусала" на Стойчо Христовъ Русевъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, брашна, зърнени храни, закуски на скара.

Опр. № 5095 — 30 септ. 1937 г. — Стефанъ Христовъ Бончевъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, брашна, зърнени храни, представителство и хотелиерство.

Опр. № 5096 — 30 септ. 1937 г. — Пивница „Шевка" на Иванъ Бижевъ Цвѣтковъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и закуски на скара.

Опр. № 5097 — 30 септ. 1937 г. — Питиепродавница „Ланското" нп Петко Лалевъ Ивановъ, Гаврово — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5098 — 30 септ. 1937 г. — Пенчо Дянковъ Молдовановъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета

Опр. № 5099 — 30 септ. 1937 г. — Тодоръ Г. Фотевъ, Габрово — търговия съ кафеджийство и игри за развлечение.

Опр. № 5100 — 30 септ. 1937 г. — Пивница „Кожарска срѣща" на Стефанъ Илиевъ Сирмановъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ.

Опр. № 5101—30 окт. 1937 г. — „Кафе—Билярдъ" на Никофоръ Христовъ Дипчиковъ, Габрово—търговия на дребно съ млѣко, кафе и игри за развлечение.

Опр. № 5102—30 окт. 1937 г. — Стефана Мар. Бучаклиева, Габрово — търговия съ кафеджийство и игри за развлечение.

Опр. № 5103—30 септ. 1937 год. — Питиепродавница „Орлово гнѣздо" на Първанъ Ивановъ Мянковъ, с. Трънето Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиата и колониалъ.

Опр. № 5104—30 септ. 1937 г. Ганчо Косевъ Доневъ, с. Костенковци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5105 — 30 септ. 1937 год. Питиепродавница на Гроздю Симеоновъ, с. Междени, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ и колониалъ.

Опр. № 5106—30 септ. 1937 г. Димитъръ Хр. Ивановъ, Топлешъ, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5107 — 30 септ. 1937 год. „Явяшъ явашъ" на Цвѣтко П. Дишкинъ, с. Тодорчета, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия и зарзаватъ.

Опр. № 5108 — 30 септ. 1937 год. Пивница „х. Цоневъ мостъ" на Иванъ Петковъ Кутуевъ, с. х. Цоневъ мостъ", Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5109—30 септ. 1937 год. Илия Христовъ Владковъ, с. х. Цоневъ мостъ, Габровско, търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5110—30 септ. 1937 г. Пивница на Илия Дончевъ Колевъ, с. Кестенковци, Габровско—търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5111—30 септ. 1937 год. Пивница „Спортъ" на Венко Стойновъ Бойчиновъ. с. Бойката, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, плодове и брашнарство.

Опр. № 5112—30 септ. 1937 г. Пивница „България" на Петъръ Колевъ Байкушевъ, с. х. Цоневъ мостъ, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5113—30 септ. 1937 г. Петъръ попъ Ивановъ, с. Недевци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и дървенъ материалъ.

Опр. № 5114 — 30 септ. 1937 год. Питиепродавница „Гроздъ" на Колю Вл. Кафеджиевъ, с. Бойката, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, брашна, плодове и зърнени храни.

Опр. № 5114 — 30 септ. 1937 г. Рачо Христовъ Шахтановъ, с. Калпазани, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5116—30 септ. 1937 г. Цвѣтко Неновъ Недѣлковъ, с. Дилиженци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5117— 30 септ. 1937 г. Питиепродавница „Марица" на Христо Славчевъ Шахтановъ, с. Калпазани, Га-

бровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и брашна.

Опр. № 5118—30 септ. 1937 год. Стефанъ К. Царевъ, с. Куката, Габровско — търговия на дребно съ колониалъ и спиртни питиета.

Опр. № 5119—30 септ. 1937 г. — Пивница „Желѣзенъ мостъ“ на Иванъ Алексиевъ Петровъ, с. Враниловци, Габровско, търговия на дребно съ спиртни питиота, колониалъ и зърнени храни.

Опр. № 5120—30 септ. 1937 г. — Димитъръ Н. Димитровъ, с. Водица, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и плодове.

Опр. № 5121—30 септ. 1937 г. — Ганчо Василевъ Драгановъ, с. Бойката, Габровско—търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и плодове.

Опр. № 5122—30 септ. 1937 г. Стефанъ Христовъ Тончевъ, с. Шошлега, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5123—30 септ. 1937 г. — Иванъ Цанковъ Рашковъ, с. Янковци, Габротско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5124—30 септ. 1937 год. — Христо Колевъ Петровъ, с. Чавей, Габровско — търговия на дребно съ колониалъ и галантерия.

Опр. 5125—30 септ. 1937 г.—Пиепродавница „Спортъ“ на Георги Илиевъ Войниковъ, с. Куката, Габровско—търговия на дребно съ спиртни питиета и колониялъ.

Опр. № 5126—30 септ. 1937 г. — Николай Стефановъ Христовъ, с. Стоевци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5127—1 окт. 1937 г. Христо Митевъ Колевъ, с. Бончевци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5128—1 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Балански“ на Пенчо Ивановъ Балански, с. Трапезковци, Габровско—търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и грънчарски произведения.

Опр. № 5129—1 окт. 1937 г. — Пивница „Спокойствие“ на Минчо Станевъ Ивановъ, с. Гачевци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5130—1 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Столѣтовъ“ на Никола Стойчевъ Колевъ, с, Оролевитѣ, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, зърнени храни и брашна.

Опр. № 5131—1 окт. 1937 г. — Дончо Екимовъ Стругаровъ, с. Етъра, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия и дървенъ материалъ.

Опр. № 5132—1 окт. 1936 г.—Колю Илиевъ Тумбаловъ, с. Гачевци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и брашна.

Опр. № 5133—1 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Нектаръ“ на Недко Димитровъ Чорбаджиски, с. Янковци, Габровско, търговпя на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и зърнени храни.

Опр. № 5134—1 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Балканъ“ на Стефанъ Колевъ Косевъ, с. Мечковечъ, Габровско —търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. 5135—1 окт. 1937 г. — Иванъ Яковъ Кулаковъ, с. Враниловци, Гаъъовско—търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и брашна.

Опр. № 5136—1 окт. 1937 г. — Пивница „Гроздъ“ на Денчо Несторовъ Бълниковъ, с. Дѣдо Стратъ, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и брашна.

Опр. 5137—1 окт. 1937 г. — Пивница „Св. Никола“ на Христо Ивановъ Шишковъ, с. Газурница, Габровско—търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, желѣзария и закуски на скара.

Опр. № 5138—1 окт. 1937 год. — Пивница „Янтра“ на Цвѣтко Христовъ Башевъ, с. Бичкиня, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5139—1 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Младость“ на Иванъ Христовъ Червенски, с. Газурници, Габровско—търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и плодове.

Опр. № 5140—1 окт. 1937 г. — Питиепрод. „Хаджията“ на Милчо Патковъ Хаджиевъ с. Калпазанитѣ — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и игри за развлечение.

Опр. № 5141—1 окт. 1837 г. — Питиепродавница „Малага“ на Люба Николова Бернатова, с. Бойката — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5142—1 окт. 1937 г. — Петъръ Христовъ Лесевъ — с. Жълтежъ, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5143—1 окт. 1937 г. — Пивница и колониалъ „Цариградъ“ на Симеонъ Христовъ Петковъ. с. Бичкиня, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и игри за развлечение.

Опр. № 5144—1 окт. 1937 г. — „Балканъ“ на Стефанъ Ивановъ Башевъ, с. Балканитѣ, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5145—1 окт. 1937 г. — Пивница „Балканъ“ на Христо Ивановъ Джибаловъ — с. Газурници, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, брашна и млѣчни продукти.

Опр. № 5146—1 окт. 1937 г. — Пивница „Старото огнище“ на Христо Харизановъ Дойновъ, с. Нова Махала, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, дървенъ материалъ и ножария.

Опр. № 5147—1 окт. 1937 г. — Пивница „Шипка“ на Иванъ Христовъ Бързеловъ, Враниловци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета колониалъ и зърнени храни.

Опр. № 5148—1 окт. 1937 г. —Питиепродавница „Бѣлъ Камъкъ“ на Рачо Геневъ Деевски, с. Трънито, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5149—1 окт. 1937 г. — Пивница „Левски“ на Митю Спасовъ Димитровъ, с. Търнито, Габровско — търговия на дребно съ спиртни пятиета и колониалъ.

Опр. № 5150—1 окт. 1937 г. — Пеню П. Катевски, с. Калпазани, Габровско — търговия на дребно съ плодове, зеленчукъ, спиртни питиета, колониалъ, зърнени храни, брашна игри за развлечение, млѣчни произведения.

Опр. № 5151—1 окт. 1937 г. — Питиепродавница и колониалъ на дребно на Димитъръ Денчевъ Дянковъ с. Бичкиня, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5152—1 окт. 1937 г. — „Димчанска Лоза“ на Ангелъ Серафимовъ Германовъ, с. Бичкиня, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5153—1 окт. 1937 г. — Лазаръ Колевъ Лазаровъ, с. Нова махала, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5154—1 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Бузлуджа" на Георги Янчевъ Донковъ, с. Нова-Махала, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, захарни издѣлия и плодове.

Опр. № 5155—1 окт. 1937 г. — Дойно Неновъ Дойновъ с. Етъра, Габтовско — търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия, плодове и захарни издѣлия.

Опр. № 5156—1 окт. 1937 г.— Питиепродавница „Русе" на Цвѣтко Петровъ Дечевъ, с. Бичкиня, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5157—1 окт. 1937 г. — Питиепродавница „България" на Иванъ Дончевъ Тодоровъ, с. Бойката, Габровско— търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, брашна и плодове.

Опр. № 5158—1 окт. 1937 г.—Питиепрод. „Хари Стоевъ" на Дамянъ Д. Димовъ, с. Газурници, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5159 — 1 окт. 1937 г. Питиепродавница „Дѣдо Минчо" на Минчо Петровъ Кисьовъ, с. х. Цоневъ мостъ, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, зеленчукъ и плодове.

Опр. № 5160—1 окт. 1937 год. Стефанъ П. Венковъ, с. Лесичарка, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5161—1 окт. 1937 г. Василъ Йонковъ Христовъ, с. Дѣдо Дянко, Габровско, търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и млѣчни произведения.

Опр. № 5162—1 окт. 1937 г. Колю Пройновъ Юнаковъ, с. Копчалии, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5163—1 окт. 1937 год. Питиепродавница „Червенъ брѣгъ", Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и дърва.

Опр. № 5164—1 окт. 1937 год. Питиепродавница „Турсесъ" на Христо Тотевъ Бузуковъ, с. Зелено дърво, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5165—1 окт.1937 г. Пивница „Звезда" на Руси Колевъ Гишинъ, с. Лютацитѣ, Габровско—търговия на дребно съ спиртни питиета колониалъ и дървенъ материалъ.

Опр. № 5166—1 окт. 1937 г. Пивница „Ловна среща" на Къню Геневъ Колевъ, с. Гачевци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5167—1 окт. 1937 год. Питиепродавница „Дѣдо Никола" на Атанасъ Николовъ Радолиновъ, с. Варговци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5168—1 окт. 1937 г. Питиепродавница „Китка" на Иванъ Андреевъ Петковъ, с. Дядо Дянко, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, зърнени храни и зеленчукъ.

Опр. № 5169—1 окт. 1937 г. Питиепродавница „Стара планина" на Петъръ Костадиновъ Генчевъ, с. Болтата, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ.

Опр. № 5170—1 окт. 1937 г. Питиепродавнича „Ягода" на Петко Тотевъ Петковъ, с. Велчевци, Габровско—търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5171 — 1 окт. 1937 год. Христо Христовъ Георгиевъ, с. Гачевци, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и брашна.

Опр. № 5172—1 окт. 1937 г. Христо Димовъ Ивановъ, с. х. Цоневъ мостъ, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5173—1 окт. 1937 г. Дамянъ Димовъ, с. Дѣдо Стратъ, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5174—1 окт. 1937 г. Иванъ Илиевъ Петковъ, с. Газурници, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5175—1 окт. 1937 год. Минчо Димовъ Димовъ, с. Болтата, Габровско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и галантерия.

Опр. № 5176—1 окт. 1937 год. Христо Л. Кожухаровъ, Габрово — търговия съ кафеджийство и игри за развлечение.

Опр. № 5177—1 окт. 1937 год. Иванъ Илиевъ Петровъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5178—1 окт. 1937 г. Недко Стоевъ Каманаровъ Габровъ — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5179—1 окт. 1937 год. „Централъ“ на Никола Тодоровъ Дончевъ, Габрово—търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и игри за развлечение.

Опр. № 5180 — 1 окт. 1937 г. — „Жълтешъ“ на Иванъ Христовъ Стояновъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5181 — 1 окт. 1937 г. — Кафене „Балканъ“ на Ботю Иовевъ Стояновъ, Габрово — търговия съ кафеджийство и игри за развлечение.

Опр. 5182 — 1 окт. 1937 г. — х. Илия Д. Пауновъ, Габрово — търговия на едро и дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5183 — 1 окт. 1937 г. — Христо Димитровъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и закуски на скара.

Опр. № 5184 — 1 окт. 1937 г. — Христо Т. Постомпировъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5185 — 1 окт, 1937 г. — Иванъ Венковъ Тотевъ Габрово, търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и закуски на скара.

Опр. № 5186 — 1 окт. 1937 г. — Иванъ Христовъ Костадиновъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и плодове.

Опр. № 5187 — 1 окт. 1937 г. — Колю Ивановъ Вуцовъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5188 — 1 окт. 7937 г. — Бирария на Христо Н. Казасовъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и закуски.

Опр. № 5189 — 1 окт. 1937 г. — Пивница „Розова Долина“ на Христо Стефановъ Янгеловъ, Габрово — търговия на дребно съ спиртни питиета и закуски на скара.

Опр. № 5190 — 1 окт. 1937 г. — Никола Христовъ Новаковъ, с. Темниско, Г.-Орѣховско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5191 — 1 окт. 1937 г. — Иванъ Пеневъ Ивановъ, с. Темниско, Г.-Орѣховско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5192 — 1 окт. 1937 г.—Недѣлко Стояновъ Доневъ, с. Темниско, Г.-Орѣховско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5193 — 1 окт. 1937 г. — Юрданъ Трифоновъ Минчевъ, с. Темниско, Г.-Орѣховско — търговия на дребно съ колониалъ брашна, памуци.

Опр. № 5194 — 1 окт. 1937 г. — Христо Мариновъ Мутановъ, с. Темниско, Г.-Орѣховско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5195 — 1 окт. 1937 г. — Юрданъ Николовъ Геровъ, с. Темниско, Г.-Орѣховско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5196 — 1 окт. 1937 г.—Моско Юрдановъ Станковъ, с. Темниско, Г.-Орѣховско — търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия и износъ на грозде,

Опр. № 5197 — 2 окт. 1937 г. — Димитъръ Георгиевъ Каракочевъ, с. Сергиевецъ, Г.-Орѣховско—търговия на дребно съ брашна.

Нпр. № 5198—2 окт. 1937 г.—Никола Иосифовъ Еневъ, с. Сергиевецъ, Г.-Орѣховско — търговия на дребнб съ спиртни питиета, бакалия и брашна.

Опр. № 5199 — 2 окт. 1937 г. — „Никола Иосифовъ Еневъ" на Илия Николовъ Иосифовъ, с. Сергиевецъ, Г.-Орѣховско — търговия на древно съ спиртни питиета и брашна.

Опр. № 5200 — 2 окт. 1937 о.—Пенко Юрдановъ Пенковъ, с. Сергиевецъ, Г.-Орѣховско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. 5201—2 окт. 1937 г.—Христо Христовъ Т. Кушевъ, с. Сергюевецъ, Г. Орѣховско — търговия на дребно съ захарни издѣлия и боза.

Опр. № 5202—2 окт. 1937 год. — Димитъръ Мариновъ Кунчевъ, с. Сергиевецъ, Г. Орѣховско—търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия и брашна.

Опр. № 5203—2 окт. 1937 г.—Никола Кировъ Ганчевъ с. Сергюевецъ, Г. Орѣховско—търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5204—2 окт. 1937 г. — Кирилъ Ив. Никовъ, с. Самоводене, В. Търновско—търговия на дребно съ брашна, трици и зърнени храни.

Опр. № 5205—2 окт. 1837 г. — Кирилъ Др. Пайзановъ, с. Самоводене, В. Търговско — търговия на дребно и едро съ добитъкъ.

Опр. № 5206—2 окт. 1937 г. — Александъръ Р. Пангеловъ, с. Самоводене, В. Търновско—търговия на дребно съ спиртуи питиета и бакалия.

Опр. № 5207—2 окт. 1937 г. — Никола Ив. Глушковъ с. Самоводени, В. Търновско—търговия на дребно съ желѣ, зария и бои.

Опр. 5208—2 окт. 1937 г. Иванъ Петковъ Цаневъ, с. Самоводене, В. Търновско—търговия на дребно съ царевица, брашна, трици и зърнени храни.

Опр. № 5209—2 окт. 1937 г.—Василъ Радевъ Пангеловъ, с. Самоводене, В. Търново—търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5210—2 окт. 1937 г.—Иванъ Кръстевъ Тенджерковъ, с. Самоводене, В. Търневско — търговия на дребно и едро съ съестни продукти и плодове.

Опр. № 5211—2 окт. 1937 г.—Георги Данковъ, с. Самоводене, В. Търневско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5212—2 окт. 1937 г. — Петъръ Георгиевъ Панчевъ, с. Самоводене, В. Търновско — търговия на дребно съ мамулено брашно и зърнени храни.

Опр. № 5213—2 окт. 1937 г. — „Обнова" на Йорданъ Мариновъ Инковъ, с. Самоводене, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5214—2 окт. 1937 г. — Кирилъ Н. Караивановъ, с. Самоводене, В. Търновско—търговия на дребно съ зърнени храни и брашна.

Опр. № 5215—2 окт. 1937 г. — Петко П. Главановъ, с. Самоводене, В. Търновско — търговия на дребно и едро съ колониалъ, спиртни питиета, манифактура, брашна, трици, дърва, плодове и зеленчуци.

Опр. № 5216—2 окт. 1937 г. — Кирилъ Илиевъ Мъгловъ, с. Самоводеие, В. Търновско — търговия на едро и дребно съ съестни продукти, зеленчукъ и свинска масъ.

Опр. № 5217—2 окт. 1937 г. — „Венеция" на Димитръ Йорговъ Филковъ, с. Самоводене, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5218—2 окт. 1937 г. — Василъ Николовъ Чуклевъ, с. Самоводене, В. Търновско — търговия на дребно съ бакалия и спиртни питиета.

Опр. № 5219—2 окт. 1937 г. — Александъръ Ан. Пангеловъ, с. Самоводене, В. Търновско, търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и зърнени храни.

Опр. № 5220—2 окт. 1937 г. — Костадинъ Д. Мицовъ, с. Самоводене, В. Търновско—търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ и гостилничарство.

Опр. № 5221—2 окт. 1937 г. — „Бр. Анг. Христови" на Никола Ангеловъ Ханджиевъ, с. Самоводене, В. Търновско — търговия на едро съ спиртни питиета.

Опр. № 5222—2 окт. 1937 г. Тодоръ А. Диксоковъ, с. Самоводене, В. Търновско — търговия на дребно съ колониалъ, царвули, галантерия, спиртни питиете, зърнени храни и трици.

Опр. № 5223—2 окт. 1937 г. Питиепродавница на Иванъ Михаиловъ Ганцаровъ, с. Самоводене, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колниалъ и зърнени храни.

Опр. № 5224—2 окт. 1937 г. Петъръ Тодоровъ п. Петровъ, с. Самоводене, В. Търновско — търговия на едро и дребно съ съестни продукти, дърва и вжглища.

Опр. № 5225—2 окт. 1937 год. Игнатъ Кост. Алърковъ, с. Самоводене, В. Търновско — търговия на едро и дребно съ колониалъ, спиртни питиета, желѣзария и зърнени храни.

Опр. № 5226—2 окт. 1937 год. „Весело сърдце" на Кирилъ Михаиловъ Каралеевъ, с. Самоводене, В. Търновско — търговия на дребно съ вълнени и памучни прежди, брашна, бонбони, тетрадки, галантерия, яйца, трици и колониалъ.

Опр. № 5227—2 окт. 1937 г. Питиепродавница и бакалия на Атанасъ х. Начевъ, с. Самоводене, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ и бакалия.

Опр. № 5228—2 окт. 1937 г. Юрданъ Ивановъ Данковъ, с. Самоводене, В. Търновско—търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5229—2 окт. 1937 г. Питиепродавница „Зора" на Костадинъ Христовъ Варамезовъ, с. Самоводене, В. Търновско — уърговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и зърнени храни.

Опр. № 5230—2 окт. 1937 г. Иванъ. Станевъ Тенджер-

ковъ, с. Самоводене, В. Търновско — търговуя на дребно и едро съ зеленчукови семена, лукъ (арпаджикъ), мась, зеленчукъ и комисионерство.

Опр. № 5231—2 окт. 1937 г. Питиепродавница на Григоръ Христовъ Атанасчиновъ, с. Самоводене, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ и бакалия.

Опр. № 5232 — 2 окт. 1937 год. Димитъръ Д. Кантарджиевъ, с. Водица, Варненско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5233—2 окт. 1937 год. Александъръ Гюръвъ Д. Вжчевъ, с. Злокученъ, Шумеиско — търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия и манифактура.

Опр. № 5234—2 окт. 1937 г. Питиепродавница на Яна Бойчева Маркова, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5235—2 окт. 1937 год. Динко Нейковъ Илчевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5236—2 окт. 1937 г. Никола Крайчевъ Радевъ, с. Злокученъ, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5237—2 окт. 1937 г. Питиепродавница „Граниченъ кжтъ“ на Саркизъ А. кара Терзиянъ, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ и бакалия.

Опр. № 5238—2 окт. 1937 год. Вниенъ складъ „Златна звезда“ на Димитъръ Константиновъ Димитровъ, Шуменъ—търговия на едро и дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5239—2 окт. 1937 год. Петъръ Русевъ Петровъ, Шуменъ — търговия на едро и дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5240—2 окт. 1937 г. Питиепродавница на Киркоръ Овагимовъ, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5241—2 окт. 1937 год. Пивница „Колония“ на Вахаршакъ Хачидуровъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5242—2 окт. 1937 год. Питиепродавница „Бори мечката“ на Юрданъ Дочевъ, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5243—2 окт. 1937 г. — Михаилъ Н. Христовъ, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета и тотюнъ.

Опр. № 5244—2 окт. 1937 г. — „Бѣлъ Брѣгъ" на Василъ Т. Радичевъ, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5245—2 окт. 1937 г.—Питиепродавница „Иванчо" на Иванъ Анастасовъ, Ивановъ Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питието и тютюнъ.

Опр. 5246—2 окт. 1937 г. — Питиепрод. „Табачка" на Цвѣтана Райчева Вълчева, с. Дивдѣдово, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета, сода, лимонада, сайдеръ игри за развлечение, ханджийство.

Опр. № 5247—2 окт. 1937 г. — Пивница „Спирка" на Иванъ Атанасовъ Долний с. Дивдѣдово, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5248—2 окт. 1937 г. — Питиепродавница на Тодорка Тенева, с. Венецъ, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия и тютюнъ.

Опр. № 5249 2 окт. 1937 год. — Ради Дочевъ Илиевъ, Шуменъ — търговия на дреено съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. 5250—2 окт. 1937 г. — Питиепродавница на Петръ Г. Мисаковъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5251—2 окт. 1937 год.—„Караджата на Василъ Ивановъ Поповъ, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия и кинкалерия.

Опр. № 5252—2 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Червенъ ракъ" на Стефка Юрданъ Абаджиева, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5253—2 окт. 1937 г. — Пивница „Бордо" на Върбанъ Ивановъ Лунговъ, Шуменъ, търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5254—2 окт. 1937 г. — Питейно заведение „Орелъ" на Христо Н. Драгановъ, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5255—2 окт. 1937 г.—Питиепродавница „Гроздъ на Димитъръ Г. Ковачевъ, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5256—2 окт. 1937 г. — Пивница „Бунаръ Хисаръ" на Станю Раевъ Михалевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия и тютюнъ.

Опр. № 5257—2 окт. 1937 г.—Питейно заведение „Златна Лира" на Ангелъ Колевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5258—2 окт. 1937 г. — Никола Илиевъ Кулевъ Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета.

5259—2 окт. 1937 г. — Питиепродавница „На здраве" на Георги Ангеловъ, Шуменъ, търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5260—2 окт. 1937 год. — Пивница „Бордо" на Величко Ганчевъ, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5261—2 окт. 1937 г. — Пивница „Ловна почивка" на Стилиянъ Ангеловъ Ганевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5262—2 окт. 1937 г. — Георги Миневъ Чаушевъ, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5263—2 окт. 1937 г. — Иванъ Станчевъ Матраковъ, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5264—2 окт. 1937 г.—Питиепродавница Антонъ Илиевъ Кулевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5265—2 окт. 1937 г. — Пивница „Сакарка" на Димитъръ Сланевъ, Шуменъ—търговия на дребна съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5266 — 2 окт. 1937 г. — Пивница нм Добри Н. Коларовъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5267 — 2 окт. 1937 г. — Пивница „Орелъ" на Адамъ Ивановичъ, с. Цари-бродъ, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5268 — 2 окт. 1937 г.—Пивница „Малкия Пашпуррр..." на Георги В. Пашпуровъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ

Опр. № 5269 — 2 окт. 1937 г. — Тодоръ Мировъ Желѣзовъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5270 — 2 окт. 1937 г. — Пивница Николай Цоневъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5271 — 2 окт. 1937 г.—Питиепродавница „Данъ

Коловъ“ на Захари Димовъ, с. Дивдѣдово, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни и разхладителни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5272 — 2 окт. 1937 г. — Лазаръ Б. Калушевъ Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ, колониалъ, бакалия и кафеджийство.

Опр. № 5273 — 2 септ. 1937 г.—Питиепродавница „Веселие“ на Стилянъ Чернаевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5274 — 2 окт. 1937 г. — Питиепрод. „Старата Асма“ на Стефанъ Цоневъ Абаджиевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5275 — 2 окт. 1937 г. — Питиепродавница на Щерю Станчевъ Куневъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5276 — 4 окт. 1937 г. — Бюфетъ при читалище „Арх. Михаилъ“ на Стефанъ Янковъ. Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5277 — 4 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Хижата“ на Захари Димитровъ Тодоровъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5278 — 4 окт. 1037 г. — Питиепродавница „Гаражъ“ на Р. Гичевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ и кафе.

Опр. № 5279 — 4 окт. 1937 г. — Пивница Кристалъ на Илия К. Енчевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5280 — 4 окт. 1937 г.—Питиепродавница „Червенъ Ракъ“ на Юрданъ Райновъ Абаджиевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5281 — 4 окт. 1937 г. — Филипъ Петровъ Стоевъ, с. Каменякъ, Шуменско — търговия на дребно съ колониалъ и спиртни питиета.

Опр. № 5282 — 4 окт. 1937 г — Петъръ Дочевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5283 — 4 окт. 1937 г.—Питиепродавница, ханъ и хотелъ „Централъ“ на Стоянъ Вълчевъ Гочевъ, Шуменъ— търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5284 — 4 септ. 1937 г. — Локалъ „Одеонъ“ на Димо Г. Топаловъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета, храна, кафе и игри за развлечение.

Опр. № 5285 — 4 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Силистра" на Ангелъ Тодоровъ Петковъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5286 — 4 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Осмаръ" на Недю Александровъ Недевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5287 — 4 окт. 1937 г. — Пивница „Златна Добруджа" на Петъръ Господиновъ Петровъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5288—4 окт. 1937 г. Питиепродавница на Иванъ Христовъ, с. Дивдѣдово, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5589—4 окт. 1937 г. Питиепродавнаца „Стара планина" на Атанасъ Атанасовъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5290—4 окт. 1937 год. „Кристалъ" на Янко Колевъ Енчевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета, гостилничарство и кафеджийство.

Опр. № 5291 — 4 окт. 1937 год. Пивница „Ав. желѣз. Спирка" на Веска Йоч. Тотева, гара Хитрино, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5292 — 4 окт. 1937 год. Пивница „Тракия" на Пенчо Тодиновъ, с. Малакъ, Шуменско —търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия и тютюнъ.

Опр. № 5293—4 окт. 1937 г. Пивница „Ешмедеме" на Иванъ Ивановъ Бенлиевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиети.

Опр. № 5294—4 окт. 1937 г. Питиепродавница „Боецъ" на Георги Н. Табаковъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5295—4 окт. 1937 год. Хотелъ-Ресторантъ „София" на Никола Герчевъ Бъчваровъ, Шуменъ — търговия на дребно съ експлоатация на файтони, хотелиерство, спиртни питиета, кафеджийство и джамбазлъкъ.

Опр. № 5296—4 окт. 1937 г. Питиепродавница на Бърни М. Халачевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5297—4 окт. 1937 г. Питиепродавница „Даудовъ

ханъ" на Петрана Стоянова, с. Дивдѣдово, Шуменско—търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5298—4 окт. 1937 г. Питиепродавница „Бѣлиятъ паякъ" на Петъръ Василевъ Пашпуровъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5299—4 окт. 1937 г. Пивница „Централъ" на Стойка Вълчева Гочева, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ и ханджийство.

Опр. № 5300—4 окт. 1937 г. Питиепродавница на Юрданка Вичева, с. Дивдѣдово, Шуменско—търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5301—4 окт. 1937 год. Питиепродавница „Гарванъ" на Илия Марковъ Червенковъ, Дивдѣдово, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета и разладителни питиета.

Опр. № 5302—4 окт. 1937 г. Питиепродавница „Божидаръ" на Хараланъ Митевъ Даневъ, гара Хитрино, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5303—4 окт. 1937 г. Питиепродавница „Гроздъ" на Рашко Георгиевъ, гара Хитрино, Шуменско— търговия на дребно съ спиртни питиета и гостилничарство.

Опр. № 5304—4 окт. 1937 г. Тодоръ Георгиевъ Въчовъ с. Злокученъ, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ и бакалия.

Опр. № 5305—4 окт. 1937 г. Питиепродавница на Иванъ Адамовъ Или, с. Царевъ Бродъ, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5306—4 окт. 1937 г. Питиепродавница на Максимъ Антоновъ Рилъ, с. Царевъ Бродъ, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5307—4 окт. 1937 г. Пивница „Царибродъ" на Анто Трифоновъ, с. Царевъ Бродъ, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5308—4 окт. 1937 г. Питиепродавница и бакалия „Другарска среща" на Цвѣтко Антовъ, с. Върбакъ, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия и манифактура.

Опр. № 5309—4 окт. 1938 г. Питейно заведение „Фър-

гъна" на Ив. Стоевъ, с. Дибичъ, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5310—4 окт. 1937 г. Питиепродавница „Силистра" на Сѫба Янглова Тодорова, Шуменъ — търговия на дрдбно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5311—4 окт. 1937 год. Пивница „Селоолу" на Александъръ Ив. Селевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5312—4 окт. 1937 г. Питиепродавница на Радка Роева, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5313—4 окт. 1927 г. Пивница „Извори" на Димитъръ К. Рогожаровъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и кафе.

Опр. № 5314—4 окт. 1937 год. Пивница „Чаталджа" на Христо Николовъ, Шуменъ—търговит на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5315—4 окт. 1937 г. Янко Малчевъ, Шуменъ търговия на дребно съ бакалия, спиртни питиета и кафеджийство.

Опр. № 5316—4 окт. 1937 год. Калина Бони Митева, с. Браничево, Шуменско — търговия не дребно съ спиртни питнета.

Опр. № 5317—4 1937 год. Питиепродавница на Мило Харалановъ Милевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ и бакалия.

Опр. № 5318—4 окт. 1937 г. Борисъ Величковъ Дучевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета, гостилничарство и ханджийство.

Опр. № 5319—4 окт. 1937 год. Ресторантъ и питиепродавница „Царь Борисъ" на Деню Господиновъ Геневъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ, гостилничарство и ханджийство.

Опр. № 5320—4 1937 г. Питиепродавница „Силистра" на Александъръ Велиновъ Андоновъ, с. Панайотъ Воловъ, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5321—4 окт. 1937 г Питиепродавница нъ Арсо Петровъ, с. Панайотъ Воловъ, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ и бакалия.

Опр. № 5322—4 окт. 1937 г. Коста Тихоловъ Ивановъ, с. Венецъ, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5323—4 окт. 1937 г. Питиепродавница „Цветѣ сирачета“ на Тодоръ Ивановъ Тодоровъ, с. Панайотъ Воловъ, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5324—4 окт. 1937 г. „Желѣзничарска среща“ на Георги Я. Арнаудовъ, гара Хитрино, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ, кафе, гостилничарство и месо.

Опр. № 5325—4 окт. 1937 г. Питиепродавница „Ловецъ“ на Борисъ Ст. Величковъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия и тютюнъ.

Опр. № 5326—4 окт. 1937 г. Питиепродавница „Еснафска среща“ на Тодорка Иванова, с. Мадара, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5327—4 окт. 1937 г. Иванъ Михайловъ Жековъ. Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5328—4 окт. 1937 г. Питейно заведение „Общество на народитѣ“ на Христо Ивановъ Марковъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5329—4 окт. 1937 год. Кафене на Али Алиевъ Ибрямовъ, с. Павликени, В. Търновско — търговия съ кафеджийство.

Опр. № 5330—4 окт. 1937 год. „Два брѣста“ на Христо Ст. Илчевъ, с. Павликени, В. Търновско — търговия съ кафеджийство.

Опр. № 5331—4 окт. 1937 год. Кафе-сладкарница „Малина“ на Тодоръ Ив. Станчевъ, с. Павликени, В. Търновско — търговия на дребно съ захарни издѣлия, чай и кафе.

Опр. № 5332—4 окт. 1937 г. Минчо Пеневъ Тотевъ, с. Градище, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и кафеджийство.

Опр. № 5333—4 окт. 1937 год. Питиепродавница на Ив. Ив. Влаховъ, с. Градище, В. Търновско—търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия и кафеджийство.

Опр. № 5334—4 окт. 1937 год. Бакалница „Гъмза“ на Бойчо Балевъ Ранковъ, Вишовградъ, В. Търновско — търговия на дребно съ бакалия.

Опр. № 5335 — 4 окт. 1937 г. — Руси Тодоровъ с. Павликени, В.-Търновско — търговия на едро съ спиртни питиета.

Опр. № 5336 — 4 окт. 1937 г.—Питиепродавница „Бѣла Черква" на Тодоръ Антоновъ Маринчевъ, с. Бѣла Черква, В.-Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5337 — 4 окт. 1937 г. — Цвѣтко Величковъ Табаковъ, с. Еменъ, В.-Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и кафеджийство.

Опр. № 5338 — 4 окт. 1937 г. — Кафене „Вуйчо" на Никула Петкова Стамболска, с. Мусина, В.-Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и кафеджийство.

Опр. № 5339 — 4 окт. 1937 г. — Георги Пеневъ Крамолински, с. Градище, В.-Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5340 — 4 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Торино" на Алекси Ц. Райковъ, с. Павликени, В.-Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и гостилничарство

Опр. № 5341 — 4 окт. 1937 г. — Петко Антоновъ Николовъ, с. Градище, В.-Търновско — търговия на дребно съ бакалия и кафеджийство.

Опр. № 5342 — 4 окт. 1937 г.—Питиепродавница „Централа" на Пеню Ионевъ Пеневъ, с. Градище, В.-Търновско—търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5343—4 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Лъвъ" на Иванъ Сидеровъ Мариновъ, с. Варана, В.-Търновско—търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5344 — 4 окт. 1937 г. — Питиепродавница и колониалъ „Лисица" на Семо Петковъ Кръстевъ, с. Паскалевецъ, В.-Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, манифактура и кафеджийство.

Опр. № 5345 — 4 окт. 1937 г. — Илия Ив. Джарковъ, с. Джскотъ, В.-Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и тютюнъ.

Опр. № 5346 — 4 окт. 1937 г.—Питиепродавница „Приятна Почивка" на Яна Маринова Ангелова, с. Горна-Липница В.-Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5347—4 окт. 1937 г.—Питиепродавница „Утѣха" на Пенчо Ганевъ Уста-Пеневъ, с. Павликени, В.-Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и гостилничарство.

Опр. № 5348 — 4 окт. 1937 г. — Димитъръ Данчеяъ, с. Варана, В.-Търновско — Търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5349 — 4 окт. 1937 г. — Питиепродавница и бакалница „Торино" на Василъ Ивановъ Патриковъ с. Дъскотъ, В.-Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5350 — 4 окт. 1937 год. — Питиепродавница „Гроздъ" на Василъ Кръстевъ Такевъ, с. Паскалевецъ, В.-Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5351—4 окт. 1937 г.— Петко Стойчевъ Недковъ с. Стамболово, В.-Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5352—4 окт. 1937 г. „Америка" на Маринъ Хр. Янковски, с. Дичинъ, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5353—4 окт. 1937 г. Питиепродавница „Гъмза" на Дена Димитрова Димова, с. Бѣла-черква, В. Търновско— търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5354—4 окт. 1937 г. Костадинъ Пенчо Начевъ, с. Павликени, В. Търновско—търговия на дребно съ спиртни питиета и ханджийство.

Опр. № 5355—4 окт. 1937 г. „Гроздъ" на Маринъ Славовъ Русиновъ, с. Михалци, В. Търновско — търговия на на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5356—4 окт. 1937 год. Питиепродавница на Ангелъ М. Саневъ, с. Павликени, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5357—4 окт. 1937 г. Данаилъ Ивановъ Рачевъ, с. Вишовградъ, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия и кафеджийство.

Опр. № 5358—4 окт. 1937 год. „Златна Добруджа" на Сава Генчевъ Атанасовъ, с. Вишовградъ, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5359—4 окт. 1937 г. „Почивка" на Георги Серафимовъ Тотевъ, с. Вишовградъ, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5360—4 окт. 1937 г. „Юнакъ" на Тото Денчевъ Серафимовъ, с. Вишовградъ, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5361—4 окт. 1937 г. Питиепродавница „Изгрѣвъ“ на Ганчо Ганевъ Уста-Пеневъ, с. Павликени, В. Търновско—търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5362—4 окт. 1937 гоп. „Батембергъ“ на Иванъ Мар. Дечковъ, с. Павликени, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и гостилничерство.

Опр. № 5363—4 окт. 1937 г. Питиепродавница и гостилница „Балканъ“ на Маринъ Еневъ, с. Павликени, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и гостилничарство.

Опр. № 5364—4 окт. 1937 год. „Джамбазка среща“ на Колю Бяновъ Колевъ, с. Павликени, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5365—4 окт. 1937 г. Питиепродавниха „Балкански изворъ на Мянко Рачевъ Касабовъ, с. Павликени, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и гостилничарство.

Опр. № 5366—4 окт. 1937 год. Питиепродавница „Михалска среща“ на Костадинъ Пѣевъ Рашевъ, с. Павликени, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5367—4 окт. 1937 г. Питиепродавница, ресторантъ и кафене „Казино“ на Стефанъ М. Гешевъ, с. Павликени, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета, гостилничарство и кафеджийство.

Опр. № 5368—4 окт. 1937 г. Юрданъ Георгевъ Куниновъ, Михалци, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5369—4 окт. 1937 г. Георги Коевъ Бурсуковъ, с. Радевци, Дрѣновско — търговия на дребно съ дърва за горене и дървени материали.

Опр. № 5370—4 окт. 1937 г. Ионче Ивановъ Ганевски, с. Нейковци, Дрѣновско — търговия на дребно съ овощия и произведенията имъ.

Опр. № 5371—4 окт. 1937 г. — Кръчма „Дълбокъ зимникъ“ на Пенчо П. Колевъ, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5372—4 окт. 1937 г.—Недѣлко Петровъ, с Нейковци, Дрѣновско—търговия на едро и дребно съ брашна, вълна, дърва и овощия.

Опр. № 5373 — 4 окт. 1937 г. — Драганъ Драгановъ

Терзиевъ, с. Радевци, Дрѣновско—търговия на едро и дребно съ дърва и дървени материали.

Опр. № 5374—4 окт. 1937 г.—Кафене „Зора" на Цана Станчева, с. Плачковци, Дрѣновско—търговия на дребно съ захарни издѣлия и кафеджийство.

Опр. № 5375—4 окт. 1937 г. — Магазинъ „Успѣхъ" на Добри Д. Христовъ, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ колониалъ, брашна, манифактура, галантария и обуща.

Опр. № 5376—4 окт. 1937 год. — Зеленчуко-овощарница на Иванъ Поповъ, Варна, кв. Аспарухово — търговия на дребно съ зеленчукъ и овощия.

Опр. № 5377—4 окт. 1937 г. — Боню Станевъ Тепавичарнвъ, с. Плачковци, Дрѣновско—търговия на дребно съ колониалъ и галантария.

Опр. № 5378—4 окт. 1937 г. — Пивница „Мусалла" на Цаню Къневъ Ралевъ, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ спиртни питиета, колониалъ и овощия.

Опр. № 5379—4 окт. 1937 г.—Аперативъ и кафене „Борисъ" на Момчо Христовъ, Плачковци, Дрѣновско—търговия на дребно съ захарни и шоколадени издѣлия, кафеджийство боза и спиртни питиета.

Опр. № 5380—4 окт. 1937 г. — Пивница „Приятна почивка" на Борисъ П. Галунски, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5381—4 окт. 1937 год. — Кафене „Борса" на Иванъ Ц. Рачевъ, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ спиртни питиета, кафеджийство и боза.

Опр. № 5382—4 окт. 1937 г. Минка стефанова Кънчева, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на дребно съ захарни издѣлия, овощия, съестни продукти и напитки.

Опр. № 5383—4 окт. 1937 г. — Питиепродавници и бакалия „Бузлуджа" на Кънчо Петковъ Ицковъ, с. Плачковци, Дрѣновско—търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия и кафеджийство.

Опр. № 5384—4 окт. 1937 г.—Книжарница „Алеко" на Иванъ Кънчевъ, с. Плачковци, Дрѣновско—търговия на едро и дребно съ книжарски материали и вестници.

Опр. № 5385—4 окт. 1937 г. — Магазинъ „Изгрѣвъ" на Илия Василевъ, с. Плачковци, Дрѣновско—търговия на дребно съ манифактура, галантария и колелета.

Опр. № 5386—4 окт. 1937 г.—Иванъ Боневъ Стайновъ, с. Енчевци, Дрѣновско—търговия на дребно съ брашна и колониалъ.

Опр. № 5387—4 окт. 1937 г. — Колю Йовчевъ Цаневъ, гара Плачковци, Дрѣновско—търговия на едро и дребно съ дърва за горене и дървени материали.

Опр. № 5388—4 окт. 1937 г. Питиепродавница „Св. Никола" на Райко Венковъ, с. Енчевци, Дрѣновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и колониалъ.

Опр. № 5389 —4 окт. 1937 г. — Бозаджийница „Балканъ" на Михалъ Ангеловъ, с. Радевци, Дрѣновско — търговиѣ на дребно съ захарни и шоколадени издѣлия, боза и съестни продукти.

Опр. № 5390 — 4 окт. 1937 г. — Петко Ивановъ Димовъ, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ брашна и зърнени храни.

Опр. № 5391 — 4 окт. 1937 г. — Георги Ивановъ Христовъ, с. Радевци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ колониалъ и спиртни питиета.

Опр. № 5392 — 4 окт. 1937 г. — Цаню Ив. Вълковъ, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ дърва, дървенъ материалъ, зърнени храни, брашна и бакалие

Опр. № 5393 — 4 окт. 1937 г. — Георги Димитровъ Рачевъ, гара Плачковци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ дърва за горене, дървени материали и овощия

Опр. № 5394 — 4 окт. 1937 г.—Недѣлка Лазарова Грънчарова, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ прежди, електрически материали и машини.

Опр. № 5395 — 4 окт. 1937 г. Никола Никифоровъ Цоневъ, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ дърва, дървени материали и каменни вжглища.

Опр. № 5396 — 4 окт. 1937 г.—Тихолъ Драгановъ Митевъ, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ зеленчукъ и овощия

Опр. № 5397 — 4 окт. 1937 г. — Магазинъ „Балканъ" на Боню Кънчевъ, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ захарни и шоколадови издѣлия.

Опр. № 5398 —4 окт. 1937 г. — Кънчо Ивановъ Дамяновъ, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ дърва за горене, дървенъ материалъ и овощия.

Опр. № 5399 — 4 окт. 1937 г. Магазинъ „Дветѣ Килифарчета" на Бончо Колевъ, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ манифактура, галантария и колониалъ.

Опр. № 5400 — 4 окт. 1937 год. — Георги Тодоровъ Първановъ, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ колониалъ, зеленчукъ и съестни продукти.

Опр. № 5401 — 4 окт. 1937 г, — Пивница „Изворъ" на Ради Георгиевъ, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5402 — 4 окт. 1937 г. — Ресторантъ „Реклама" на Димитъръ П. Галунски, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ спиртни питиета и овощия

Опр. № 5403 — 5 окт. 1937 г. — Пивница „Приятна Среща" на Мария Кръстева, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и захарни издѣлия.

Опр. № 5404 — 5 окт. 1937 г. — Сава Ивановъ Пандазовъ, с, Косовци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ колониалъ. спиртни питиета, брашна и дърва.

Опр. № 5405 — 5 окт. 1937 г. — Косю Христовъ Савовъ, гара Кръстецъ, Дрѣновско—търговия на едро и дребно съ колониалъ, брашна, спиртни питиета, дърва и хотелиерство

Опр. № 5406 — 5 окт. 1937 г. — Нейко Миховъ Нейковъ, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ захарни и шоколадови издѣлия и плодове

Опр. № 5407 — 5 окт. 1937 г. — Магазинъ „Чайка" на Стефанъ Кънчевъ Ниновъ, Плачковци, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ захарни издѣлия, овощия, колониалъ и театъръ.

Опр. № 5408—5 окт. 1937 год. Пивница „Украйна" на Пена Николова, с. Плачковци, Дрѣновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и кафеджийство.

Опр. № 5409—5 окт. 1937 г. Питирпродавница „Орелъ" на Георги Атанасовъ Георгиевъ, Вълчи-долъ, Провадийско — търговия надребно съ спиртни питиета и житарство.

Опр. № 5410—5 окт. 1937 г. Бозаджийца на Тилю Янковъ Тилевъ, с. Вълчи-долъ, Провадийско — търговия на дребно съ боза, захарни издѣлия, овошки и зеленчукъ.

Опр. № 5411—5 окт. 1937 г. Кафене на Панайотъ Райчевъ Станевъ, с. Вълчи-долъ, Провадийско — търговия на дребно съ кафе, чай, локумъ и игри за развлечение.

Опр. № 5412—5 окт. 1937 г. Складъ за зърнени храни и варива на Колю Николовъ Колевъ, с. Вълчи-долъ, Провадийско — търговия на дребно съ зърнени храни, варива, фуражъ, старо желѣзо, дърва за горене.

Опр. № 5413—5 окт. 1937 г. Бозаджийница и овощарница „Дели орманъ“ на Георги Илиевъ Спасеновъ, Вълчи-долъ, Провадийско — търговия на дребно съ боза, захарни издѣлия, зеленчукъ и колониалъ.

Опр. № 5414—5 окт. 1937 год. Колониаленъ магазинъ „Силистра“ ва Велико Колевъ Недевъ, Вълчи-долъ, Провадийско — търговия на дребно съ колониалъ, манифактура, галантария, кинкалерия и обуща.

Опр. № 5415—5 окт. 1937 г. Колониалъ и манифактура на Стоянъ Вълчевъ Поповъ, с. Вълчи-долъ, Провадийско — търговия на дребно съ манифактура, галант. и кинкалерия.

Опр. № 5416 — 5 окт. 1937 год. Питейно заведение на Йока Колева Стоева, с. Вълчи-долъ, Провадийско—търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5417—5 окт. 1937 г. Магазинъ „Напредъкъ“ за готови обуща, дрехи и платове на Кина Цонева Кацарова, с. Вълчи-долъ, Провадийско—търговия на дребно съ готови дрехи, обуща и платове.

Опр. № 5418—5 окт. 1937 г. Складъ за зърнени храни и варива на Юрданъ Атанасовъ Диковъ, с. Вълчи-долъ, Провадийско — търговия на дребно съ зърнени храни и варива

Опр. № 5419—5 окт. 1937 г. Колониаленъ и манифактуренъ магазинъ „Франко“ на Василъ Стояновъ Поповъ, с. Искъръ, Провадийско — търговия на дребно съ колониалъ, манифактура, галантария, кинкалерия и яйца.

Опр. № 5420—5 1937 г. Колониалъ и манифактура на Хасанъ Ибрямовъ Юмеровъ, с. Кракра, Провадийски — търговия на дребно съ колониалъ, манифактура, галантария, кинкалерия и яйца.

Опр. № 5421—5 окт, 1937 г. Колониаленъ и манифактуренъ магазинъ „Върбица“ и кръчма на Христо Стояновъ Димитровъ, с. Кракра, Провадийско — търговия на дребно съ колониалъ, манифактура, кинкалерия, галантария, яйчарство и спиртни питиета.

Опр. № 5422—5 окт. 1937 г. Пивница „Варна“ на Филка Костова Сотирова, с. Вълчи-долъ, Провадийско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5423—5 окт. 1937 год. Пивница „Младость" на Павли Михалевъ Ралевъ, с. Щипско, Провадийско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5424—5 окт. 1937 г. Колониалъ и манифактура на Желю Петровъ Желѣзковъ, с. Щипско, Провадийско — търговия на дребно съ колониалъ, манифактура, галантария, кинкалерия и яйца.

Опр. № 5425—5 окт. 1937 год. — Обущарски магазанъ „Тигъръ" на Георги Димитровъ Бобевъ, с. Вълчи долъ — Провадийско—търговия на дребно съ обущарски стоки, готови обуща, сарашки материали и цървули.

Опр. № 5426—5 окт. 1937 г. — „Роза" на Ганко Ганевъ Цуцовъ, с. Гостилица, Дрѣновско — търговия на дребно съ захарни издѣлия, кафеджийство и игри за развлечение.

Опр. № 5427—5 окт. 1937 г. — „Прогресъ" на Рашко Цаневъ Митевъ, с. Маноя, Дрѣновско — търговия на дребно съ колониалъ, вжжа, царвули, минерални масла, стъклария, желѣзария, тютюнъ и захарни издѣлия.

Опр. № 5428—5 окт. 1037 г. — „Боби Н. Лафчиевъ" на Димитъръ Неновъ Сокеровъ, Дрѣново—търговия на дребно съ книжарски артикули и печатарство.

Опр. № 5429—5 окт. 1937 год.—„Търговска срѣща" на Генчо Колевъ Стоевъ, гара Соколово, Дрѣновско—търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ и тютюнъ.

Опр. № 5430—5 окт. 1937 г. — Христо Петровъ Паскалевъ, с. Косарка, Дрѣновско—търговия на едро и дребно съ предприемачество на общински и държавни доставки.

Опр. № 5431—5 окт. 1937 г. „Старата круша" на Недка Минчева, Дрѣново—търговия на дребно съ спиртни питиета, захарни издѣлия и кафеджийство и тютюнъ.

Опр. № 5432—5 окт. 1937 г. — Георги Василевъ Георгиевъ, с. Бучуковци, Дрѣновско—търговия на дребно съ кафеджийство, захарни издѣлия, колониалъ, тютюнъ и минерални масла.

Опр. № 5433—5 окт. 1937 г.—Василъ Ботевъ Узуновъ, с. Соколово, Дрѣновско—търговия на дребно съ списания, вестници, книжарски артикули.

Опр. № 5234—5 окт. 1937 г.—Иванъ Пенчевъ Мириновъ с. Цинга, Дрѣновско—търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ, бакалия, минерални масла и стъклария.

Опр. № 5435—5 окт. 1937 г. — „Гроздъ“ на Николина Донева Христова, с. Радовци, Дрѣновско—търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ, колониалъ и петролъ.

Опр. № 5436—5 окт. 1937 г.— Пенчо Илиевъ Пенчевъ, с. Шумата, Дрѣновско — търговия на дребно съ колониалъ, кафеджийство, вѫжарски и кожарски издѣлия, грънци, тютюнъ и минерални масла.

Опр. № 5437—5 1937 год. — „Нова Америка“ на Кера Иванова Николова, с. Гостилица, Дрѣновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5438—5 1937 г. „Ловна срѣща“ на Сава Попъ Райчевъ, с. Гостилица, Дрѣновско — търговия на дребно съ захарни издѣлия, кафеджайствъ и игри за развлечение.

Опр. № 5439—5 окт. 1937 г. — „Слънце“ на Михалъ Стояновъ Ивановъ, с. Царева ливада, Дрѣновско — търговия на дребно съ електрически материали, гумени издѣлия, ловни артикули, джамове, фотограф. артикули, обущарски материали и колониалъ.

Опр. № 5440— 5 окт. 1937 г. — Ганчо Гоевъ Пеневъ, с. Царева ливада, Дрѣновско—търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ, бакалия, сурови и сушени плодове и стъклария.

Опр. № 5441 — 5 окт. 1937 г. — „Роялъ“ на Иванъ Томовъ Димитровъ, с. Царева-Ливада, Дрѣновско — търговия на дребно съ спиртни питиета, хотелиерство, тютюнъ, гостилничарство, зеленчукъ, плодове, кафедж., захарни издѣлия, колониалъ, млѣко, кеоапчета и игри за развлечение.

Опр. № 5442 — 5 окт. 1937 г. — „Гъмза“ на Цвѣтко Добревъ Змейски, с. Царева-Ливада, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ галантария, колониалъ, стъклария, кинкалерия, спиртни питиета, тютюнъ, гумени и кожени издѣлия, вѫжа, цигли и тухли, дърва и дървенъ материалъ, сушени и сурови плодове, брашна и трици.

Опр. № 5443 — 5 окт. 1937 г.—Питко Димитровъ Петковъ, с. Царева-Ливада, Дрѣновско — търгъвия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ, бакалия, вѫжа, кожени и гумени издѣлия, дърва, сушени и сурови плодове, сурови кожи, варива. восъкъ и вълна.

Опр. № 5444 — 4 окт, 1937 г. — Бона Стоянова Ахмакова, с. Царева-Ливада, Дрѣновско — търговия на дребно съ колониалъ, грънци, захарни издѣлия и вѫжа.

Опр. № 5445 — 5 окт. 1937 г. — „Търговска срѣща“

на Стоянъ Дончевъ Ахмаковъ, с. Царева-Ливада, Дрѣновско — търговия на дребно съ спиртни питиета, кафеджийство, захарни издѣлия и кебапчета.

Опр. № 5446 — 5 окт. 1937 г. — „Балканъ" на Върбанъ Ганчевъ Върбановъ, с. Царева-Ливада, Дрѣновско—търговия на едро и дребно съ спиртни питиета, хотелиерство, гостилн., дърва, плодове. зеленчукъ, бакалия, кафеджийство игри за развлечение.

Опр. № 5447 — 5 окт. 1937 г. — „Пчела" на Тотю Ивановъ Тотевъ, с. Царева-Ливада, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ колониалъ, спиртни питиета, тютюнъ, стъклария, зърнени храни, емайлъ, гумени и кожени издѣлия, вжжа, галантария, кинкилерия, желѣзария.

Опр. № 5448 — 5 окт. 1937 г. — „Пчела" на Паню Ивановъ Тотевъ, с. Царева-Ливада, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ колониалъ, спиртни питиета, стъклария, зърнени храни, емайлъ, гумени и кожени издѣлия, вжжа, галантария кинкилерия, желѣзария и тютюнъ.

Опр. № 5449 — 5 окт. 1937 г. — Илия Ивановъ Илиевъ, с. Царева-Ливада, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ манифактура, памучъи прежди, каскети, вълнени прежди, кинкилерия сода и безалкохолни напитки.

Опр. № 5450 — 5 окт. 1937 г. — „Прогресъ" на Иванъ Кръстевъ Ивановъ, Дрѣново — търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ.

Опр. № 5451 — 5 окт. 1937 г. —Стефанъ М. Бузевъ, с. Царева-Ливада, Дрѣновско — търговия на дребно съ спиртни питиета, гостилничарство и бакалия.

Опр. № 5452 — 5 окт. 1937 г, — „Отецъ Паисий" на Ботю Ивановъ Кукавъ, с. Зая, Дрѣновско — търговия на дребно съ зърнени храни, колониалъ, кафедж., захарни издѣлия. тютюнъ, трици, книжар. артикули, царевица, вжжа и плодове.

Опр. № 5453 — 5 окт. 1937 г.— „Приятна Почивка" на Маринъ Мариновъ Колевъ, с. Косарка, Дрѣновско — търговия на дребно съ спиртни питиета, тютюнъ, газъ, колониалъ, минер. масла, кожени издѣлия, вжжа и стъклария.

Опр. № 5454 — 5 окт. 1937 г. — Пенчо Христовъ Миневъ, с. Царева-Ливада, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ стъклария, млѣчни произведения, вълна, гостилничарство, зърнени храни, дървенъ материалъ, спиртни питиета бакалия, брашна, цигли, желѣзария, тютюнъ, бояджийски ма

териали, нови бои, сурови кожи, джамове, гумени и кожени издѣлия.

Опр. № 5455—5 окт. 1937 год. Колю Христовъ Миневъ, Царева-ливада, Дрѣновско — търговия на дребно съ спиртни питиета, колониалъ, брашна, кожени и гумени издѣлия, стъклария, дърва, бояджийски материали, желѣзария, вълна и сурови кожи.

Опр. № 5456—5 окт. 1937 г. Христо Колевъ Христовъ, с. Царева-ливада, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ кожарски артикули, оризъ, фъстъци, восъкъ, четина, вълна, парцали, козина, брашна, колониалъ, желѣзария, цигли, тухли, дърва и дървенъ материалъ, медъ и свинска мас, отпадъци отъ вълна, памукъ, габровски стоки, трици, отпадъци отъ коприна.

Опр. № 5457—5 окт. 1937 г. Колю Геневъ Груйчевъ, с. Царева-ливада, Дрѣновско — търговия на едро и дребно съ кожарски артикули, оризъ, фъстъци, вощина, восъкъ, четина, вълна, парцали, козина, брашна, колониалъ, желѣзария, цигли, тухли, дърва и дървенъ материалъ, медъ, свинска мас, трици, габеовски издѣлия, отпадъци отъ вълна, памукъ и коприна.

Опр. № 5458 — 5 окт. 1937 г. Сладкарница „Младежка среща“ на Кръстю Кр. Андреевъ, с. Никюпъ, В. Търновско — търговия на дребно съ сладкарски издѣлия, бакалия и книжарски артикули.

Опр. № 5459—5 окт. 1937 г. Складъ на яйца на Тодоръ Анг. Върбановски, с. Ресенъ, В. Търновско — търговия на дребно съ яйца.

Опр. № 5460—5 окт. 1937 г. Питиепродавница на Григоръ Григ. Чолаковъ Малкия, с. Никюпъ, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5461—5 окт. 1937 г. Манифактура и колониалъ на Велю Ст. Кумановъ, с. Никюпъ, В. Търновско — търговия на дребно съ колониалъ и манифактура.

Опр. № 5462—5 окт. 1937 г. Питиепродавница „Весело сърдце“ на Тодоръ Г. Нешевъ, с. Никюпъ, В. Търновско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5463—5 окт. 1937 г. Книжарница „Песталоци“ на Петко Тодоровъ Банзаровъ, с. Ресенъ, В. Търновско — търговия на дребно съ книжарски материали.

Опр. № 5464—5 окт. 1937 г. Складъ на варива, зелен, чуци и др. на Панайотъ Йорд. Колевъ, гара Ресень, В. Тър-

новско — търговия на едро и дребно съ съестни продукти варива и зеленчуци.

Опр. № 5465—5 окт. 1937 г. Сладкарница „Малина" на Парашкеванъ Йорговъ Шишковъ, с. Никюпъ, В. Търновско — търговия на дребно съ сладкарски произведения и ученически потрѣби.

Опр. № 5466—5 окт. 1937 год. Манифактура и шапкарство на Данаилъ Анг. Г. Дочевъ, с. Ресенъ, В. Търновско — търговия на дребно съ манифактурни стоки и шапки.

Опр. № 6467—5 окт. 1937 г. Питиепродавница на Иванъ Ив. Солаковъ, с. Никюпъ, В. Търновско—търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия и тютюнъ.

Опр. № 5468—5 окт. 1937 г. Питиепродавница „Почивка" на Жечка Хр. Чанкова, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5469—5 окт. 1937 год. „Спасителенъ домъ" на Никола Караивановъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5470—5 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Лозенъ-градъ" на Митю Великовъ, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни пиииета и тютюнъ.

Опр. № 5471—5 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Халитѣ" на Жечка Петрова Вичева, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5472—5 окт. 1937 г. — Петъръ Колевъ Дяволовъ, с. Жълтешъ, Габровсио — търговия на дребно и едро съ вълна, козина, въсъкъ, смрадлика, фастъци, парцалия, сурови кожи, сливи и пистилъ.

Опр. № 5473—5 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Надежда" на Йовка Григорова Николова, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5474—5 окт. 1937 г. — „Бѣлата мечка" на Стефанъ Симеоновъ Огняновъ, Шуменъ — търговия на дребно съ ракия, мастика, мента, конякъ, вино, бира, тютюнъ.

Опр. № 5475—5 1937 г. — Питиепродавница на Пенка Тончева, с. Илия Блъсковъ, Шуменско — тътговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5476—5 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Кристалъ" на Сави Жечевъ, с. Злокученъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5477—5 окт. 1937 г. — Сави Нецълковъ Димитровъ, с. Злокучене, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5478—5 окт. 1837 г.—Питиепродавница „Трънъ“ на Рангелъ Гиговъ, с. Макакъ, Шуменско—търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5479—5 окт. 1937 г.—Питиепродавница „Овенъ“ на Добра Д. Венкова, с. Макакъ, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5480—5 окт. 1937 год. — Питиепродавница на Стефанка Илиева Александрова, Бѣлокопитово, Шуменско—търговия на дребно съ спиртни питиета.

Опр. № 5481—5 окт. 1937 г. — Никола Ивановъ Московъ, с. Маращъ, Шуменско—търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5482—5 окт. 1937 г. — Пивница 2-ий Деяръ-Бекиръ на Кица К. Забунова, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5483—5 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Добруджански край“ и тютюнъ на дребно на Александъръ Георгиевъ Макаровъ, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5484—5 окт. 1937 год. — „Гайдата“ на Илия Ивановъ Гайдарджиевъ, Шуменъ — търговия на дребно спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5485—5 окт. 1937 г. Спиртни питиета и тютюнъ на дребно на Димо Димовъ Костовъ, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5486—5 окт. 1937 г. — Юрданъ Доковъ Маджаровъ, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5487—5 окт. 1937 г. — Питиепродавница „Кристалъ“ на Иванъ Ангеловъ Митевъ, с. Дибичъ, Шуменско — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5488—5 окт. 1937 год. Салона „Пивоваръ“ на Стефанъ Ивановъ, Шуменъ—търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5489—5 окт. 1937 г. Пивница „Дунавъ“ на Димитъръ Димовъ Бужуровъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5490—5 окт. 1937 г. В. Алексиевъ, Шуменъ — търговия на дребно съ спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5491—5 окт. 1937 г. Питиепродавница и бакалия на дребно на Мария Ст. Чакърова, с. Златарица, Еленско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5492—5 окт. 1937 г. Никола Александровъ Папазовъ, с. Златарица, Еленско — търговия на дребно съ спиртни питиета и бакалия.

Опр. № 5493—5 окт. 1937 г. Атанасъ Николовъ Атанасовъ, с. Златарица, Еленско — търговия на дребно съ бакалски стоки и тютюнъ.

Опр. № 5494—5 окт. 1937 год. Стефанъ Д. Ходжевъ, с. Златарица, Еленско — търговия на едро и дребно съ слънчогледъ, бобъ, картофи, масъ, зърнени храни и съестни продукти.

Опр. № 5495—5 окт. 1937 г. Надежда Н. Чанева с. Златарица, Еленско — търговия на дребно съ книжарски артикули.

Опр. № 5496—5 окт. 1937 г. Дочка К. М. Капорашева, с. Златарица, Еленско — търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия и ханджийство.

Опр. № 5497—5 окт. 1937 г. „На кракъ“ на Мария Бор. Гайнова—Косева Койчева, с. Златарица, Еленско — търговия на дребно съ колониалъ, спиртни питиета и тютюнъ.

Опр. № 5498—5 окт. 1937 г. Иванъ П. Кожухаровъ, с. Златарица, Еленско — търговия на дребно съ колониалъ, спиртни питиета, бакалия, брашна, дърва, гръци, млѣчни и тестени произведения, захарь и захарни произведения, минерални масла, газь, растителни масла и желѣзария.

Опр. № 5499—5 окт. 1937 г. Питиепродавница и бакалия на Ночо Стеф. Нешковъ, с. Златарица, Еленско — търговия на дребно съ бакалия и спиртни питиета.

Опр. № 5500—5 окт. 1937 г. Цанко Цанковъ Нешковъ, с. Златарица, Еленско — търговия на дребно съ спиртни питиета, бакалия и дъски.

По-важни закони наредби и правилници.

Допълнение на Правилника за приложение на закона за работата на затворищитѣ. Д.в. 231/1938 г.

Постановление на Министерския съветъ, съ което се опредѣлятъ ценитѣ, по които Дирекцията за закупуване и износъ на зърнени храни ще продава за вжтрешна консумация пшеница и ржжь на мелничари, брашнари и др. Д. в. 238/1938 г.

Наредба № 18191 на Министерството на вжтрешнитѣ работи и народното здраво, относно осигуряване врѫщането отъ чужбина чрезъ предварително внасяне на депозитъ отъ 3000 лева въ касата на съответната паспортна служба. Д. в. 238/1938 г.

Окржжно № 8981 на Министерството на финанситѣ, относно обгербването на рекламитѣ на мѣстното и чуждестранно произвоство. Д. в. 242/1938 г

Окржжно № II—20219 на Дирекцията на търговията и промишлеността, относно приложението на забележката къмъ ст. 343 отъ Вносната митнишка тарифа — обмитването на вълнени прежди, които се употрѣбяватъ за тъкане на вълнени платове. Д. в. 246/1938 г.

Заповѣдь № 3211 на г. Министра на търговията, промишлеността и труда, относно пломбата, печата и означенията, които трѣбва да съдържатъ всички платове (вълнени, памучни, лелени, копринени и пр.) произвеждани въ страната или внасяни отъ странство. Д. в. 246/1938 г.

Обявление № 15514 на Б. н. банка. Опредѣлятъ се процентитѣ на свободнитѣ за арбитражиране девизи за остжпване на банката при износъ на бубено семе — 15%; табашка вълна — увеличава се отъ 20 на 30%; брашно — намалява се отъ 100 на 80%; макарони и фиде — 65%; кашкавалъ — увеличава се отъ 15% на 30%. Д. в. 251/1938 г.

Наредба № 3272 за продажба на маркитѣ на фонда „обществени осигуровки“ и маркитѣ на Българския работнически съюзъ Д. в. 254/1938 г.

Наредба № 15475 на Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве по опредѣляне, събиране и внасяне на приходитѣ по закона за общественото подпомагане — еднодневния доходъ. Д. в. 261/1938 г.

Законъ за временно спиране на публичнитѣ продажби по изпълнителнитѣ дѣла. Д. в. 270/1938 г.

Правилникъ за държавнитѣ, общински и частни хладилници. Д. в. 272/1938 г.

Четвърто допълнение на Общата наредба по вноса и износа — Б. н. банка. Д. в. 216/1938 г.

Нова редакция на правило 101 отъ правилника за прилагане закона за военния данъкъ. Д. в. 278/1938 г.

Съобщение на Б. н. банка, относно постигнатата спогодба съ Райхсбанкъ, засягаща плащанията по търговски сдѣлки, сключени преди 11 октомврий т. г. между българскитѣ фирми и такива, които се намиратъ въ нѣмско-судетскитѣ области. Д. в. 280/1938 г.

Варя. гр. общинская библиот
Тюрев

